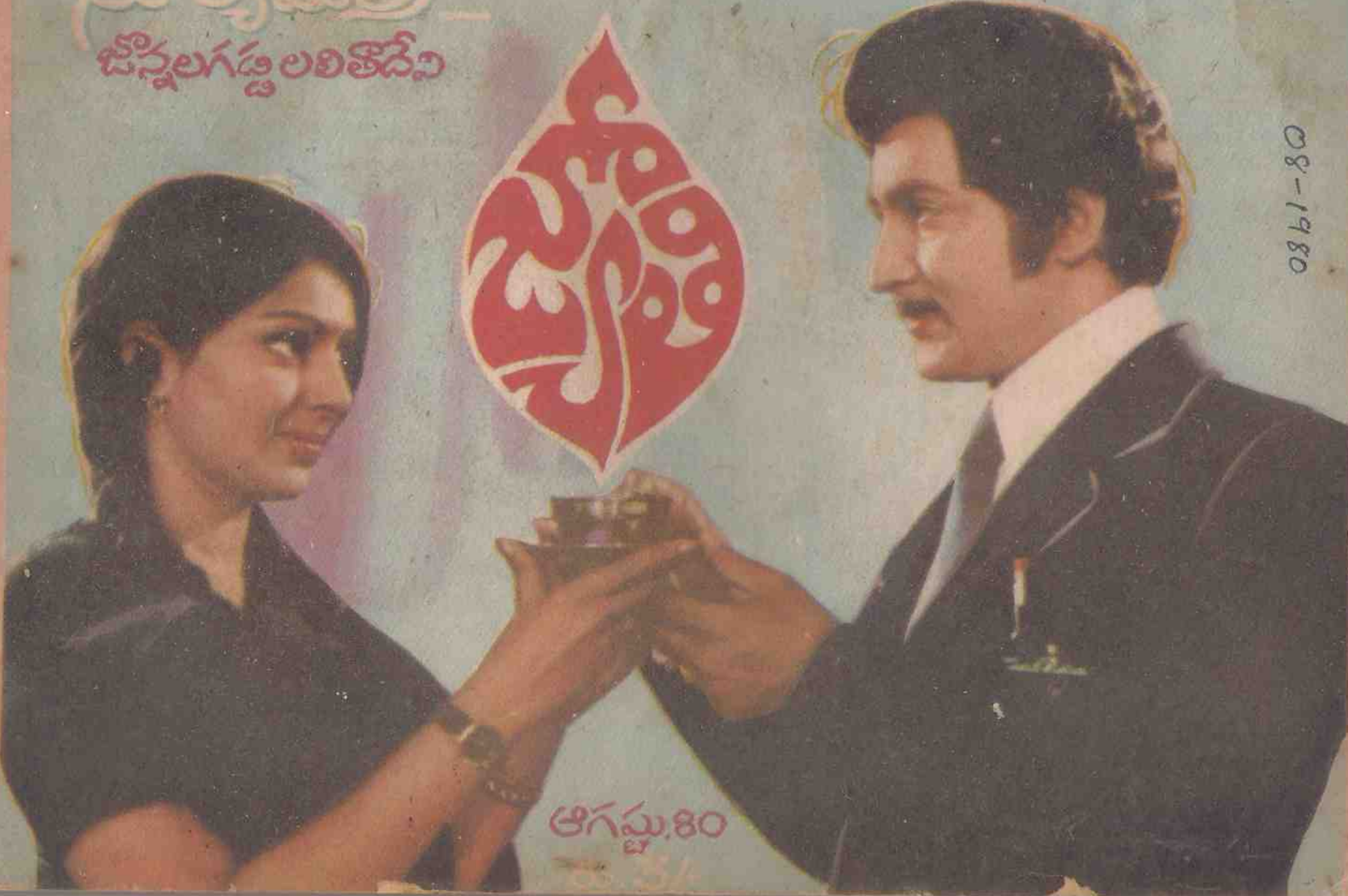
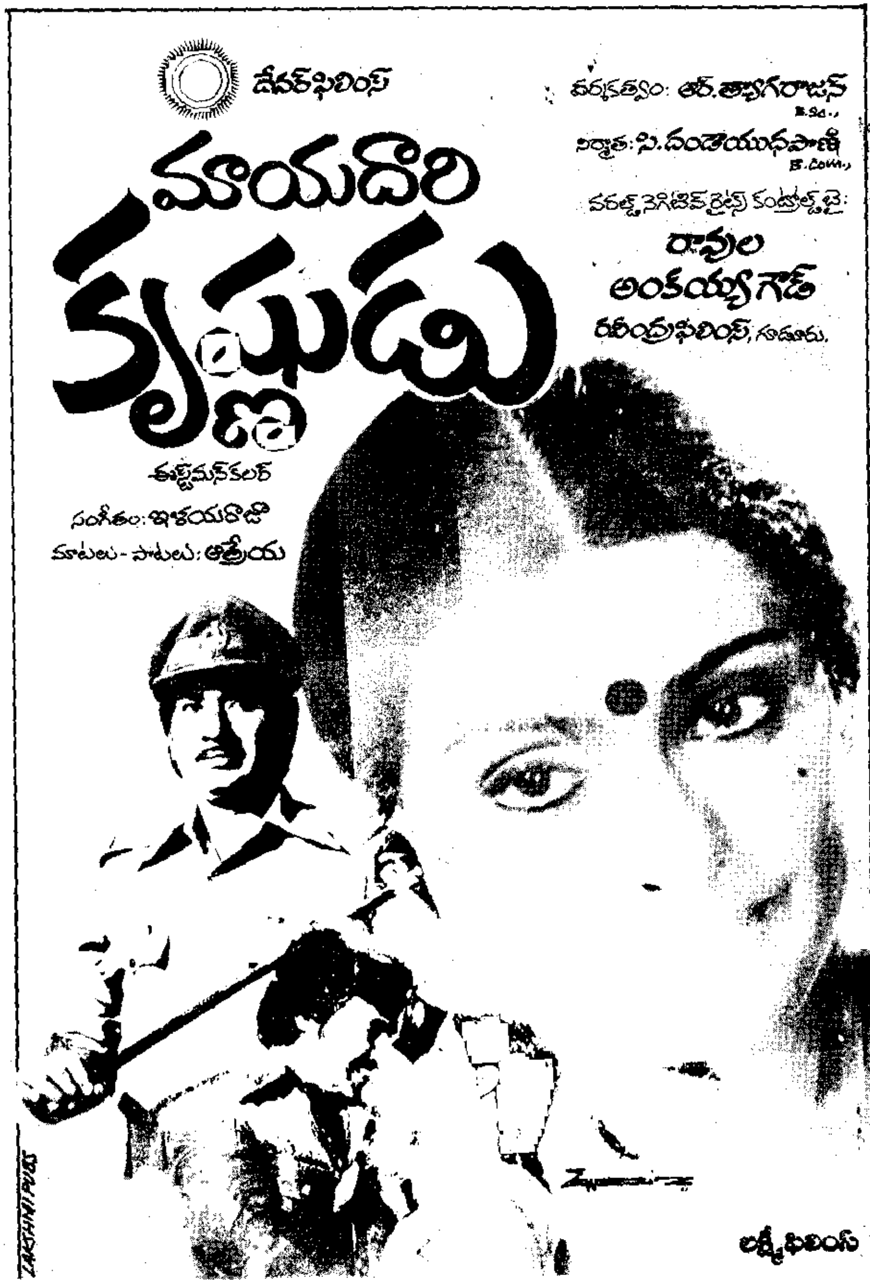
దేశంలో అత్యధికంగా చదవబడుతున్న ఏకైక తెలుగు మాసపత్రిక

సూర్యమిత్ర — జొన్నలగడ్డ లలితాదేవి

జ్యోతి

ఆగష్టు, 80

దేవర్ ఫిలింస్
మాయదారి కృష్ణుడు
దర్శకత్వం: ఆర్. త్యాగరాజన్ B.Sc.,
నిర్మాత: సి. దండాయుధపాణి B.Com.,
వరల్డ్ నెగిటివ్ రైట్స్ కంట్రోల్స్ బై:
రావుల అంకయ్య గౌడ్
రవీంద్ర ఫిలింస్, గూడూరు.
ఈస్ట్‌మన్ కలర్
సంగీతం: ఇళయరాజా
మాటలు - పాటలు: ఆత్రేయ
లక్ష్మీ ఫిలింస్

కృష్ణ సమర్పించు
పద్మావతి ఫిలింస్
రాబర్ట్
రామ్
రహీమ్
స్క్రీన్‌ప్లే-దర్శకత్వం
విజయనిర్మల
నిర్మాత ఉప్పలపాటి సూర్యనారాయణబాబు
ఈస్ట్‌మన్ కలర్
సంగీతం చక్రవర్తి
నవయుగ

సంస్థాపకులు
కీ॥ శే॥ వి. వి. రాఘవయ్య

మేనేజింగ్ ఎడిటర్
శ్రీమతి వి. లీలావతి రాఘవయ్య

ఆగస్టు 1980

సంపుటి 18 సంచిక 7

విషయసూచిక

ఈ నెల నవలానుబంధం

జొన్నలగడ్డ లలితాదేవి రచన

సూర్యమిత్ర

ముఖచిత్రం : 'కోడళ్ళొస్తున్నారు జాగ్రత్త'లో శారద, శోభన్‌బాబు

జ్యోతి, 17-B రాజారాం కాలనీ, మద్రాసు-600 024. ఫోన్ : 423123

సంవత్సర చందా (ప్రత్యేక సంచికతో) 43 రూపాయలు

మాజీ రాష్ట్రపతి కీ. శే. వి. వి. గిరి మృతదేహాన్ని ప్రజల సందర్శనార్థం వుంచినప్పుడు తీసిన చిత్రం. 'జ్యోతి' మేనేజింగ్ ఎడిటర్ శ్రీమతి లీలావతీ రాఘవయ్య, శ్రీమతి సరళా సూర్యారావు (గిరి గారి ఆరవ కుమార్తె) లతో పాటు యితర ఆప్తులు, బంధువులు కొందరిని ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చు.

తొలిమాట

ఊహించని సంఘటనల సమ్మేళనమే జీవితం అన్నాడొక రచయిత. నిజమే ముప్పయ్యేళ్ళు నిండకుండానే ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి సంపాదించుకున్న భారత యువజన నాయకుడు, కాంగ్రెసు–ఐ ప్రధాన కార్యదర్శి

విరిసీ విరియకనే నేలరాలిన
సంజవన్నె గులాబీ సంజయ్ గాంధీ!

సంజయ్ గాంధీ యిలా విమాన ప్రమాదంలో అకస్మాత్తుగా మరణిస్తారని (జూన్ 23, 1980) యెవరూహించారు! ఆయన రాజకీయ విశ్వాసాలతో, ఆయన విధానాలతో యేకీభవించని వారు సైతం సంజయ్ గాంధీని నాయకత్వ లక్షణాలు మూర్తీభవించిన వ్యక్తిగా అంగీకరించారు. ముఖ్యంగా గత మధ్యంతర పార్లమెంటు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు-ఐ దిగ్విజయానికి మార్గం సుగమంచేసిన ఘనత సంజయ్ గాంధీకే దక్కుతుంది. మారుతీకారు నిర్మాణం తలపెట్టినా, జనతా ప్రభుత్వకాలంలో తనపై పెట్టబడిన అనేక కేసులను ఒంటరిగా ఎదుర్కొని నిలిచినా, విన్యాస విమానాలలో గగనతలంలో గిరికీలు కొట్టినా, అన్నింటా ఆయన సాహస గుణమే సాక్షాత్కరిస్తుంది. ఈ వైమానిక విన్యాసమే తుదకు సంజయ్ గాంధీని దేశానికి దూరం చేసింది. ఈ పుత్రశోకం శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ఒక్కరిదికాదు, యావద్భారతజాతీ ఈ కడుపుకోతని మౌనంగా అనుభవిస్తోంది. విరిసీ విరియకుండానే నేలరాలిన ఆ ఎర్ర గులాబీకి జ్యోతి శ్రద్ధాంజలి ఘటిస్తోంది.

యువతరం నాయకుడు సంజయ్ గాంధీ మరణించిన మరునాడే, వృద్ధతరం నాయకుడు, భారత కార్మికోద్యమ సృష్టికర్తలలో ఒకరు, రాజకీయ కురువృద్ధుడు, మన మాజీ రాష్ట్రపతి వి. వి. గిరి అస్తమించారు. గిరిగారి మరణంతో, నెహ్రూ తరానికి చెందిన మరొక మహానాయకుని మనం కోల్పోయాము. ఆయన భారత రాజకీయాలను, విశేషించి కార్మిక శ్రేయస్సుకై సాగిన ఉద్యమాలను ప్రభావితంచేసి, మార్గదర్శకత్వం వహించిన నాయకుడు. తుది శ్వాసవిడిచే వరకు ఆయన దేశ సమస్యలను గురించి ఆలోచిస్తూ, ఆందోళన చెందుతూనే వున్నారు. వరాహగిరి వెంకటగిరివంటి నైతికబలసంపన్నులైన నాయకులు రాజకీయరంగంలో అరుదుగా వుంటారు. ఆ మహామనిషి స్మృతికి జ్యోతి జోహార్లర్పిస్తోంది.

ఇప్పుడు మీరు అతని పళ్లను పిప్పిపళ్లు కాకుండా చెయ్యవచ్చును.

వాడండి సిగ్నల్ 2

పళ్లను గట్టిపరచి దంత క్షయాన్ని నివారించేందుకు దీనిలో అత్యంత ప్రభావంగల ఫ్లోరైడ్ ఫార్ములా ఉంది.

లింటాస్-SG2. 1A-1710 TE

పంటినొప్పివల్ల కలిగేది కేవలం బాధ మాత్రమే కాదు. దంతక్షయానికి అది సంకేతం కూడా. అశ్రద్ధ చేస్తే దంతక్షయం మరింతగా జరిగి పిప్పి పళ్ళు అయిపోతాయి.

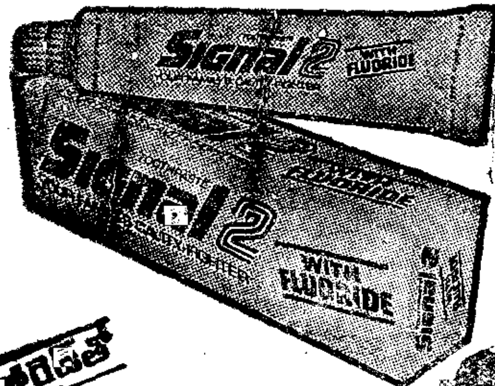

నోటిలో ఊరే ఆమ్లాలు పళ్ళలోకి చొచ్చుకుపోయి దంతక్షయాన్ని కలిగించకుండా మామూలు టూత్ పేస్టులు ఆపలేవు.

సిగ్నల్ 2లో అత్యంత ప్రభావంగల ఫ్లోరైడ్ ఫార్ములా ఉంది. అది నోటిలోని ఆమ్లాలు పళ్ళలోకి చొచ్చుకుపోయి దంతక్షయం కలిగించకుండా అరికడుతుంది.

పిప్పి పళ్ళను నిరోధించే టూత్ పేస్ట్

పరిస్థితి విషమించక ముందే మీ కుటుంబంలో వారంతా వాడండి! సిగ్నల్ 2—దంతక్షయాన్ని నిరోధించడంలో నిరూపించబడిన టూత్ పేస్ట్. దీనిలోని ప్రత్యేకమైన ఫ్లోరైడ్ ఫార్ములా పళ్ళతో కలిసి వాటిని గట్టిపరుస్తుంది, పళ్ళకు హాని కలిగించే నోటి ఆమ్లాలను నిరోధించేందుకు మరింత శక్తి నిస్తుంది—పిప్పి పళ్ళు కాకుండా కాపాడుతుంది. దంతక్షయాన్ని అరికట్టడంలో దీనికి మించిన టూత్ పేస్టు లేదు. మేం చెప్పిందే మీరు నమ్మక్కర్లేదు. మీ దంత వైద్యుణ్ణి కూడా అడగండి.

ఫ్లోరైడ్‌తో

సిగ్నల్ 2

కుటుంబంలో వారికి పిప్పి పళ్ళు రాకుండా నిరోధిస్తుంది.

లింటాస్-SG2. 1B-1712 TE

ఉత్తరాలు

పరిష్కారం కావాలి!

జూలై 'జ్యోతి'లోని 'పోటీలేని పరుగు'—రచయిత ముందు మాట చదవగానే నవల ఏ విధంగా ముగించబడి వుంటుందో లీలా మాత్రంగా గోచరించింది. ఆ విధంగానే రాజీ పడిన ముగింపు వుంది. మనకు స్వల్ప సంఖ్యలో వున్నారు—సామాజిక స్పృహ ఉన్న రచయితలు. అందులో రాజా రామోహన రావు ఒకరు. కనీసం ఆయన రచనలన్నా రాజీ లేని ముగింపుతో ఉండాలని ఆశించడం అత్యాశ కాదనుకుంటాను. అలాంటి పురోగమన రచనలను వెలుగులోకి తెచ్చే ధైర్య-స్థయిర్యం 'జ్యోతి'కి ఉండనే వున్నాయి. కారణాలు చెప్పడంతో మాత్రమే ఊరుకోకుండా వాటికి పరిష్కారాలు చూపించినపుడే, అది సమగ్ర రచన అవుతుందని నా భావన.

—శాయి, విశాఖపట్నం.

'మంజుభార్గవి' ముఖచిత్రంగాగల 'జ్యోతి' జూలై '80 సంచిక చాలా బాగుంది. ఈ సంచికలో ప్రచురించిన "అపొజిషన్", "జీవితం", "దేవుడు తెల్లబోయాడు", "బావా మరదలీయం" కథలు నాకు బాగా నచ్చాయి.

కీ.శే. దేవరకొండ బాలగంగాధర తిలక్‌గారి "జీవితం" ఏనాటి కథో ఈ నాడు ప్రచురించి, ఆనాడూ, ఈనాడూ, ఏనాడూ—ఆ కథలకు సముచిత స్థానం వుందని నిరూపించిన 'జ్యోతి'కి నాదో మనవి—మంచి మంచి కథలు, సాహిత్యపు విలువలున్న కథలు సంచిక కొకటి చొప్పున ప్రతినెలా పాఠకులకు అందించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

—మల్లాది కామేశ్వరరావు, కాకినాడ.

జూలై సంచిక 'జ్యోతి'పై మంజుభార్గవి ముఖచిత్రం మనోహరంగావుంది. ఇంకా వెరైటీ గల ముఖచిత్రాలు మీ నుండి ఆశిస్తున్నాము. కీ.శే. బాలగంగాధర తిలక్‌గారి 'జీవితం' కథ మా మనసులను కదిలించివేసింది. ఆఖరున ఒకనాటి ప్రేయసి తనను తాతగారూ అని పిలిచినపుడు వెంకట్రావు పడిన బాధ ఆవేదనను కళ్ళకుకట్టినట్లు చిత్రీకరించారు రచయితగారు. ఇలాంటి కథలు ఇంకా వేరే ఏవైనా మరుగున పడివుంటే ప్రచురించండి. ఈ నెల కథలలో 'అపొజిషన్', 'ఏక్సిడెంట్', 'రెండు జడల సీత' కథలు చాలా బాగున్నాయి. క్రొత్త శీర్షిక ప్రవేశపెడుతున్నారని తెలిసి చాలా సంతోషించాము.

—యు.యు. ఉరుకుందు, ఎమ్మిగనూరు.

జూలై నెల జ్యోతి ముఖచిత్రంమీద 'శంకరాభరణం' తులసి (మంజుభార్గవి) చాలా బాగుంది. 'సినిమా' శీర్షికలో హైదరాబాదా? మద్రాసా? అని సినీరంగ అనిశ్చిత పరిస్థితి గురించిన నిజాన్ని చిన్నవ్యాసంతోనే దేవీదాసు గారు చక్కగా చెప్పారు. 'సినిమా విశేషాలు' ఇంకో రెండు పేజీలకు పొడిగిస్తే బాగుంటుంది. ఈ నెల 'మల్లిక్'గారి కార్టూన్స్ అన్నీ బాగున్నాయి. యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ గారి 'యుగాంతం' అపుడే అంతం అవుతున్నందుకు బాధగా వుంది. "అల్లావుద్దీన్ అభినవదీపం"

చాలా బాగుంటోంది. ఈ నెల కథలలో మాది రెడ్డి సులోచనగారి దేవుడు తెల్లబోయాడు బాగుంది.

—వల్లభనేని హనుమయ్య చౌదరి.
వడాలి.

మనసు సంగతి

జ్యోతిలో ప్రచురింపబడుతున్న డా॥ శ్రీమతి జయానాగరాజ్‌గారి "మనసు సంగతి" శీర్షిక ఎంతో విజ్ఞానదాయకంగా వుంది. ఈ శీర్షిక కోసం ప్రతినెలా జ్యోతి ఎంత త్వరగా వస్తుందా అనే ఆతృతతో మా ఇంటిల్లిపాదీ ఎదురు చూస్తూంటాము.

—సారె రామమోహనరావు,
విశాఖపట్నం.

కాకతాళీయం

జూలై సంచికలో రాధికారాణిగారి ఉత్తరం చూశాను—దానికి జవాబు చూశాను. రాధికా రాణిగారు తొందరపడ్డారేమోననిపించింది. వారు ఆధారంగా పేర్కొన్న సంచికకీ ఈ కథ ప్రచురణ జరిగిన సంచికకి ముఖ్య వ్యత్యాసం చాలా తక్కువగా వుంది—ఆ మాత్రం స్వల్ప వ్యవధానంలో కథ ప్రింటయి వచ్చేయడం బహు అరుదు—అది చూసైనా వారా ఉత్తరం వ్రాయకుండా ఉండాల్సింది. ఓ ఉదాహరణ చూడండి. చాలా కాలం క్రితం అమ్మ (రచయిత ఆదివిష్ణు అనుకుంటాను) అని పత్రిక వీక్లీలో వచ్చిందో కథ—సరిగా అది నేను మొదలుపెట్టబోతున్న కథకి థాట్—వెంటనే విరమించుకున్నాను. పొరపాటున నేనది (అమ్మ) చదవకపోయుంటే:....అలాగే ఈ జూలై "స్వాతి"లో ఆ(....వ్)....అని ఓ కథ వచ్చింది. అయిదారేళ్ళ క్రితం పత్రిక వీక్లీచే రిజెక్ట్ చేయబడిన నా స్వంతకథ "ఫెయిల్యూర్ కేస్" ఆ కథే. అయితే నేను ఉద్దేశించిన లక్ష్యం వేరు-ఈ రచయిత ఉద్దేశించిన లక్ష్యం వేరు. మిగిలినదంతా అదే కథ—అదే పోకడ అంచేత....

—గుళ్ళపల్లి చింతామణి, హైదరాబాదు.

ఆవిష్కరణ సభ

అనకాపల్లి యువరచయితల సంస్థ 'చైతన్య సాహితి' ఆధ్వర్యంలో యువకవి శ్రీ వెంపలి వెంకటశివప్రసాద్ రచించిన 'కెరటాలు' మినీ కవితాసంకలనం ఆవిష్కరణ జరిగింది. అనకాపల్లి ఎ.ఎం.ఎ.ఎల్ కళాశాల వైస్‌ప్రిన్సిపల్ డా॥ గంటి శ్రీ రామ్మూర్తి కావ్యాన్ని ఆవిష్కరించారు.

కథా వేదిక

జూన్‌లో మాకు నచ్చిన కథలు

1. కూర్చుని తినరాదూ—మానస - ఆంధ్రపత్రిక 6/6
2. విచిత్రం — చెందూ — ఆంధ్రజ్యోతి 20/6
3. బలవంతుని రాజ్యం—గంగుల నరసింహారెడ్డి—ఆంధ్రజ్యోతి 13/6
4. భావి భారత పౌరుడు—వసుంధర—ఆంధ్రభూమి26/6
5. ఫుల్‌స్టాప్—నవులూరి వెంకటేశ్వరరావు—ఆంధ్రజ్యోతి 20/6
6. బిచ్చగాడు—నవీన్—స్వాతి
7. నెంబర్లాళ్ళు—పులికంటి కృష్ణారెడ్డి—ఆంధ్రప్రభ 11/6
8. పారితోషికం—డి. జి. రామారావు—విపుల

ఇందులో ఎంచిన కథలు

1. కూర్చుని తినరాదూ
2. విచిత్రం

—కథావేదిక, విశాఖపట్నం-530 003.

గమనిక

స్థలాభావంవలన ఈ సంచికలో 'కొత్త పుస్తకంతో కొంతసేపు' శీర్షికని ప్రచురించలేకపోయాము. వచ్చే సంచికనుంచి ఈ శీర్షిక యధాతధంగా కొనసాగుతోంది.

—ఎడిటర్

జ్యోతి కథల పోటీ

మొత్తం పదమూడు బహుమతులు

ప్రథమ బహుమతి : రు. 750

ద్వితీయ బహుమతి: రు. 400

తృతీయ బహుమతి: రు. 300

ఇంకా....ప్రశంసార్హమైన మరో పది కథలకు ఒక్కొక్క దానికి రూ. 116 చొప్పున ప్రత్యేక బహుమతులు

నిబంధనలు గమనించండి!

1. కథలు 16 పేజీలు మించకుండా (ముద్రణలో) ఉండాలి. (సుమారు పేజీకి 30 లైన్లతో 16 పేజీల ఫుల్‌స్కేపు పేజీలు మించకుండా.)
2. అనువాదాలూ, అనుసరణలూ అంగీకరింపబడవు. రచనలు తమ స్వంతమేననే హామీ పత్రాన్ని విధిగా పంపాలి.
3. ముఖ్యగమనిక : రచయితలు తమ చిరునామాను కథవున్న పేజీలలోగానీ, ఆ పేజీల వెనుకగానీ కాకుండా, మరో కాగితంపై వ్రాసి జతచేయాలి.
4. రచయితలు కలం పేరుతోబాటు తమ అసలు పేరును విధిగా తెలియచేయాలి.
5. ప్రచురణార్హంగాని కథలు తిప్పి పంపగోరువారు కథలతోపాటు తగినన్ని తపాలా బిళ్ళలంటించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు జతచేసి పంపాలి.
6. పోటీకి రచనలు పంపే కవర్లపై 'జ్యోతి కథలపోటీకి' అని విధిగా రాయాలి.
7. పోటీలో బహుమతి పొందని కథలలో ప్రచురణార్హమైనవాటిని ప్రచురణకు స్వీకరించే హక్కు మాకుంటుంది.
8. పోటీ విషయంగా జ్యోతి సంపాదకులదే తుది నిర్ణయం. ——ఎడిటర్

రచనలు పంపేందుకు ఆఖరు తేదీ

31 ఆగస్టు 1980

మనసు సంగతి

డా. శ్రీమతి జయా నాగరాజ్

బొద్దుగా ఆరోగ్యంగా వుంటుందా పద్దెనిమిదేండ్ల అమ్మాయి. పెండ్లి జరిగి ఆరు నెలలైంది. తెలివితప్పి పడిపోవడం, వెర్రిగా అయోమయంగా చూడడం నెలక్రితం ప్రారంభించింది.

అమ్మాయి పదవతరగతి చదవగానే బడి మానిపించారు. తల్లి చిన్నతనంలో పోయింది. తన వెనుక మరి యిద్దరు చెల్లెళ్ళు. నాయనమ్మ పీడను పెరిగింది. గారాబం....తల్లి తనకు బాగా గుర్తుంది. తల్లి వున్నప్పుడు మామయ్యలు వచ్చేవారు. చిన్నమామయ్య అంటే తనకు మక్కువ. కాని తల్లి పోవడంతోనే వీరి రాకపోకలు తగ్గిపోయినాయి. అది తనకు నచ్చలేదు. కాని ఎక్కువగా దాని గురించి పట్టించుకునేది కాదు. బడి మానిపించిన తరువాత నవలలు సినిమాలు ఎక్కువయినాయి. కలవారి బిడ్డ. పనీపాటు చేసుకోవలసిన అవసరంలేదు. ఆదర్శం....త్యాగం అనే పెద్దపెద్ద విషయాలు వూహించుకుంటూ జీవితంలో తానేదో సాధించాలని ఉబలాటపడేది. ఉద్రేకపడే వయస్సది. దానికి మంచి చెడ్డలతో ప్రమేయం లేదు. చిన్నప్పటినుంచీ తనతో ఆడుకుంటూ పాడుకుంటూ పెద్దవాడయిన రామం మీద మమకారం పెంచుకుంది. తీరా రామం తనని అడిగేసరికి కుటుంబ పరువు ప్రతిష్ఠలూ, త్యాగం అంటూ రామాన్ని నిరాకరించింది. పట్టుపట్టి నలుగురూ వద్దంటున్నా 'అమ్మ జ్ఞాపకార్థం' అని చిన్న మామయ్యను పెండ్లి చేసుకుంది. ఏమిటి అంటే 'రెంటిండ్ల మధ్య సంబంధ బాంధవ్యాలు నిలుపుతాను' అంది.

భర్తకు ఉద్యోగం లేదు. కనీసం ఒక మల్లెపూల దండ తెచ్చియివ్వడానికి కూడా అతనికి ఆస్కారంలేదు. తండ్రిని అడగలేదు. తల్లిదండ్రుల చాటు పిల్లవాడు. అమ్మమ్మ, అత్తా, రెండూ అయిన ఆవిడ అత్తగానే వుండిపోయింది సాధిస్తూ....ఛాందసులు, పూర్వాచార పరాయణులు అయిన అత్తమామలకీ, పనీపాటు లేక ఏమీ తోచక అస్తమానం యింటి వద్దనే వుండి ఆమె ప్రతిపనిని, కదలికను, విమర్శిస్తున్న భర్తకీ మధ్య ఆమె నలిగిపోయింది. చూసిపోదామని యింటికి వచ్చిన రామం మీద అనుమానపడ్డారు. తాను చేసిన 'త్యాగం' వలన కలిగిన విపరీత పరిణామాలకు తట్టుకోలేక ఆ అమ్మాయి తెలివితప్పి పడిపోయింది.

భర్త అంటే ఎనలేని ప్రేమ. తన యిల్లువాకిలి తన మనస్సుకు నచ్చినట్లు మలచుకోవాలనే కోరిక. అత్తమామల సతాయింపు, భర్త చేతకానితనం. అన్నీ కలిసి ఆమె మనస్సును అల్లకల్లోల పరిచాయి. ఎటూ తోచక, ఏ దారీ లేక హిస్టీరియా ఫిట్సును ఆసరా తీసుకుందా అమ్మాయి. ఈ దుర్గమత మూలంగా కొన్ని జీవిత సమస్యలు ఆలోచించవలసిన అవసరం తాత్కాలికంగా లేకపోయింది. కృత్రిమంగా

మనస్సు నేద తీర్చుకోవడం నేర్చుకొంది. సహజ జీవితానికి మనను బహుదూరంగా పారిపోయింది.

నేను ఆ భార్యాభర్తల మనసు ఆకట్టుకొని ఒకరినొకరు అర్ధం చేసుకొనే అవకాశం కలిగించి జీవితంలోని ఒడుదుడుకులు యెలా ఎదుర్కోవాలో ఆ నవదంపతులకు నేర్పిన మీదట (Psychotherapy) రోగం పటాపంచలయినది. ఉద్యోగం పురుషలక్షణమని ఉద్యోగం సంపాయించుకున్నాడు భర్త. పరాయి వూరిలో కాపరం. చిలకాగోరింకలలాగా వున్నారు.

మరొక మనసు కథ

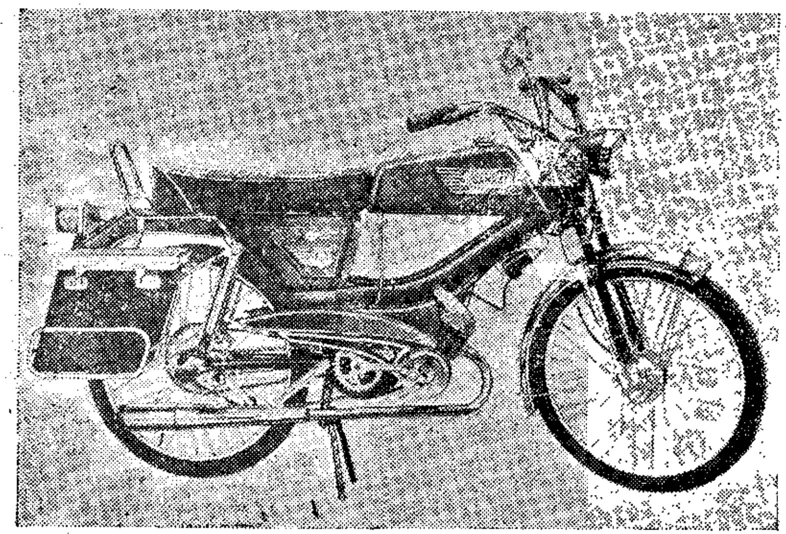
ఆమె వయసులో పెద్దదే. నలభై పైచిలుకే వుంటాయి. సన్నగా పొడుగ్గా వుండి అంత వయసున్నట్టు కనిపించదు. పాపం. కళ్ళు చీకట్లు కమ్మి అస్తమానం పడిపోతూ వుంటుంది. కాళ్ళు చేతులు కొంకర్లుపోతూ వుంటాయి. ఏదయినా విచారకరమైన సంగతులు విన్నా, తన మనసుకు సరిపోని సంఘటనలు జరిగినా చర్చలు వివాదాలు చెలరేగినా యిలానే పడిపోతూ వుంటుందావిడ.

ఆనాడు కొత్త పెండ్లికూతురుగా శోభనం గదిలో ఎన్నో కొత్త ఆలోచనలతో, ఆశలతో కమ్మని అనుభవాల్ని వూహించుకొంటూ ఎదురు చూస్తున్న పదహారేళ్ళ అమ్మాయికి అర్ధరాత్రి సెంటు గుబాళింపుతో వచ్చి, పెండ్లికూతురుని చూడనయినా చూడకుండా పడుకొని నిద్రపోయిన భర్తను చూసి నిరాశ కలిగింది. పసుపు పారాణి ఆరకుండానే నిజం తెలుసుకుంది కమల....భర్త వ్యసన లోలుడనీ, వుంపుడుకత్తె ఒకావిడ పెండ్లికాక ముందు నుంచీ వున్నదని....మరి తనను వివాహమాడింది దేనికని? తన జీవితాన్ని నట్టేట కలిపింది ఎందుకని?....సంఘం కోసమా?....లేక తన యింట్లో వూడిగం చేస్తూ పడివుండే భార్య అనే పశువు కోసమా?.... మగవాడు తనకు కాబోయే భార్య సీతా అరుంధతులలాగా కళంకం లేకుండా వుండాలని కోరుకున్నప్పుడు స్త్రీ కూడా తన భర్త శ్రీరామచంద్రునివలె ఏకపత్నీవ్రతుడుగా వుండాలని ఆశించడంలో తప్పేమి? సంఘంలో స్త్రీకి ఒక నీతి, పురుషునకొక నీతి ఎందుకని?....మగ మహారాజు ఎలాగయినా తిరగవచ్చు.... కాని స్త్రీ మట్టుకు కుక్కిన పేనులాగా వుండాలి....భర్త వ్యభిచారి, వ్యసన లోలుడు, రోగిష్టి, అయినా భార్య అతనిని అంటిపెట్టుకొని వుండాలి....అది స్త్రీ ధర్మం(ట!) అదే పురుషుడయితే భార్యను వదలి వేరే వివాహం చేసుకోవచ్చు. ఇది ఎక్కడి న్యాయం?....ఇటువంటి ఆలోచనలతో సతమతమయింది కమల.

"తిండికి బట్టకు యివ్వడంలేదా. ఇల్లు, వాకిలి లేదా. అది చాలదా. ప్రతిదానికి మగవాడిని నిలదీసి అడగడం దేనికి?" అంటుంది సంఘం. "ఇల్లు వాకిలి, పనిపాట, చూచుకోరాదా....మా అబ్బాయి సంగతి ఆరాలు తీయడం దేనికి? అయినా మగవాడిని ఆకర్షించడం నీకు రావాలి" అని తమ కొడుకు చర్యలు సమర్ధించే అత్తమామలు. తన భర్త సంపాయిస్తున్న డబ్బు మీదేగాని అతడు బతుకుతున్న పద్ధతిని గురించి పట్టించుకోని అన్నదమ్ములు....ఇది జీవితం.

మలినమైన సంఘానికి ఎదురీత ఈదలేకపోయింది కమల. దానికితోను అడపాదడపా వచ్చి తనని నిర్బంధించి అనుభవిస్తున్న భర్త నుంచి సుఖవ్యాధులు సంక్రమించాయి. దీనితో తల్లి కాలేకపోయింది తను. ఇది తెలియని బంధువులు ఆమెను గొడ్రాలని ఎత్తిపొడిచారు. భర్తను యింట వుంచుకోలేని చేతగానిదానిగా నిరూపించారు. జీవితం భారంగా దుర్భరంగా మెల్లగా ఏ మార్పూలేక నడిచిపోతూవున్నది. అల్లకల్లోలమైన మనస్సును అదుపులో వుంచుకుంటూ అప్పటికే టెంత్ క్లాసు పాసయిన కమల ఇంటరుకు కట్టుకుంది. ఆమె చదువుకు ఇష్టపడలేదు యింటిలోనివారంతా. "ఏం చదువుకొని ఉద్యోగం చేయాలా?" అని నిలదీసి అడిగారు. కాని కమల జవాబేమీ ఇవ్వలేదు. ఒక స్నేహితురాలి చలవతో యింటరు పాస్

అనిపించుకుంది. జీవితంలో ఏ మార్పూలేదు. భర్త తిరుగుళ్ళకు, తన రోగానికి అత్యాచారాలకు నడుమ కీలుబొమ్మలా వుండిపోయింది. ఈ కాలంలోనే బి. ఏ. కూడా పూర్తి చేసుకుంది కమల. ఎదుగుబొదుగు లేని ఈ జీవితానికి ఒక వెలుగు చేకూర్చుకోవాలనే భావన. భారంగా మూల్గుతున్న హృదయానికో దారి.... కనీసం కొన్ని గంటలయినా ప్రశాంతి వుంటుందని ధైర్యంగా ఒకనాడు తాను ఒక చిన్న బడిలో ఉద్యోగం చేస్తానని చెప్పింది. మిన్ను విరిగి మీద పడినట్లు దెబ్బలు....తిట్లు. కాని యవ్వనం జారి నడివయస్సులో కాలుపెడుతున్న కమల బుసలుకొట్టింది. ఈ అత్యాచారాలకు తాను బానిసగా వుండనన్నది. వ్యభిచారం చేస్తున్న భర్తకన్న తాను పనిచేసి యింటికి తలవంపులు తేవడంలేదని వాదించింది. మొట్టమొదటగా ఎదురుతిరిగిన భార్యను చూసి ఏమీ అనే ధైర్యంలేక వూరుకున్నాడు భర్త. ఇరవై యేళ్ళ తరువాత చీకటి జీవితంలో కొంచెం వెలుగు....మార్పు....కాని ఆ ఆనందం అట్టే కాలం నిలువలేదు. భార్యమీద పగ సాధించడానికి అన్నట్లు ఉంపుడుకత్తెను తెచ్చి ఇంట్లో కాపరం పెట్టించాడాయన. మనసు పటుత్వం తగ్గింది. జవసత్వాలు తగ్గుతున్న హృదయం వుండబట్టలేకపోయింది. కండ్లు చీకట్లు కమ్మి పడిపోవడం, హిస్టీరియా రోగంతో బాధపడడం మొదలుపెట్టింది కమల! హిస్టీరియా బాధితుల వెనుక ఇలా రకరకాల కథలుంటాయి. ఇవి కథలుకాదు, వ్యధలు! వ్యధాభరిత సంక్షుభిత హృదయాల కట్టలు తెంచుకున్న ఆవేశాల, ఆలోచనల ప్రదర్శనమే హిస్టీరియా. □

మోపెడ్స్ ఇండియా లిమిటెడ్ (తిరుపతి) వారు కొత్తగా రూపొందించిన 'సువేగా సామ్రాట్!' అత్యంత ఆధునిక సాంకేతిక నైపుణ్యంతో నిర్మించబడి, సామాన్యుడి ఆర్థిక స్థితికి అందుబాటులో వుండే ధర నిర్ణయించబడిన ఈ వాహనాన్ని యిటీవలనే మార్కెట్‌లో విడుదలచేశారు.

అల్లావుద్దీన్ అభినవ దీపం

దాసుబాబు

అల్లావుద్దీన్ 'కష్టం'

బల్బు రుద్దగానే ప్రత్యక్షమయ్యాడు మజ్జు. అల్లావుద్దీన్ చిరబురలాడుతూ, కళ్ళెర్రజేసి మజ్జుకేసి చూశాడు. మజ్జు పరిస్థితిని ఇట్టే పసి కట్టేశాడు. అల్లావుద్దీన్‌కు ఉద్యోగేచ్ఛ యింకా చావలేదు.

"అల్లావుద్దీన్ సార్.... నీ కక్కావలసింది ఉద్యోగమేగా? రా నాతో. ఇక్కడ ఓ రానా వున్నాడు. మళ్ళీ ట్రయిచేద్దాం" మజ్జు అన్నాడు.

"రానా? ఇదేం పేరు?" అల్లావుద్దీన్ అడిగాడు.

"రానా అంటే రాజకీయ నాయకుడు. మరుగుజ్జుకు ముద్దుగా యివ్వు మజ్జు అనడంలేదూ? ఆయన రేషన్ కార్డులాగా యింటికో వుద్యోగమని ప్రమాణం చేశాడు. రండి వెళ్దాం" మజ్జు దారి తీశాడు. ఎలాంటి ఉద్యోగ మిస్తాడోనని ఆలోచించుకుంటూ అల్లావుద్దీన్ అతని వెనకాలే నడిచాడు.

రానా భవనం ముందు ఆగారు.

అల్లావుద్దీన్ భవనంకేసి ఎగాదిగా చూశాడు. రెండంతస్తులు. అంతస్తుకో రంగు. ముందు రంగు రంగుల పూల కుండీలు, మొక్కలు, కుక్కలు, మనుష్యులు, సందడి-సంబరం-పెండ్లిల్లులా వుంది.

"అబ్బ మజ్జు, ఏం భవనం! ఇటువంటి ఇంద్రభవనమే మనకుంటే?" అల్లావుద్దీన్ ముచ్చటపడుతూ అన్నాడు.

"ఉండదు. వుంటానికి వీల్లేదు...." మజ్జు కటువుగా అన్నాడు.

"ఏంటి మజ్జు మరీ అంత కఠినంగా అనేస్తావు! ఎందుకు వుండకూడదు?"

"ఎందుకా? ఈ భవనం ఈ రానాగారికి నీ కలల ప్రకారమే దక్కింది కనుక!"

"నా కలల ప్రకారమా?"

"ఆఁ. పూర్వం రాబందు అనే మహాశయుడొక డుండేవాడు. అతని ఆసిస్టెంటు మన రానా—"

"అసిస్టెంటు ఏవిటి, స్టంటు మాస్టరులాగా?" అల్లావుద్దీన్ ముఖం చిట్లించాడు.

"రాబందు అంటే—రాజకీయ బంధువు అన్నమాట! స్టంటు మాస్టరన్నావే అది కరక్టే. మన రానాగారు రాబందుగారి దగ్గర శిష్యుడిలాగా చేరి ఇక్కడి సమాచారం అక్కడ.... అక్కడ సమాచారం ఇక్కడ; ఇక్కడి అక్కడి సమాచారం మరెక్కడో అందిస్తూ సమయం సందర్భం కలిసొచ్చేసరికి....రాబందుకి ఎసరు పెట్టి, అమాంతంగా ఆకాశంలోకి ఎగరవేసి తను, ఈ భవనంలో తిష్ట వేశాడు. ఇప్పుడిది అతని స్వంతం!"

"అబ్బా! అంత తెలివి గలవాడన్న మాట! ఏదయినా దక్కించుకున్నవాడే గొప్పవాడు" అల్లావుద్దీన్ అన్నాడు.

మజ్జు, అల్లావుద్దీన్ రానా భవనంలో ప్రవేశించి రానాగారి ప్రత్యేక గదిలోకి వెళ్ళి వారి ఎదురుగా కూర్చున్నారు.

బొద్దుగా, పుష్టిగా—తల మీద పెట్టుకున్న టోపీకి న్యాయంచేసేలా వున్నాడు రానా. టోపీ సరిచేసుకొని ఏం కావాలి అన్నట్లు కళ్ళను తిప్పాడు.

"వీరి పేరు అల్లావుద్దీన్. ఏవీ అక్కర్లేదు సార్! చిన్నపాటి ఉద్యోగం వేయిస్తే చాలు!" మజ్జు ప్రాధేయపడ్డాడు.

రానాగారు చిరునవ్వులు వొలకబోస్తూ—

"పొట్టివాడివయినా గట్టివాడివే! "అన్నాడు.

అల్లావుద్దీన్ నవ్వాడు. మజ్జు ముఖం ఎర్రబడింది.

"ఏం చదివి వచ్చావ్?" రానా అల్లావుద్దీన్‌ని అడిగాడు.

"ఏవీ చదవలేదండి. వేలుముద్ర వెయ్యడం తెలుసు ఈ అబ్బాయిగారికి—" మజ్జు తపీమని చెప్పాడు. ఈసారి అల్లావుద్దీన్ ముఖం ఎర్రబడింది.

"వేలుముద్రగాళ్ళకు ఉద్యోగాలు దొరకవు. కష్టపడి పేరు సంపాదించుకుంటే పదవులూ, పదవితోపాటు నాలుగు పైసలు కూడా సంపాదించుకోవచ్చు. కాని....చాలా కష్టపడాలి. ఉద్యోగమంటే తేలికా...."

"అది కాదు సార్. తమరేదో ఇంటికో ఉద్యోగం అని ప్రమాణం చేశారు.... అదే మన్నా గుర్తుంటే...."

"గుర్తుంది. అసలు మర్చిపోవడం అనేది మన జాతకంలోనే లేదు. ఇప్పటికీ అదే మాట అంటున్నా. ఇంటకో ఉద్యోగం వుండాలి. మేం యిచ్చి తీరుతాం—ఖాళీలు పడగానే. దేశంలో వున్న వుద్యోగాలన్నీ ఖిండుగా వున్నాయి. వెలితి అవగానే మన ప్రమాణం మేరకు వాటిని భర్తీ చేస్తాం. అప్పుడిక వేలిముద్రలనీ, కాలు ముద్రలనీ వుండవు. కుటుంబ ప్రతినిధిగా వుద్యోగాన్ని పొందవచ్చు. మీ అల్లావుద్దీన్‌కి ముందుగా వుద్యోగం వేయిద్దాం సరేనా?"

రానా గుక్క తిప్పుకోకుండా ఉపన్యాసాన్ని దంచేశాడు. అల్లావుద్దీన్ కండ్లు మెరిశాయి-ముందుగా వుద్యోగం వేయిద్దాం అన్నందుకు. కాని ఆ మాటల్లో ఏదో తిరకాసు వున్నట్లు మజ్జు అనుమాన పడ్డాడు.

"సార్ మీరు చెప్పింది నిజమే కాని—ఇప్పుడు దేశం నిండుకుంది....ఎక్కడా ఖాళీ సలం కనిపించడంలేదు కదా మరి మా అల్లావుద్దీన్‌కి ఉద్యోగం ఎప్పుడు దొరుకుతుందంటారు?" మజ్జు అడిగాడు. రానాగారు టోపీ సరిచేసుకుని—

"అయిదేళ్ళ ఆరో ప్రణాళిక ఏడో పడికో వచ్చినప్పుడు పరిస్థితులు మెరుగవుతాయి. అప్పుడు ఉద్యోగం వున్నవాళ్ళకు యిల్లూ, ఇల్లు వున్న వాళ్ళకు ఉద్యోగం అవలీలగా ఇచ్చేసెయ్యొచ్చు-సరేనా?" తృప్తిగా చెప్పారు రానాగారు. అల్లావుద్దీన్ కడుపు నిండింది. మజ్జు ఫూర్కోలేదు.

"మీ ఉద్యోగ ప్రణాళిక చాలా బావుందండి. ఇల్లూ, ఉద్యోగం వచ్చేసరికి తెల్లారిపోయేటట్టు వుంది. అది సరేగాని సార్. ఇందాక తమరేదో వేలిముద్రగాళ్ళకు పదవులు అన్నారు....మా అల్లావుద్దీన్ వేలికి ఏదన్నా పదవి చూపిద్దురూ పోనీ అలాగైగా బతికేస్తాడు." మళ్ళీ మజ్జు ప్రాధేయపడ్డాడు.

"నువ్వు చాలా తెలివైనవాడివి. వృద్ధిలోకొస్తావు. నేను సరిగ్గా పదవిని గురించే ఆలోచిస్తున్నా నువ్వూ అదే అడిగావు. అవశానికి మరుగుజ్జువే అయినా ఆకాశానికెగిరే తెలివుంది-శక్తివుంది-సంతోషం—"

"పదవి సార్—"

"వస్తున్నా. వేలిముద్రంటున్నావుగదా.... ఏదన్నా బోర్డుకి చయిర్మన్‌గా వెయ్యాలి—" రానా కళ్ళు బోర్డుల్ని వెదకసాగాయి.

"అదేంటి మజ్జు బోర్డు అంటున్నాడు—బ్లాక్‌బోర్డు కాదుగదా?" అల్లావుద్దీన్ అమాయకంగా అడిగాడు.

"ఎంచక్కా అడిగావు నాయనా. బోర్డు

అంటే నల్లబల్లే. దానిమీదే మన రాతలు రాసి చెరిపివేస్తుంటారు. దానిమీన నీ ముద్ర!! హ్హా" మజ్జు పళ్ళు బయటకొచ్చాయి.

"ఏమిటి ముద్రంటున్నావ్?" రానా అడిగాడు.

"ఈ ప్రతిపాదనకు మీరు ఆమోద ముద్ర వెయ్యాలని మనవి" మజ్జు రాజకీయ వినయం వుట్టిపడేలా అన్నాడు.

"ఆహా!....అచ్చంగా మా భాషలోనే మాట్లాడేస్తున్నావే! పైకొస్తావ్. అదిసరే—వేలిముద్రకే పని కల్పించాలంటే కష్టపడి పేరు సంపాదించాలి. ఈ మాట ముందుగానే చెప్పా. ఏదీ మీ కష్టం...." చెయ్యి చాపాడు నగుమోముతో రానా! మజ్జు బిత్తరపోయాడు. అల్లావుద్దీన్ అయోమయ స్థితిలోపడ్డాడు. ఇద్దరు ముఖాల్ని మార్చిమార్చి చూసుకున్నారు.

"అయ్యా మీరన్న "కష్టం" వుందే దాన్ని అర్థం చేసుకోవడం బహుకష్టంగా వుంది సార్. కష్టం అంటే...." మజ్జు నసిగాడు.

"ఎట్లామరి? పెద్దవాళ్ళ దగ్గరకు వచ్చే ముందు వాళ్ళ భాష నేర్చుకోవాలి. కనీసం మా పరిభాషను అర్థం చేసుకునే మెలుకువన్నా వుండాలి. కష్టం అంటే అర్థం కాకపోతే చెప్పడం కష్టమే అవుతుంది. మన పార్టీ ఫండు కోసం....ఎంతో వొద్దు వెయ్యిచాలు—కష్టం అనమాక. చెయ్యిర్మనంటే తేలికేం కాదు" రానా చెయ్యి అలాగే వుంది.

"బానౌను బోర్డులు చాలా బరువుగా వుంటాయి. తేలిక మార్గం ఏదన్నా వుంటే చూపిద్దురూ—పుణ్యం వుంటుంది." మజ్జూ రెండు చేతులూ చాపి అన్నాడు.

"పుణ్యానిదేముంది? హుండీలో పదివేలు పడేస్తే అదే వొస్తుంది. పైగా పార్టీకి పాపం పుణ్యంతో పని వుండదు. పార్టీ గట్టిపడాలన్నదే ముఖ్యం. గట్టిపడాలంటే .... ఏదీ....కష్టం" రానాగారన్నారు.

అల్లావుద్దీన్‌కి రానాగారి వాలకం బాగా నచ్చింది. మజ్జు వారితో బేరం ఆడటం బాగా

లేదనిపించింది. అందుకే కుర్చీ పక్కనుంచి చెయ్యి పోనిచ్చి మజ్జూని గిచ్చి—

"ఏదో ఒక విధంగా రానాసార్‌గారికి డబ్బివ్వు. ఇది నా ఆజ్ఞ" అని నెమ్మదిగా అన్నాడు. చివరి మాట రానాగారికి విని పించింది.

"ఏవిఁటి ఆజ్ఞ అంటున్నాడు మీ అల్లావుద్దీన్?" ప్రశ్నించాడు.

"ఆజ్ఞ అనక ఇంకేమంటాడు సార్! ఇతను అసలు అల్లావుద్దీనే—" మజ్జు కళ్ళు పెద్దవి చేశాడు. కాని రానాగారికి అర్థం కాలేదు.

"అసలు అల్లావుద్దీన్, వడ్డీ అల్లావుద్దీన్ ఏవిఁటి? ఎవరీ అల్లావుద్దీన్?" ముఖం చిట్లించాడు.

"అయ్యో బాబోయ్! అల్లావుద్దీన్ తెలియదా సార్? "అల్లావుద్దీన్ అద్భుత దీపం" సినిమా చూళ్ళే? అందులోని అసలయిన అల్లావుద్దీన్ ఈ సారే సార్!" మజ్జు సగర్వంగా అన్నాడు.

"నిజమే! నాకు ఆ మాయదీపమే గుర్తుంది. నిజానికి ఆ సినిమాలో ఆ దీపమే బాగా నటించింది. దాన్ని తాకినప్పుడల్లా రాక్షస వెధవ వొకడు రావడం.... అడిగినవన్నీ తెచ్చి యివ్వడం....ఆహా అదండీ జీవితం అంటె.... ఆ రాకాసి...."

"సార్! రాకాసి మిత్రాన్ని తిట్టమాకండి. ఈ మజ్జే ఆ రాకాసి.'' అల్లావుద్దీన్ నవ్వాడు. మజ్జూకి కోపమొచ్చింది.

"చూస్తావా నా మహిమ — ఆంఫట్!!" మజ్జు అనేసరికి వందరూపాయల కట్టలు ఒకదాని మీద ఒకటి మజ్జు చెయ్యిమీద పేరుక పొయ్యాయి!! రానాగారు కళ్ళు నులుపుకుని, ఒకసారి ఎడమచెయ్యిని గిచ్చి చూసుకొని, నెమ్మదిగా సీటులోనుంచి లేచి, అమాంతం ఒక్క గెంతులో తలుపు దగ్గరకెళ్ళి, గడివేసి చేతులు జోడించి—

"రాకాసి మహాశయా! నీ మహిమలు తెలుసుకోకుండా ఏవన్నా తప్పుడు మాటలంటే క్షమించండి. కొట్టండి. ఆ కట్టల్ని మాత్రం ప్రసాదించండి. షార్టీ, గీర్టీ ఏవీ అనకుండా ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లలో వేసి—వెయ్యిన్నూట పదహారు బుక్కులు కొని నీ నామకోటి రాసుకుంటూ ఈ జన్మని తరింపజేసుకుంటూ— అయ్యా—సార్—కట్టలు—" రానాగారికి వినయం పుట్టిపడింది.

"అట్లాకాదు. మీరిందాకా ఏదో బోర్డు అన్నారుగానీ నేనొక బ్లాక్‌బోర్డు యిస్తా— సుద్దముక్క యిస్తా. మీ కెంత డబ్బు కావాలో బోర్డుమీద వేసి చూపించండి—ఆంఫట్—" మజ్జు అనేసరికి చేతిలో రూపాయల కట్టలు మాయమయ్యాయి. ఎదురుగా గోడకి అతుక్కుని నల్లబల్ల— సుద్దముక్కలు కనిపించాయి.

"ఊఁ రండిసార్. ఇంకా తలుపు దగ్గరెందుకు-పోనీ మేం తలుపు దగ్గర వుంటాంలే. మీకెంత కావాలో బోర్డుమీద వెయ్యండి—" మజ్జూ లేచి తలుపు దగ్గరకెళ్ళాడు. అల్లావుద్దీన్ కూడా అక్కడికి చేరుకున్నాడు.

రానాగారు సుద్దముక్క తీసుకుని ఒకటి వేసి పక్కనే ఏడు సున్నాలు పెట్టాడు. ఆ సున్నాల్ని లెక్కబెట్టి—"ఛీ ఏడు మంచి నెంబరు కాదు" అని మళ్ళీ సున్నాలు పెట్టి "దీని మీద ఇన్‌కంటేక్స్ ఎంత పడుతుందో-" అని మళ్ళీ సున్నాలు పెట్టి "మరి....ధర్మ కార్యాలకో...." అని మళ్ళీ సున్నాలు పెట్టి "ముందు తరాల వాళ్ళకో" అని మళ్ళీ సున్నాలు పెడుతూవుంటే—మజ్జూ అల్లావుద్దీన్ తలుపు తెరుచుకుని మెల్లగా జారుకున్నారు. పాపం.... రానాగారు కళ్ళు మూసుకుని కలలు కంటూ సున్నాలు పెడుతూనే వున్నారు.

(ఇంకా వున్నారు!)

స్వప్నసింహాసనం

యద్దనపూడి సులోచనారాణి

27 సీరియల్

సుధీర్ కోర్టునుంచి వచ్చాడు. అతను కాలింగ్ బెల్ నొక్కగానే స్వప్న చేస్తున్న పని వదిలి పరుగెత్తుకు వచ్చింది. లోపలకి రాగానే, కోటు స్టాండుమీద పడేసి, అతను స్వప్నని దగ్గరకి లాక్కున్నాడు. పని చేస్తోంది కాబోలు! స్వప్న ముఖంమీద చిరుచెమటలు అలుముకున్నాయి! ఆ కళ్ళు ఎందుకో మెరుస్తున్నాయి. ఒక్క నిముషం స్వప్నని చూసిన అతను అమాంతం చేతులతో ఎత్తి పడకగదిలోకి తీసుకువచ్చాడు. స్వప్న కెవ్వుమంది. అతన్ని వదిలించుకోవాలని చూసింది. కానీ సాధ్యంగాలేదు.

"ఏమిటి? దేవిగారు ఈ రోజు అంత సంతోషంగా వున్నారు!" అన్నాడు.

"చాలా సంతోషంగా వున్నాం. నిజమే! కానీ ఎలా తెలిసిందబ్బా!" స్వప్న ఆశ్చర్యపోయింది.

"మిలమిలలాడే కళ్ళు సాక్ష్యం చెబుతున్నాయోయ్! పెదవుల మీద నాట్యం చేసే ఆనందం, నాకు వార్త అందించేసింది."

"ఉహూ!" కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూస్తూ అంది ఆ కళ్ళలో ఎంతయినా లాయరువి కదా అనే భావన వుంది."

"ఏమిటో చెప్పు!" అన్నాడు.

"ముందు కాళ్ళు చేతులూ కడుక్కోవాలి. తర్వాత టిఫిన్ తినాలి. అప్పుడు వార్త వినిపిస్తాం?"

"ఊఁ! అంతదాకా ఆగలేనోయ్. సస్పెన్స్ భరించలేను."

"భరించి తీరాలి!"

"ఎందుకమ్మా అంత శిక్ష నాకు!" అతను గారంగా అన్నాడు.

"ఓపిక పట్టటం నేర్చుకోమని సూచన అన్నమాట!"

"ఉహూ!" అతని కళ్ళు ఆరాగా చూసినాయి.

స్వప్న గభాల్న లేచింది. అతను కదలకుండా బంధిస్తుంటే 'అమ్మో! స్టవ్ మీద టిఫిన్ మాడిపోతుంది!'

అతను ముక్కుపుటాలు పెద్దవిచేసి చూసాడు. 'అబ్బా! మంచి వాసన వస్తుందే! టమాటాబాత్ అవునా!'

"అవును" అన్నట్టు చూపింది. అతను వెంటనే స్వప్నని వదిలేసాడు. స్వప్న మంచంమీద నుంచి ఉరికినట్లుగా దిగి వంట యింట్లోకి పరుగెత్తింది.

అతను ముఖం కడుక్కుని టవలుతో తుడుచుకుంటూ వచ్చేసరికి స్వప్న వేడి వేడి టమాటాబాత్ డైనింగ్ టేబిల్‌మీద పెట్టింది.

"ఈ రోజు ఏమయిందో తెలుసా?" కుర్చీలో కూర్చుంటూ అడిగాడు.

"ఏమైంది?" ఎంతో ఉత్సాహంగా అడిగి మంచినీళ్ళు తీసుకురావటానికి వంట యింట్లోకి వెళ్ళింది.

"కోర్టునుంచి వస్తున్నానా! పరధ్యానగా ఏదో ఆలోచిస్తూ డ్రైవ్‌చేస్తూ వస్తున్నాను. కారు అలవాటుగ్గా యింటికి వెళ్ళిపోయింది. నాకు మనం ఆ యింట్లో లేము అని గుర్తేలేదు. గేటు వేసివుంది. బోంయ్ బోంయ్ మంటూ హారను మోగించాను! ఎవ్వరూ రాలేదు. ఆలోచిస్తూనే పరధ్యానగా, గేటుతలుపు తీసి, కారుని లోపలకి తీసుకువెళ్ళాను. కారు దిగి లోపలకి వెళ్ళబోతుంటే, ఒకాయన బైటికి వచ్చి 'ఎవరు కావాలి' అని అడిగాడు! అప్పుడుగానీ నా ఒంటిమీదికి స్పృహ రాలేదు. 'మీరెవరు' అని అడిగాను. 'నా పేరు శర్మ. మేము కొత్తగా యీ ఇంట్లోకి వచ్చాం!' అన్నాడు.

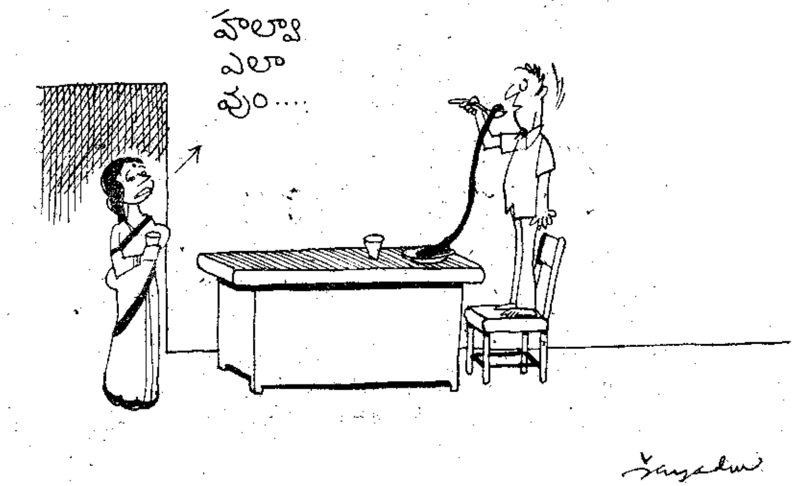
నా బుర్ర తిరిగినట్టయిపోయింది! ఆ యింట్లో అమ్మ వుంటుందని ఆశపడ్డాను. అద్దెకిస్తుందని అనుకుంటే, నేనే ఆ అద్దె చెల్లించి అక్కడే వుండేవాడిని!"

అతను వుప్మా తినడంలేదు.చెంచాతో దాన్ని అటూయిటూ కదుపుతూ వున్నాడు.

స్వప్న ఎప్పుడు వచ్చిందో, అతని వెనుకగా వచ్చి తలమీద చేయివేసి నిలబడి అతను చెప్పేది శ్రద్ధగా వింటోంది! అతను ఉప్మా తిని, తల ఎత్తి చూసాడు. స్వప్న అతన్నే చూస్తోంది.

"ఇదుగో! అలా వున్నావేమిటి? ఇందులో నువ్వు అంత సీరియస్‌గా అవాల్సిందేముంది. జరిగినది చెప్పాను! తప్పా! ఇలా రా!" చేయిపట్టి తన వెనకనుంచి ముందుకి లాగాడు.

స్వప్న తప్పుకాదు అన్నట్లు తల తిప్పింది.

"మరి!" అతను ఉప్మా చెంచాతో తీసి, స్వప్న నోటికి అందిస్తూ అన్నాడు.

స్వప్న మరుమాట్లాడకుండా తింది. తర్వాత తనే అతనికి తినిపించింది! సుధీర్ సాలోచనగా, పరధ్యానగా వున్నాడు. అతను హఠాత్తుగా తలవంచి, స్వప్న పొట్టకి ముఖం ఆనించుకుంటూ. 'స్వప్నా! నేను సుఖంగా వున్నాను! అమ్మకి ఈ విషయం ఎలా తెలుస్తుంది! అమ్మ కూడా మనతోపాటు మనదగ్గర వుండి, నే నెంత సుఖంగా వున్నానో స్వయంగా చూసి, తెలుసుకుంటే, ఎంత బాగుంటుంది కదూ! అమ్మ అసలు ఎప్పటికైనా నన్ను క్షమిస్తుందంటావా స్వప్నా!' చిన్నపిల్లాడిలా అడిగాడు. అతని కంఠంలో వ్యథకి స్వప్న మనసు కరిగిపోయింది. మామూలుగా మాట్లాడాలని ప్రయత్నిస్తూ 'ఎందుకు క్షమించరండీ! తప్పకుండా క్షమస్తారని నా నమ్మకం. ఏ తప్పు చేసిన బిడ్డనైనా కన్నతల్లి క్షమించాలనే చూస్తుంది!' అంది.

"ఏమిటో స్వప్నా! ఒక్కోసారి నాకు చాలా దిగులువేస్తుంది. కనీసం డాడీ వున్నా నేను యింత బాధపడేవాడిని కాదేమో! నాకయితే నువ్వు వున్నావు! నేను ఒంటరితనం ఫీలవడంలేదు. అమ్మకి ఎవరున్నారు? ఎవరూలేరు! నీకు తెలియదు స్వప్నా! అమ్మకి నేనంటే ప్రాణం! ఒక్కపూట నన్ను విడిచి ఎక్కడికీ వెళ్ళేదికాదు, ఎవరైనా, ఏ పుణ్యక్షేత్రం చూడటానికో రమ్మంటే వాడికి యిబ్బంది అవుతుంది నాకు భక్తి, ముక్తి అన్నీ యింట్లోనే అనేది! ఒక్క అరగంట యింటికి రావటం ఆలస్యం అయితే, ఎంత గొడవచేసేదో తెలుసా! పనివాళ్ళని హడలగొట్టేది. మామయ్య ఎక్కడున్నా సరే! నా కోసం వెతకాల్సిందే!'

స్వప్న అతని తలమీద చెయ్యివేసి నిమురుతూ వింటోంది! అతని కంఠంలో ప్రతిధ్వనిస్తున్న బాధని, నిస్సహాయత్వాన్ని గమనిస్తోంది! ఇంతలో కాలింగ్‌బెల్ బజ్‌బజ్‌మంటూ, ఆ గదంతా దద్దరిల్లేలా బిగ్గరగా మోగింది.

ఇద్దరూ ఒక్కసారిగా, ఈ లోకంలోకి వచ్చినట్టు అయ్యారు. సుధీర్ తలెత్తి ప్రశ్నార్థకంగా చూసాడు. స్వప్న అతన్ని వదిలి వెళ్ళి తలుపు తీసింది. ఓరగా తలుపు తెరిచిన స్వప్నకి గుమ్మంబైట, ఎర్రగా, పొడుగ్గా బుంగమీసాలతో వున్న ఒకాయన, ఆయన పక్కన ధర్మవరం ఆకుపచ్చ పిల్కుచీర కట్టుకున్న పొట్టిగా వున్న స్త్రీ ఇద్దరు పిల్లలు కనిపించారు.

"సుధీర్ వున్నాడా!" ఆయన అడిగాడు.

స్వప్న తలవూపి తలుపు బార్లా తెరిచింది. తలుపు తీస్తుండగానే ఆయన లోపలకి వచ్చాడు. డైనింగ్ టేబిల్ దగ్గర టిఫిన్ తింటున్న సుధీర్ ఆయనని చూడగానే 'అరె! బుచ్చిప్రసాద్ అన్నయ్యా' అంటూ టిఫిన్ వదిలేసి లేచివస్తూ రండి రండి వూరినుంచి ఎప్పుడు వచ్చారు! వదినా! బాగున్నావా?' అంటూ నమస్కారం చేసి పిల్లలని చూడగానే, హాయ్ అంటూ వాళ్ళనిద్దరినీ చెరోచేత్తో ఎత్తేసాడు.

"ఈ అమ్మాయి" అంటూ సందేహంగా చూపి ఆగాడాయన.

"మీ మరదలు స్వప్న" అంటూ చెప్పి 'స్వప్నా! మా అన్నయ్య పిన్ని కొడుకు. బుచ్చిప్రసాద్. అందరూ బి. పి. అని పిలుస్తారు' అంటూ పరిచయం చేసాడు. స్వప్న చిరునవ్వుతో నమస్కరించింది. ఆయన తన పరివారాన్ని పరిచయం చేశాడు.

"అమ్మాయి! నా పేరు బి.పి! ఇదుగో మా ఆవిడ పేరు కె.డి. అంటే కనకదుర్గ. వీడు నా సుపుత్రుడు ఆర్.పి. అంటే రాహుల్‌ప్రసాద్. ఇది మా అమ్మాయి. యస్.పి. అంటే సుగుణప్రసాద్. మేం ఈ పొడి అక్షరాలతోనే పిలుచుకుంటాం! ఇదుగో! కే.డీ! లోపలకి వెళ్ళి మంచినీళ్ళు పట్టుకురా! మనం ఆ అమ్మాయికి కొత్త కావచ్చు. కానీ, సుధీర్‌కి కాదుగా!" అన్నాడు.

ఆవిడ వంట యింట్లోకి వెళ్ళింది.

అరగంట తర్వాత, ఆయన, సుధీర్ పడకగదిలో కూర్చుని మాటల్లోపడ్డారు. కే.డీగారు వచ్చిన పదినిముషాలకి స్వప్నతో చెప్పేసింది. 'చూడమ్మా! కాస్త మాకు చాదస్తం ఎక్కువ. ఎవరిచేత వంటపడితే వాళ్ళది మేం తినం. నేనున్న రెండురోజులూ నువ్వు వంటయింటి ఛాయలకి రావద్దు. కాస్త సామాను ఎక్కడుందో చూపిస్తే చాలు' అంది.

స్వప్న తలూపింది.

ఆవిడ అడిగినట్టే వంటసామాను చూపించి బైటికివచ్చి నిలబడింది.

సుధీర్ వుప్మా తినలేదు. ప్లేటు కడిగేస్తుంటే కళ్ళలో నీళ్ళు నిండినాయి.

అతనికి ఎంతో ఆనందంగా, తను తల్లి కాబోతున్నాను అనే వార్త చెప్పాలని అనుకుంది. వీలేకాలేదు. అప్పుడే కాదు. ఆ రాత్రీ వీలుకాలేదు.

సుధీర్, ఆయన, రాత్రి పొద్దుపోయేవరకూ కూర్చుని మాట్లాడుతూనేవున్నారు.

28

బి. పి. కుటుంబం రెండురోజులపాటు వుంది! వాళ్ళ వచ్చినప్పటి నుంచీ స్వప్నకి ఆ యిల్లు పరాయిదిలా అయిపోయింది! బి. పి. సుధీర్‌కి ఒకటే లెక్చర్లు యిస్తున్నాడు. తల్లి సుధీర్‌కోసం ఎంత దిగులుపడుతోందో, చెప్పాడు.

"ఒరేయ్! పుట్టగానే సరికాదురా! పుట్టినందుకు మన జన్మ సార్థకం చేసుకోవాలి. కన్నతల్లిని నువ్విలా ఏడిపించటం బాగాలేదు. నువ్వు యీ అమ్మాయి మీద యిష్టం వుంటే, వుంచుకో! మే మెవరం కాదనటంలేదు. నువ్వు యదగిరి గుట్టలో యీ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకున్నట్టు యెవ్వరికి తెలియనే తెలియదు. నా మాట విని, నువ్వు లక్షణంగా విమలని చేసుకో!"

"అన్నయ్యా!" తల దించుకుని వింటున్న సుధీర్ చివాల్న తలెత్తాడు.

"నోరెత్తకుండా నేను చెప్పింది విను! మీ యింటి గౌరవం యేమిటి? నువ్వు చేసిన పనేమిటి? గౌరవప్రతిష్ఠలు గల కుటుంబంలో పుట్టిన పిల్లలకి నా జీవితం, నా యిష్టం అనే, హక్కు లేదురా! నువ్విలా మొండిగా, నీ పెళ్ళి నీ యిష్టం, అంటే, నేను యీ అమ్మాయిని షూట్ చేసేసి నా యిష్టం అని నేను అనవచ్చు! యింటి గౌర

వాన్ని కాలదన్నే హక్కు నీకుందంటే, దానికి అడ్డం వచ్చినవాళ్ళని హతమార్చే అధికారం మాకుంది అనుకో!"

సుధీర్ కుర్చీలోంచి లేచాడు. అతని ముఖం కందగడ్డలా వుంది. "స్వప్నని నేను పెళ్ళి చేసుకున్నాను! స్వప్న నా భార్య! జీవితాంతం మేం కలిసే వుంటాం. మీ రందరూ యిది అర్థం చేసుకోకపోతే నన్ను వెలివేయండి! నాతో మాట్లాడకండి. నన్ను మీ వాడిని అని చెప్పుకోకండి! అంతేగానీ మా జోలికి రావద్దు!"

"ఎందుకురా అరుస్తావు! ఎందుకంత ఆవేశం నీకు. స్వప్నని షూట్ చేస్తాను అని మాట మాత్రంగా అన్నాననే, నన్ను చంపేసేట్టు పిడికిలి బిగిస్తున్నావే! మన వంశగౌరవాన్ని షూట్ చేసిన నిన్ను మేం యెందుకు వదలాలి అంట" ఆయన కుర్చీ మీద ఒక చేయివేసి అనుకుని, ఎడంచెయ్యి నడుంమీద పెట్టుకుని అడిగాడు.

వచ్చినప్పటినుంచీ స్వప్న చూస్తూనే వుంది. ఆయన తన సంభాషణని రహస్యంగా వుంచలేదు. స్వప్న వినాలని బిగ్గరగా అంటున్నాడు. ఆయనని బైటకి తీసుకు వెళ్ళాలని సుధీర్ చేసిన ప్రయత్నంకూడా ఫలించలేదు.

"నా మార్గాన నన్ను పోనీయండి. మీ అందరికీ దణ్ణం" అన్నాడతను.

"ఎలా పోనిస్తాంరా! మీ అమ్మకి నీతోపాటు యింకో కొడుకు వుంటే, పోనీలే వాడు కాకపోతే వీడు వున్నాడుగా అని సరిపెట్టుకునేవాళ్ళం! నీ దురదృష్టం. మరి ఆ అవకాశం కూడా లేదు. నీకు వాళ్ళు అవసరం లేకపోయినా, వాళ్ళకి నువ్వు కావాలి! ...."

"ఎందుకుట?" విసురుగా అడిగాడు సుధీర్.

"ఎందుకేమిటా! వంశాంకురం కోసం."

"స్వప్నకి పుట్టిన పిల్లలే వంశాంకురాలు అవుతారు!" అతను దృఢచిత్తంతో అన్నాడు.

"ఏమిటీ యీ అమ్మాయా! యీ హంతకురాలి పిల్లలట్రా! అంతకంటే మీ అమ్మని నువ్వు చంపి పడేయటం నయం! లేకపోతే నీ భార్యని పంపు. ఆవిడకి ఆ విద్య అలవాటేగా!"

"అన్నయ్యా!" సుధీర్ కోపం ఆపుకోలేనట్టు బలంగా డైనింగ్ టేబిల్‌మీద గుద్దాడు.

"నేను పదిసార్లు చెప్పాను యిప్పటికి. స్వప్న మాట ఎత్తవద్దని."

"ఎందుకు ఎత్తనురా! ఆవిడగారు, వచ్చి మీ అమ్మ గుండెల్లో యింత చిచ్చు పెట్టింది. ఆవిడని యెన్నయినా అనే అధికారం మాకుంది. వద్దనటానికి నువ్వెవరు మధ్య! నేను మర్యాదగా చెప్తున్నాను విను. నువ్వు మర్యాదగా వచ్చి విమలని పెళ్ళి చేసుకో!"

"నేను చేసుకోను! నేను పెళ్ళి అయినవాడిని. రెండో పెళ్ళి చేసుకుంటానా ...."

"ఇది పెళ్ళే కాదు. యిది మోజు వ్యవహారం. ఈవిడగారిని అట్టిపెట్టుకో! మేం యెవ్వరం కాదనం? మాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. ఈవిడగారితో నువ్వు పొందే ఆనందానికి మేం అడ్డురాం! నువ్వు విమలని పెళ్ళి చేసుకో."

"ఇక నీతో మాట్లాడటం కూడా అనవసరమే!" సుధీర్ యింట్లోంచి వెళ్ళిపోయాడు.

అతనికి యెన్నడు యెరగని ఆగ్రహంగా వుంది! ఏమనుకుంటున్నారు వీళ్ళు! వీళ్ళ చేతుల్లో కీలుబొమ్మ అనుకుంటున్నారా! తనని వాళ్ళ కాదన్నారు. దూరంగా వచ్చేసాడు! అయినా తనని వదలరేమిటి! వీళ్ళకి మతిలేదా! స్వప్నతో తనకి పెళ్ళి అయి కాపురం చేస్తుంటే, వచ్చి విమలని పెళ్ళి చేసుకోమంటా రేమిటి! ఇదెక్కడి గొడవ! సుధీర్‌కి యింకా మండిపోతున్న విషయం ఏమిటంటే, స్వప్నతో అయింది పెళ్ళి కాదుట! మోజు వ్యవహారంట! స్వప్నని వుంపుడుకత్తెగా చేసి, వంశాంకురంకోసం విమలని చేసుకోవాలిట! సుధీర్ రక్తం వుడికిపోతోంది! అందరినీ మెత్తగా చితక తన్నాలని అనిపిస్తోంది! అమ్మకోసం, వీరి రాక భరించాడుగానీ, లేకపోతేనా, తన్నులు తినిపించి పంపేవాడు.

అతను అసహనంగా పొద్దుపోయేవరకూ తిరిగాడు! సుధీర్ చివరకి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు! ఆయన వుండగా యింటికి వెళ్ళకూడదు!

హోటల్లో రూము తీసుకున్నాడు. స్వప్నని యిక్కడికి వచ్చేయమని చెప్పటానికి ఫోన్ చేశాడు! ఆ బి. పీ. యే ఫోన్ ఎత్తింది! సుధీర్‌కి చాలా కోపంవచ్చింది. యేం చెయ్యడం! అతను ఆలోచనలో పడ్డాడు!

అతనికి యింటికి వెళ్ళాలనిపించలేదు. వెళితే, యీ కోపంలో ఆయనని నిజంగా చితకతన్నేస్తానేమో అనే వెరపు కలిగింది.

ఆయన వెళ్ళిపోయాడని తెలిసేవరకూ అతను హోటల్లో ఉండటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు.

స్వప్న తనని గురించి ఆదుర్దా పడుతుందేమో!

అతను స్వప్నకి ఉత్తరం వ్రాశాడు. "స్వప్నా! నే నిక్కడ యీ హోటల్లో వున్నాను. నువ్వు వచ్చెయ్యి. ఇక్కడికి వచ్చిన తర్వాత వివరంగా చెబుతాను."

ఆ చీటీ తీసుకెళ్ళి టైపిస్టుకి యిచ్చాడు. ఇంటిదగ్గరకి వెళ్ళి స్వప్నకి యివ్వమని చెప్పాడు.

సుధీర్ హోటల్‌కి తిరిగివచ్చాడు. బైట వాన పడుతోంది. బాగా అలిసిపోయి వున్న సుధీర్‌కి నిద్ర పట్టేసింది.

(ఇంకా వుంది)

సాహిత్య అకాడమీ బహుమతి పొందిన వాసిరెడ్డి సీతాదేవి నవల

'ఉరితాడు'

ఒక పరిశీలన!

"కట్టినవాడికి లేని గౌరవం ఆ మాంగల్యం మీద నాకెందుకుండాలి? నా గొంతుకా 'ఉరితాడు' నే తగిలించుకోలేను. నేనే తెంపి అతని ముఖాన కొట్టి వచ్చేశా. నేనిప్పుడు విముక్తురాలను. నేనేం కాని పనులు చెయ్యలా! నా మొగుణ్ణి నేను వదిలేస్తే తప్పా? పెళ్ళాన్ని వదిలేసిన మగాణ్ని ఎవరూ చిన్నచూపు చూడరేం? మొగుడ్ని వదిలేసిన ఆడదాన్ని మాత్రం అసహ్యించుకుంటారా? నా శరీరాన్ని అమ్మి అతడ్ని పోషించే బదులు అవసరమొస్తే నా శరీరాన్ని అమ్ముకుని నేనే బ్రతుకుతా!" 1979 లో వుత్తమ నవలగా ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ వారు ఎంపిక చెసిన "ఉరితాడు" కథలో వాసిరెడ్డి సీతాదేవిగారు ముఖ్యపాత్ర చేత పలికించిన మాటలివి. సీతాదేవిగారి నవల 'సమత'కు కూడా క్రితంలో అవార్డు ఇచ్చారు ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీవారు.

భారతీయ సంస్కృతి చాలా చిత్రాతి చిత్రమైనది. అభ్యుదయ దేశాలు గత సంస్కృతి నుంచి అధునిక సంస్కృతిలోకి వేగంగా పురోగమిస్తుంటే మనం మాత్రం గతాన్ని స్మరించుకొని నిట్టూర్పులు విడుస్తూ వుంటాం. ఇది మన విశిష్టత. 'ఆ స్వర్ణయుగం గతించిపోతుందే' అని అడుగడుగునా రోదిస్తూ వుంటాం. సనాతన ఆచారాలు, ప్రాచీన సాంప్రదాయాలే శిరోధార్యాలని ఆ మార్గాన్నే పయనించడం మనకు-ముఖ్యంగా స్త్రీలకు-ఆదర్శమనే భావం ఈ నాటికీ మన మనఃఫలకాల మీద చెరగని ముద్రగా వుంది. రోగి బలవర్ధక ఆహారం మీద మనసు పడక బియ్యంలోని మట్టిగడ్డలు కోరతాడు. అలాంటి స్థితిలో వుంది స్త్రీ జాతి. అదే భారతనారీ సంస్కృతి. అంటే పురుషునికీ, సమాజానికి అజన్మాంతం శిరస్సు వంచి పడివుండాలి. ఏమాత్రం తిరుగుబాటు పనికిరాదు. భర్త కొట్టినా, వాతలు పెట్టినా ఆఖరికి భార్యను వ్యభిచరించమని ఆజ్ఞాపించినా కిక్కురుమనకుండా కుక్కిన పేనులా వుండడమే మహాపతివ్రతా లక్షణం. స్త్రీకి వ్యక్తిత్వం సమానత్వం, తిరుగుబాటు మనస్తత్వం వుండరాదనేది సర్వసాధారణం. దీనికి భిన్నంగా అధునిక స్త్రీ మనోభావాలను ప్రతిఘటిస్తూ రచింపబడిన నవల 'ఉరితాడు'. ఇది పురుషాధిపత్యాన్ని వ్యతిరేకిస్తుంది. స్త్రీ ఆటబొమ్మ కాదంటుంది. స్త్రీకి వ్యక్తిత్వం, వ్యక్తి స్వేచ్ఛ కావాలని ప్రబోధిస్తుంది. దుర్మార్గుడయిన భర్త కాళ్ళపై పడి 'నీ పాదదాసి ననవద్దం'టుంది. మనిషి మనిషిగా బ్రతకాలే కాని జీవచ్ఛవంలా జీవించవద్దంటుంది. ఏ మంగళసూత్రమయితే భార్యా భర్తల కళిమానపాత్రం కాదో, ఏ సూత్రమయితే దంపతుల పవిత్ర బంధాన్ని త్రోసిరాజంటుందో, స్త్రీకి విలువ నివ్వదో అది ఉరితాడుతో సమానమంటుంది. దాన్ని స్త్రీలే తెంచుకొనే శక్తి, ధైర్యస్థయిర్యాలు సంతరించుకోమంటుందీ నవల.

భార్య శరీరాన్నమ్మ జూపిన దుర్మార్గుడికి నా శరీరంతో నిన్ను పోషించేకన్న దాని నమ్మి నన్ను నేనే పోషించుకుంటాననే తుది మాట గొప్ప గుణపాఠం. ఇది స్త్రీ తిరుగుబాటు భావం. విప్లవభావమన్నా తప్పు లేదు. అనాడే పురుషులు స్త్రీని గుర్తించి గౌరవిస్తారని స్త్రీ జాతికి సీతాదేవిగారి సందేశం.

సీతాదేవిగారి నవల 'ఉరితాడు'లో కరుణ

కరుణామయి. సహనం, సౌశీల్యం మూర్తీభవించిన శాంతమూర్తి. చక్కని రూపురేఖలూ, కళాకాంతులున్నా, నల్లని రంగుతో తేలిపోయిందామె ఆకర్షణ. తరతరాల సంప్రదాయాలను జీర్ణించుకున్న పవిత్ర భారత స్త్రీ కనకమ్మే కరుణతల్లి. కుటుంబం పరువు ప్రతిష్టలే ఆమెకి ముఖ్యం, తండ్రి లేడు. చెల్లెలు కస్తూరి అందగత్తె అయినా స్వార్థపరురాలు. "నీ పెళ్ళయితే కాని నా పెళ్ళి కాదు. నాకీ నరకమూ తప్పదు. ఎప్పుడో పారిపోతా"నని బెదిరించేది. అన్న విశ్వం వదిన శారద అంతర్వర్ణ వివాహం చేసుకొన్న ఆదర్శ దంపతులు. సంస్కారులు. కరుణపై అపార ప్రేమాదరా లున్నవారు. ఇద్దరూ సంపాదించి సంసార భారాన్ని భరిస్తున్న మధ్యతరగతి కుటుంబీకులు. తల్లి మాత్రం అనుక్షణం ఈ ఆడపిల్లలవల్ల ఏమప్రతిష్ట వస్తుందో, ఏ మచ్చ తెస్తారోనని కృంగి కృశిస్తూ వుండేది. కూతుళ్ళు గడప దాటితే చెడిపోతారని, అలంకరించుకుంటే ఆకర్షితులవుతారని సాధిస్తూ వుంటుంది. మొదట్లో తన్ను చూడవచ్చిన వరుడు తన చెల్లిని పెండ్లాడుతానంటే చెల్లెలయినా సుఖపడుతుందని ఆమెకే ముందుగా పెండ్లి చేయించింది కరుణ. తన్ను పెండ్లాడ వచ్చినవాడు త్రాగుబోతు, దుర్మార్గుడే కాక వికారి అని తెలిసి పెండ్లికి సమ్మతించి తల్లి మనశ్శాంతికై ఆత్మాహుతి చేసుకుంటుందా అబల. అన్న అతను సంస్కారి కాడు, వద్దని వాదిస్తాడు, వదిన ససేమిరా వీలు లేదని గగ్గోలు పెట్టింది. తల్లి మాత్రం కన్నె చెర విడిపిస్తే చాలని పట్టు పట్టింది. పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకున్న కరుణ 'నా పెళ్ళికి కావాల్సింది వరుడు. నాకు నచ్చడం కాదు,

భోజనం వడ్డించేటప్పుడూ తనేదో తప్పుచేసినట్టు తలొంచుకుంటుంది. శేఖరం అక్కడ లేకపోతే అరుణని కసిరి మరికాస్త ప్లేట్లో వేసి, "తినాల్సిందే" అంటుంది మీరా.

ఇలాగే అరుణని బెదిరించి లాలించి తినిపిస్తుంది మీరా.

ఇది కాంతమ్మగారికి కూడా తృప్తిగా వుంది.

ఆ రోజు సాయంత్రం పని అయిపోయినా అరుణతో మాట్లాడుతూ కూర్చుండిపోయింది మీరా. శేఖరం లేకపోతే అరుణతో మరికాస్సేపు మాట్లాడుతూ కూర్చుండిపోతుంది. ఎంతసేపు కూర్చుని ఎన్ని కబుర్లు చెప్పినా మీరా వెళ్ళిపోతోంటే "అప్పుడే వెళ్ళిపోతావా? ఇప్పట్నించీ ఇంటికెళ్ళి ఏంచేస్తావు మీరా" అంటుంది అరుణ. మీరా సమాధానంగా చిరునవ్వు నవ్వి ఇంకో పదినిముషాలు కూర్చుని వెళ్ళిపోతుంది.

"ఏడున్నర అవుతోంది అరుణా! ఇంక వెళ్తాను" అని లేచింది మీరా.

మీరా ఇంటికొచ్చేసరికి కాంతమ్మ విజయ్‌ని భుజంమీద వేసుకుని ఇవతలకి వస్తోంది. చేతిలో తాళంకప్ప వుంది.

"ఏమిటమ్మా! ఏమయింది?" ఆదుర్దాగా అడిగింది మీరా.

"ఏమిటో మధ్యాహ్నం బాగానే ఆడుకున్నాడు. నాలుగుగంటలవరకూ బాగానే వున్నాడు. నాలుగుగంటలకి పెద్దవిరోచనమయింది. ఏమిటా అనుకున్నాను. మళ్ళా ఇంకోగంటకి అయింది. తర్వాత అరగంట అరగంటకీ అవుతున్నాయి. ఎప్పటికప్పుడే వస్తావని చూస్తే రావయితివి...."

"ఇలాతే నేను తీసుకెళ్తాను" అని విజయ్‌ని తీసుకుని గబగబా డాక్టరు దగ్గరకెళ్ళింది.

డాక్టర్ మాధురి విజయ్‌ని పరీక్షచేసింది. తర్వాత "సీసా ఇవ్వండి" అనేసరికి మీరా తెల్లబోయింది. తను ఆ కంగారులో సీసా ధ్యాసలేదు.

"లేదు డాక్టర్! తేవటం మర్చిపోయాను" అంది మెల్లగా.

డాక్టర్ తనదగ్గర సీసాతోనే మందు యిచ్చింది. టాబ్లెట్లు అరకు ఎలా వాడాలో చెప్పి, "మళ్ళీ రేపు ఉదయం తీసుకురండి" అని చెప్పింది.

మీరా ఇవతలకి వచ్చేసింది.

మీరా వరండా మెట్లు దిగేసరికి బాచి ఎదురుపడ్డాడు. "ఏమిటక్కా! విజయ్‌కి ఏమయింది" అని అడిగాడు.

"సాయంత్రంనించీ విరోచనాలవుతున్నాయట. ఏమిటి బొత్తిగా కనిపించటంలేదు."

"రెండు మూడుసార్లు వచ్చేనక్కా! నువులేవు. ఇప్పుడు షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో చేరేనక్కా."

"ఆహా! ఉద్యోగం వచ్చిందన్న మాట! మరి చెప్పవేం? రేపురా ఒకసారి. అవ్వు! నీతో తీరిగ్గా మాట్లాడి చాలా రోజులయింది బాచీ! అమ్మకి తెలుసన్న మాట నీకు ఉద్యోగం వచ్చిన సంగతి. నాకు చెప్పలేదు. మర్చిపోయిందేమో!"

"ఉద్యోగం ఏదీ ఇంకా నిర్ణయం కాలేదక్కా! శేఖరం బాబుగారు పని నేర్చుకుంటూడు పంపమన్నార్ట-సరే రోజూ వెళ్ళివస్తున్నాను."

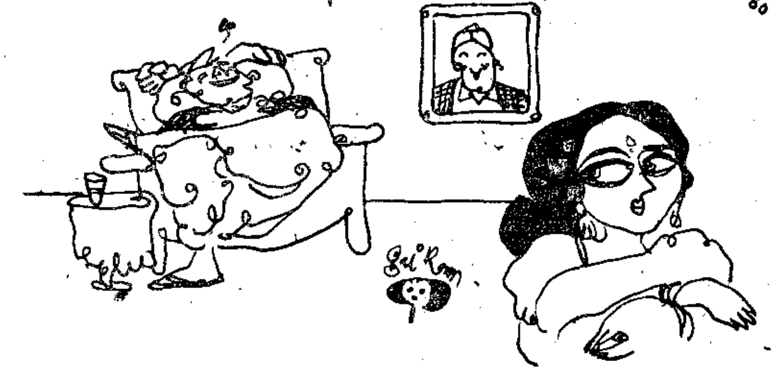
శేఖరం పేరు చెప్పేసరికి మీరా నోటికి తాళం పడింది.

"ఇంక వస్తా బాచీ! రేపు తప్పకుండా రా" అంది మీరా.

"తప్పకుండా వస్తానక్కా" అని విజయ్‌కి 'టాటా' చెప్పేడు.

బాచి నాలుగడుగులు వేసేక అప్పుడు 'టాటా' అన్నట్లు నీరసంగా చేయి వూపాడు విజయ్. "మామయ్యకి టాటా చెప్తున్నావా?" ముద్దుగా అంటూ మెడతిప్పి బాచీకేసి చూసిందల్లా బిగుసుకుపోయింది. శేఖరం ఎంతసేపటి నుంచి అలా చూస్తున్నాడో కాని ఇటే చూస్తున్నాడు.

హహహ్హ - బిల్లులో నంశాల్నచ్చుకొచ్చాదోయ్ - స్నేహితులంద రవూ కల్సి సినిమాకెళ్ళాలను కొని - వెంటనే వాకౌట్ చేశాం!!

అతని చూపులు విజయ్‌మీదే నిల్చివున్నాయి. మీరా మెడతిప్పి చూడ్డంతో శేఖరం మీరాకేసి చూశాడు.

మీరా ముఖం తిప్పేసుకుని గబగబా అడుగులు వేయసాగింది.

'ఎవరికయితే తెలియకూడదనుకుందో—అదే జరిగింది. ఫ్యాక్టరీ నుంచి ఎప్పుడొచ్చాడో!' రాత్రి పదీ పదకొండూ అవుతోందని శేఖరం వచ్చేసరికి కాంతమ్మగారు అనడం వింది మీరా. 'బాచిని అడగొచ్చు—బాచి తనకి తెలిసున్నది చెప్తాడు. అరుణకి తెలిస్తే! తనని ఓ పట్టాన వదిలిపెట్టుందా?'

మీరా మందు తీసుకుని గదిలోంచి వచ్చేస్తోంటే అంతక్రితమే డాక్టర్తో మాట్లాడదామని లోపలకెళ్ళిన శేఖరం ఇంకా నలుగురయిదుగురు పేషెంట్లు వుండడంవల్ల కాస్సేపు వరండాలో నిలబడదామని ఇవతలకి వచ్చేడు. మీరా చంకలోవున్న విజయ్‌ని చూసి అతను తెల్లబోయాడు. "ఎవరా బాబు?" అతనికా ప్రశ్న తోచకుండా తోచింది.

ఏదో విధంగా మీరాని పలకరించే నెపంతో బాబుని దగ్గరగా చూడాలని వరండాలోకి ఆ చివరున్న శేఖరం గబగబా అడుగాలు వేయసాగాడు.

మీరా మెట్లు దిగటం—బాచి ఎదురుపడటం—వాళ్ళిద్దరూ పలకరించుకోవటం చూశాడు. "బాచికి మీరా తెలుసన్నమాట" అతనికి కొంత సంతోషమనిపించింది. బాచికోసం ఎదురు చూస్తూ నుంచున్నాడు.

శేఖరాన్ని చూడగాన్నే "నమస్కారం సార్!" అన్నాడు బాచి.

అదేం అందుకున్నట్టులేదు శేఖరం. మీరా వెళ్తున్నవైపే చూస్తూ "ఎవరూ" యథాలాపంగా అడిగినట్లు అడిగాడు.

మీరా అక్క వాళ్ళింట్లోనే పని చేస్తోంది కదా. ఇంక శేఖరం అడిగింది విజయ్ గురించే అయుంటుందని ఒక్కటడిగితే నాలుగూ చెప్పేసే బాచి, "వాళ్ళ అక్కయ్యగారబ్బాయండీ! పాపం ఈ బాబు పుట్టగానే వాళ్ళక్కయ్య పోయింది. అప్పటినించి ఆ బెంగతో వాళ్ళమ్మగారు మంచం పట్టేరు" చాలా బాధగా చెప్పేడు బాచి.

అక్కయ్యా?? ఎవరూ లేరని అరుణ ఎన్నోసార్లంది!.... ఈ బాబు??

తర్వాత "డాక్టర్‌తో రేపువచ్చి కలుస్తానని చెప్పు" అని బాచితో చెప్పి వచ్చేశాడు శేఖరం.

అతనికి జ్యోతి అన్నమాటలు గుర్తుకొచ్చేయి. అరుణ జ్యోతిని మీరావాళ్ళు ఎక్కడకి వెళ్ళారో తెలుసా అని అడిగినప్పుడు జ్యోతి, "ఏ వూరో మాకు చెప్పలేదు, ఏం జరిగిందో హఠాత్తుగా వెళ్ళిపోయారంటే ఏదో బలమైన కారణమే అయుండాలి" అంది హేళనగా. ఆ మాటకి అరుణ జ్యోతిని చీదరించుకుంది.

ఈ బాబు సంగతి అరుణకి తెలియదు. తెలిస్తే ఎందుకనదు? అరుణ వచ్చిన రోజు కూడా "అక్క చెల్లెళ్ళు అన్నదమ్ములన్నా లేకపోవటం ఎంత దురదృష్టం అని అందే! మీరా ఈ సంగతి రహస్యంగా ఎందుకుంచినట్టు...."

ఈ సంగతి అరుణని అడగటమా మానటమా అని చాలా సేపు ఆలోచించేడు శేఖరం. అరుణని అడిగితే మీరాని అడగక మానదు. అప్పుడు పరిస్థితులు ఎలా మారుతాయో! అసలు అరుణ వచ్చేక మీరాని 'టీ'నెపంతో కూడా మాట్లాడ్డానికి ఉండట్లేదు.

మీరా హాస్పిటల్ దగ్గర శేఖరాన్ని చూసినప్పుడు మీరా కళ్ళల్లో ఆ తొట్రుపాటు, కంగారు శేఖరం గమనించకపోలేదు.

ఎంత ఆలోచించినా శేఖరం ఓ నిర్ణయానికి రాలేకపోయాడు.

తర్వాత "ఎలాగయినా మీరానే అడగాలి. అరుణకి చెప్పటం మంచిదికాదు" అనుకుని—తొమ్మిది గంటలకి ఇంటికి చేరాడు శేఖరం.

అరుణ భోజనం చేసినా మేలుకునే వుంది.

శేఖరం ఆ మట్టునే కూర్చుండిపోవటం చూసి, శాంతమ్మగారు; "లేరా బాబూ! ఈ రోజు కాస్త తొందరగా వచ్చేవనుకుంటే ఇంకా కూర్చుంటావేం?"

సోఫాలో వెనక్కి జార్లబడి కళ్ళమీద చేతులుంచుకుని కూర్చున్న శేఖరం కళ్ళమీంచి చేతులు తీయకుండానే "వద్దమ్మా! భోజనం చేయను" అన్నాడు.

"అదేమిట్రా! మధ్యాహ్నం కూడా కారియర్‌కి మనిషిని పంపలేదు."

"మధ్యాహ్నం హోటల్లో చేశాను."

"కొంచెమే తిందువుగానిలే! వంకాయకూర మీరా ఎంత బాగా చేసిందని? నేను వడ్డిస్తాను రా, అన్నయ్యా!" అంది అరుణ.

శేఖరం కళ్ళమీంచి చేతులు తీస్తూ బలవంతంగా నవ్వుతూ అన్నాడు "ఏమిటివాళ అరుణ అంత హుషారుగా వుంది?"

"మన మాటలు దానికి నచ్చవురా నాయనా! మీరాయే దాన్ని మమూలు మనిషిని చేసిందనుకో!" అంది శాంతమ్మగారు.

"ఈ మాటే నేనంటే కరుస్తుంది" అన్నాడు నవ్వుతూ. ఈ సారి అతను హాయిగా నవ్వేడు. శేఖరం లేచి బట్టలు మార్చుకుని కాళ్ళు కడుక్కుని వచ్చేడు. నింపాదిగా అరుణకి బాబు సంగతి తెలుసో తెలువదో మాటల్లో తేల్చుకుంటే బాగుంటుందనుకున్నాడు. ఆ అభిప్రాయంతోనే అతను ఇష్టం లేకపోయినా భోజనానికి వచ్చేడు.

శాంతమ్మగారు లేవబోతోంటే "ఎందుకమ్మా నువ్వు కూర్చో! నేను పెట్టుకు తింటాను" అన్నాడు శేఖరం.

"నేను చూస్తాలేమ్మా!" అంది అరుణ.

ఎలా విషయం కదపాలా అని చూస్తున్న శేఖరాన్ని అరుణే అడిగింది "అన్నయ్యా! మీరా సంగతి గుర్తుందా?" అని.

"ఏమిటే?" అని, "ఓ! ఉద్యోగం సంగతా" అన్నాడు.

"మర్చిపోయావేమిటి?"

"ఎందుకు మర్చిపోతాను?.... నిజంగానే నీ ఫ్రెండు కూర చాలా బాగా చేసింది. నువ్వు వచ్చినప్పటి నుండి వంట రుచి పెరిగింది, రోజూ ఇలాగే చేయమని చెప్పు!"

"నే చెందుకు మధ్య! నువ్వే చెప్పు!"

"నేనా!" నవ్వి—"వద్దులే" అన్నాడు.

"ఇంతకీ ఎక్కడేనా ప్రయత్నం చేస్తున్నావా!"

"టైపు వచ్చా."

"పరీక్షలు పాసయిందో లేదో కాని—వచ్చును."

"ఈ వూరు విడిచి వెళ్తుందా?"

"ఎందుకెళ్ళదూ! లేకపోతే ఈ వూళ్ళో ఉద్యోగాలేం వున్నాయి. ఏం ఎక్కడేనా పోస్టు వుందేమిటి."

"బెజవాడలో—ఓ కంపెనీలో టైపిస్టు కావాలిట! మరి వాళ్ళెంతమందో!—వెళ్ళడానికి వీలవుతుందా?.... మీరా వెళ్ళిపోతే వాళ్ళమ్మగారు అందర్కి చేయగల్రా! వాళ్ళమ్మగార్కి సుస్తీ అని చెప్పిందిలే అమ్మ" అన్నాడు చారన్నం కలుపుకుంటూ. ఈ దెబ్బతో బాబు సంగతి అరుణకి తెలుసో తెలియదో తేలిపోతుంది అనుకుంటూ.

"ఎంతమందికి చేయాలి? ఎవరూ లేరు: మీరా, వాళ్ళమ్మగారూను. ఆవిడ మీరా ఎక్కడికి వెళ్తే అక్కడికే వెళ్తుంది. టైపు పరీక్షలు పాసయిందేమో రేపు అడుగుతానుండు" అప్పుడే ఆ వుద్యోగం మీరాకి దొరికిపోయినంత సంబరపడిపోయింది అరుణ.

"అక్కపిల్లలో-అత్తపిల్లలో వున్నట్టు చెప్పేవేమో!.... అందుకన్నాను" అన్నా మానసా అనుకుంటూ అనేశాడు.

"ఎవ్వరూ లేరు. అందుకేగా పాపం అంత చదువూ చదివి—ఇలాంటి పని చేస్తోంది. అదేదో కాస్త గట్టిగా ప్రయత్నం చెయ్యన్నయ్యా!" ప్రాధేయపడుతున్నట్టుగా అంది.

"తప్పకుండా" అన్నాడు శేఖరం.

ఆ రాత్రి అతనికి కంటిమీద కునుకన్నమాట రాలేదు. అనిర్వచనీయమైన భావం అతని హృదయం నిండా పాకి ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసింది.

'మీరా తనని క్షమిస్తుందా! ఈ ఇనుపగోడల్ని ఛేదించడమెలా!'

'బాబు సంగతి అరుణకి తెలవదని తేలిపోయింది. అక్క కొడుకయితే—ఇంకా వేరే ఎవరైనా అయితే రహస్యంగా ఎందుకుంచుతుంది?' అతనికి ఏ తెల్లవారకట్లో కునుకుపట్టింది.

* * *

శేఖరానికి రోజూకన్న తొందరగానే మెలుకువ వచ్చింది.

శేఖరం లేచిన క్షణంనించీ మీరా రాకకోసం యెదురుచూడసాగాడు. కొడుకు పెందలాడే లేచేడని శాంతమ్మగారు కాఫీకి నీళ్ళుపెట్టి గంగుల్ని తొందరగా పాలు పితికి తీసుకురమ్మని తొందరపెట్టింది.

"ఇప్పుడు తొందరేం లేదమ్మా!" అన్నాడు శేఖరం.

శేఖరం వచ్చి మొక్కల మధ్య తిరుగుతూ ప్రతీ చిన్న శబ్దానికి గేటుకేసి చూస్తున్నాడు. 'ఏడుగంటలయిపోతోందే! ఇంకా రాలేదేం? బాబుకెలా వుందో!' అనుకోసాగాడు.

అరుణ వచ్చినప్పటినుంచీ మీరా ఏడుగంటలకే వస్తోంది. అలా తొందరగా రావటానికి కాంతమ్మకి ఎన్నో సర్ది చెప్పుకోవాల్సి వచ్చింది మీరాకి.

హాల్లో గడియారం ఏడుగంటలు కొట్టింది.

శేఖరంలో చెలరేగుతున్న అలజడి అతన్ని నిలుచున్నచోట నిలవనీయకుండా చేస్తోంది. అతను మొక్కల మధ్యనుంచి వచ్చి వరండా మెట్లు ఎక్కబోతోంటే గేటు తీసిన శబ్దమయింది. శేఖరం మెడ తిప్పి చూశాడు.

మీరా ఎప్పట్లా బుజం నిండుగా కొంగు కప్పుకుని తలొంచుకుని లోపలకొస్తోంది.

శేఖరం పరీక్షగా మీరా ముఖంలోకి చూశాడు. దించుకున్న ముఖంలో అతనికే భావాలు కనిపించలేదు. మీరా మెట్లదగ్గర కొచ్చేసరికి శేఖరం పక్కకి తప్పుకున్నాడు. మీరా లోపలకి వెళ్ళిపోయింది.

'అప్పటి ధైర్యం మీరాలో చెక్కుచెదరలేదు. ఎటొచ్చీ ఆ చిలిపితనం పోయి గాంభీర్యం చోటు చేసుకుంది!'

శేఖరం లోపలకి వచ్చేడు.

మీరా కాఫీ కలుపుతోంది. శాంతమ్మగారు దొడ్లోకి వెళ్తోంది.

శేఖరం టేబుల్‌దగ్గర నిలబడ్డాడు. అరుణ ఇంకా లేవలేదు.

మీరా కాఫీకప్పు తీసుకొచ్చి టేబుల్‌మీద పెట్టి వెళ్ళిపోయింది. వెళ్తున్న మీరాని పరీక్షగా చూసి, కుర్చీలో కూర్చుని కాఫీ కప్పు నోట దగ్గ రుంచుకున్నాడు.

పంచదార అసలు వేయలేదు.

వంటగదికేసి ముఖం తిప్పి "పంచదార కావాలి" అన్నాడు.

మీరా చక్కెరసీసా, చెమ్చా తీసుకొచ్చి టేబుల్‌మీద వుంచింది. ఎంత కావాలో అతనే వేసుకుంటాడని అక్కడ పెట్టేసి మీరా వెళ్ళబోయింది.

"బాబు కెలా వుంది?", నాలిక చివరివరకూ వచ్చిన మాటని వెనక్కి తీసుకున్నాడు శేఖరం. ఇప్పుడు అడగడం మంచిది కాదు; ఇది సమయం కూడా కాదు అనిపించింది. "అసలు వేయలేదు చక్కెర" అన్నాడు.

మీరా "ఊఁ, ఆఁ" అనకుండానే వెళ్ళిపోయింది.

మిగతా కాఫీలో చక్కెర కలిపి ఫ్లాస్కులో పోసింది.

కాఫీ తాగి శేఖరం వెళ్ళిపోయాడు.

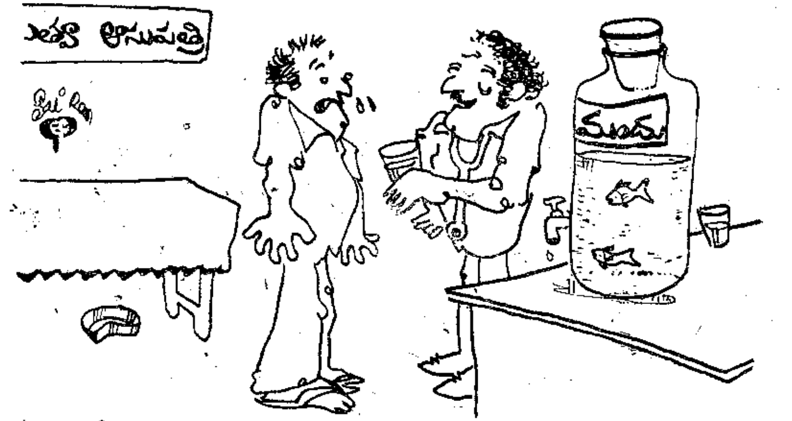
మళ్ళా ఓ అర్ధగంటకి శేఖరం లోపలకొచ్చేడు. అరుణా, మీరా కాఫీ తాగుతున్నారు. అరుణ టేబుల్‌ముందు కుర్చీలో కూర్చుంది. మీరా అరుణకి దగ్గరగా టేబుల్‌ని ఆనుకుని నిలబడింది. శేఖరం రాగానే మీరా వంటగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

పొద్దున్న ఒకసారి అరుణతో కాఫీ తీసుకోక తప్పటంలేదు మీరాకి. అసలు అదివరకు కూడా శాంతమ్మగారు పొద్దున్నా సాయంత్రం కాఫీ తీసుకోనిదే వూరుకొనేది కాదు. శేఖరం వచ్చినప్పటినుండీ—ఇది శేఖరం ఇల్లని తెలిసినప్పటినుంచీ కాఫీ తీసుకోవటం తగ్గించింది. శాంతమ్మగారు మీరా తీసుకోలేదని గ్రహించి ఆవిడ ఒకటికి రెండుసార్లు చెప్తే తప్పనిసరిగా తీసుకొనేది. ఇప్పుడు అరుణ వచ్చేకా తప్పనిసరి అయింది మీరాకి. మీరా అరుణకి బాగా స్నేహితురాలనీ అంత చదువు చదివి పరిస్థితులు బాగుండక అంత అణుకువగా సహనంతో మసిలే మీరా మీద ఇంకా అభిమానం ఎక్కువయింది శాంతమ్మగారికి.

శేఖరం వచ్చి మరో కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

"కాఫీ కావాలా టీయా?" అడిగింది అరుణ.

"ఏదుంటే అది" పొడిగా అన్నాడు.

"ఫ్లాస్కులో కాఫీ వుంది."

"ఊఁ. అదే ఇమ్మను."

"మీరా! అన్నయ్యకి కాఫీ కావాలిట" అరుణ పిల్చింది.

మీరా కప్పులో కాఫీ పోసి పట్టుకొచ్చి అక్కడ పెట్టి వెళ్ళిపోయింది.

"అలా వున్నావేం?" శేఖరం అదోలా కనిపించటంతో అడిగింది అరుణ. రాత్రి కూడా ఎలాగో కనిపించేడు.

"ఊఁ" అని తలెత్తి, మళ్ళా కప్పుమీదికి దృష్టి మళ్ళిస్తూ అన్నాడు. "పొద్దున్నే చేదు కాఫీ తాగాలే! అదేమన్నా మొహంమీదకి పాకిందేమో!"

"అదేమిటి!" అని, "అయితే మాత్రం చేదు కాఫీ తాగితే అది మొహంమీదికీ—వంటి మీదికీ పాకుతుందేమిటి!" అంటూ నవ్వింది.

"ఒంటికి పడకపోతే అలాగే పాకుతుందట" అతనూ నవ్వుతూ అన్నాడు.

తొమ్మిదిగంటలవుతోంది. శేఖరం స్నానం అయింది. కాస్సేపలా తిరిగి వస్తేకాని మనసు కుదుట పడదనిపించింది శేఖరానికి.

బట్టలేసుకుని బయలుదేరాడు. క్రితంరోజు డాక్టర్‌ని కలవకుండానే వచ్చేశాడు.

ఈ రోజు కాస్సేపు కూర్చుని మాట్లాడదామని బయలుదేరాడు.

వరండాలో పేషంట్లు చాలామంది వున్నారు. ఇళ్ళల్లో మాట్లాడుకున్నట్టే గట్టిగా మాట్లాడుకొంటున్నారు. నర్సు జానకి బయటకొచ్చి, "ఏమిటా గొడవ!" కసురుకున్నట్టుగా అంది.

జానకి లోపల కెడుతోంటే గుమ్మంలో యెదురుపడిన వ్యక్తిని చూసి శేఖరం అలాగే నిలబడిపోయాడు. క్రితం రోజు మీరా తీసుకొచ్చిన బాబు! ఆవిడ మీరా తల్లి అయుండచ్చు. ఆవిడ జానకిని యేదో అడిగి యివతల కొచ్చింది. శేఖరం పక్కనించే తలొంచుకొని వెళ్ళిపోతోంది.

శేఖరం కాంతమ్మ వెనకాలే నాలుగడుగులు వేసి ఆగిపోయాడు, విజయ్‌ని రెప్ప వాల్చకుండా అలాగే చూస్తూ నిలబడ్డాడు. "అచ్చం మీరా పోలికే! బాబు........"

విజయ్ చేతిలో వున్న పర్సు కింద పడింది.

శేకరం గబ గబా నాలుగడుగుల్లో వెళ్ళి కింద పడ్డ పర్సు తీసి, "ఏమండీః పర్సు...." అన్నాడు.

కాంతమ్మ ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగింది.

"పర్సు" విజయ్ మీదనుంచి బలవంతంగా చూపులు మళ్ళించి ఆవిడ చేతికి పర్సు అందిచ్చేడు.

కాంతమ్మ పర్సుని అందుకుని గబగబా వెళ్ళిపోయింది. అది పాత పర్సు. దాంట్లో డబ్బేం లేదు. విజయ్ యేడుస్తోంటే వాడి చేతిలో పెట్టింది. అలాగే తీసుకొచ్చింది.

కాంతమ్మ కనిపించినంతవరకూ అలాగే చూస్తూ నిలబడ్డాడు శేఖరం. ఆవిడంత తూలి పోతున్నట్టుగా నడుస్తోంది. మీరా లేకపోవటంవల్ల తప్పనిసరిగా ఆవిడ తీసుకొచ్చిందన్నమాట. ఒక్క అనారోగ్యమే అయితే అలా వుండదు. మీరా గురించి దిగులువల్లే అలా అయుంటుంది. అమ్మ మీరానీ, వాళ్ళమ్మనీ యిక్కడకే రమ్మంటే రాకపోవడానికి కారణం బాబు గురించన్న మాటః అందుకే తల్లికి తనిలాంటి పని చేస్తున్నట్లు తెలియదని వంకపెట్టింది. అంత తెలియ కుండా వుంటుందాః....ఒక్కగా నొక్క కూతురు—ఆ కూతురి జీవితం యిలా అయిందంటే— ఆవిడ బాధ చెప్పక్కలేదు. మీరాతో యెలాగయినా వీలు చూసుకుని అన్ని సంగతులూ మాట్లా డాలి. అరుణ వచ్చేకా వీలుంటుందనుకుంటే ,అదేం కనిపించటంలేదు. ఏం మాట్లాడినా మీరా జవాబు చెప్పదు కదాః తను చేసిన తప్పుకి తనెంత పశ్చాత్తాప పడుతున్నాడో మీరాకి తెలీదు. నిండు మనసుతో ఈ చివర్నించి చేతులు చాచి మీరాని అందుకోవాలని తనెంత తహ తహ లాడుతున్నాడో మీరాకి తెలిస్తే........

శేఖరం యింటి దారి పట్టేడు. యిప్పుడు డాక్టర్ని కలిసినా తనేం మాట్లాడలేడని పించింది.

అతను వస్తూనే అరుణకోసం చూశాడు.

అరుణ గదిలో కూర్చుని మూర్తికి వుత్తరం రాస్తోంది.

అప్పి కనిపిస్తే "అమ్మ యేం చేస్తోందిః" అని అడిగాడు.

"తానం చేత్తన్నారండి" అందది.

శేఖరం వంటగది దగ్గరకి వచ్చేడు. మీరా కూర తరుగుతోంది.

"మీరా." పిల్చేడు.

ఉలికిపడిన మీరా తరగటం ఆపింది కాని తల ఎత్తలేదు; "ఊఁ" అనలేదు.

""టీ కావాలి" అన్నాడు.

సమాధానంగా లేచి నిలబడింది.

అది గ్రహించినా గ్రహించనట్టే అన్నాడు: "నాకు టీ కావాలిః వినపడిందాః"

అసలే మీరా మనసు ఉడికిపోతోంది. "చెవుడు లేదు" అంది ఎగదన్నే రోషాన్ని అదిమి పెడుతూ.

"జవాబు చెప్పకపోతే ఎలా తెలుస్తుందిః"

మీరా జవాబు చెప్పలేదు. టీకి నీళ్ళు పడేసింది.

శేఖరం యివతలికి వచ్చేసి, మళ్ళీ ఓ అయిదు నిముషాల తర్వాత లోపలకొచ్చేడు.

మీరా అప్పుడే టీ టేబుల్ మీద పెడుతోంది.

శేఖరం నిలబడే టీ తీసుకుంటున్నాడు.

ఏదో దబ్బున కిందపడ్డ చప్పుడూ ఎవరో గొంతు నొక్కినటుగా మీరా అరుపూ—శేఖరం గబ గబా వంటగది దగ్గరకి వచ్చేశాడు.

ఛత్!! లక్షసార్లు చెప్పాన్నీకు - అలా చేసి - ముద్దాయిచేత నేరం ఒప్పించగూడదని...!!

వేడీ వేడి పులుసు గిన్నె కిందపడ్డట్టుంది. కిందపడ్డ పులుసు ఆవిర్లు కక్కుతోంది.

"ఏమిటి, ఏమయిందిః" అంటూ అతను లోపలకొచ్చేడు కంగారుగా.

మీరా చెంబుడు నీళ్ళు కాలిమీద గుమ్మరించుకుంది మంట భరించలేక.

"కాలిమీద పడిందాః" కంగారుగా మీరా దగ్గరగా వస్తూ అడిగాడు.

అరుణ అక్కడికి వచ్చింది. "ఏమిటి, ఏమయింది మీరాః" అంటూ మీరా దగ్గర కొచ్చింది.

మీరా యెవరికీ జవాబు చెప్పే స్థితిలో లేదు. కుడిపాదంమీద మరిగే మరిగే పులుసు పడి పోయింది. ఎలాగో పళ్ళ బిగువున ఓర్చుకుంటోంది. రెండు చేతులతోటీ కాలుని గట్టిగా పట్టుకుని పళ్ళు బిగబట్టి కళ్ళు మూసుకుంది.

శేఖరం గబగబా వెళ్ళి బర్నాల్ తీసుకొచ్చేడు.

"ఏదీః ఏ కాలుః" అంటూ ట్యూబు నొక్కి వేలుమీదికి ఆయింట్ మెంటు తీశాడు. మీరా పాదంమీదికి పూర్తిగా కుచ్చిళ్ళు కప్పేసి రెండు చేతులూ అడ్డం పెట్టేసింది.

"మీరా చేతులు తీయి" అరుణ మీరా దగ్గర నెమ్మదిగా కూర్చుంటూ అంది.

"మతిపోయిందాః కాలితే నీళ్ళు పోయటమే తప్పుః ఇంకా దాచుకోవటమాః" శేఖరం కసురుమన్నట్టుగా అని మీరా చేతుల్ని బలవంతంగా పక్కకు నెట్టి—కుచ్చెళ్ళు పక్కకి జరిపి ఆయింట్ మెంటు కాలిమీద వేశాడు.

అతను రాయబోతోంటే "నేను రాసుకుంటాను" అంది మీరా యెలాగో. శేఖరం అంత కసురుమంటే కాని మీరా చేతులు తీయలేదు. స్నానం అయి కాంతమ్మగారు అక్కడికి వచ్చింది—

"ఏమిటి ఏమయిందిః" కంగారుగా అడుగుతూ దగ్గరగా వచ్చింది.

శేఖరం లేచి దూరంగా నిలబడ్డాడు. మీరా మందు కాలికి సరిగ్గా రాయలేదు. ఇది గ్రహించిన శేఖరం "అరుణాః మందు సరిగ్గా రాయి" అన్నాడు.

అరుణ రాయబోతే అరుణని వద్దని తనే మళ్ళీ రాసుకుంది మీరా.

మందు రాసుకుని లేచి నిలబడింది మీరా. నిజంగా ఆ మంటతో ప్రాణం పోయేటుగా వుంది. 'ఒక్క పది నిముషాలు వాళ్ళంతా యిక్కడనించి వెళ్ళిపోతే బాగుణ్ను' అనుకొంది మీరా.

నిజంగా అంత మంటనీ—బాధనీ యెలా ఓర్చుకొంటోంటో తనకే ఆశ్చర్యంగా వుంది.

మీరా పులుసు ఒలికిన చోట శుభ్రం చేయబోయింది. "మీరా అదలా వుండనీ" శాంతమ్మగారూ అరుణా ఇద్దరూ ఒకేసారి అన్నారు.

"ఊరికే ఈ కాస్తమేరా కడిగేస్తా. మీరు పూజ చేసుకోలేదు. తొక్కుతారు" అంటూ నీళ్ళు పోసి కడిగేసింది.

"పాపా! మీరాని గదిలోకి తీసుకెళ్ళు" అని, "మీరా, పూజకి నేను చూసుకుంటాను. నువ్వెళ్ళి కాస్సేపు కూర్చో!" అంది శాంతమ్మగారు.

మీరా, అరుణా గదిలోకి వచ్చేరు. మీరా గదిలోకి వస్తూనే కింద చతికిలపడి మోకాళ్ళ మధ్య తల దూర్చుకుని బాగా కాలిన కాలుని చేత్తో గట్టిగా నొక్కి పట్టుకుంది. పాదం అంతా భగభగ మండిపోతోంది. తొడలోకంటూ చురుకు చురుకుమని ఒకటే పోటు.

అరుణ మీరా చేయిపట్టుకుని "మీరా మంచం మీద కూర్చో. లే!" ఏడుపు గొంతుకతో అంది.

"ఒద్దు,అరుణా! ఇలాగే బాగుంది.ఉండనీ,"అరుణ ఏడుపు గొంతుని గుర్తించ లేదు మీరా.

శేఖరం గుమ్మంలోకి వచ్చి నిలబడ్డాడు. మోకాళ్ళమధ్య తల దూర్చుకూర్చున్న మీరా కేసి బాధగా—జాలిగా చూశాడు.

"మీరా! లేచి మంచంమీద పడుకో! నా మాట వినవా?" బ్రతిమాలింది అరుణ.

"కాస్సేపిలా వుండనీ అరుణా!" మీరా తలెత్తకుండానే అంది.

శేఖరం అరుణని టీ తీసుకురమ్మని సౌజ్ఞ చేశాడు. అరుణ అక్కడనుండి వెళ్ళింది.

మీరా దగ్గర కూర్చుని—మీరాని పలకరించాలని—నాలుగు మంచి మాటలు చెప్పి మీరా బాధ పోగొట్టాలని శేఖరానికి ఎంతగానో అన్పించింది. కాని, ఏం లాభం? తను మాట్లాడి తే— తనని చూస్తూనే లేచి వెళ్ళిపోతుంది అంతబాధలోనూ.

శేఖరం వెళ్ళి టేబుల్ ఫాన్ తీసుకొచ్చి శబ్దం కాకుండా పెట్టి మీరా పాదానికి గాలి తగిలేటట్లు పెట్టి స్విచ్చి వేశాడు.

ఒక్కసారిగా రయ్యన చల్లగా వచ్చిన గాలికీ—ఆ శబ్దానికి ఉలికిపడి తలెత్తింది మీరా.

అప్పటికే శేఖరం గుమ్మం ఇవతలకి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

మీరా లేచి నిలబడబోయింది.

"నేను రావట్లేదు. కూర్చో!" అన్నాడు శేఖరం.

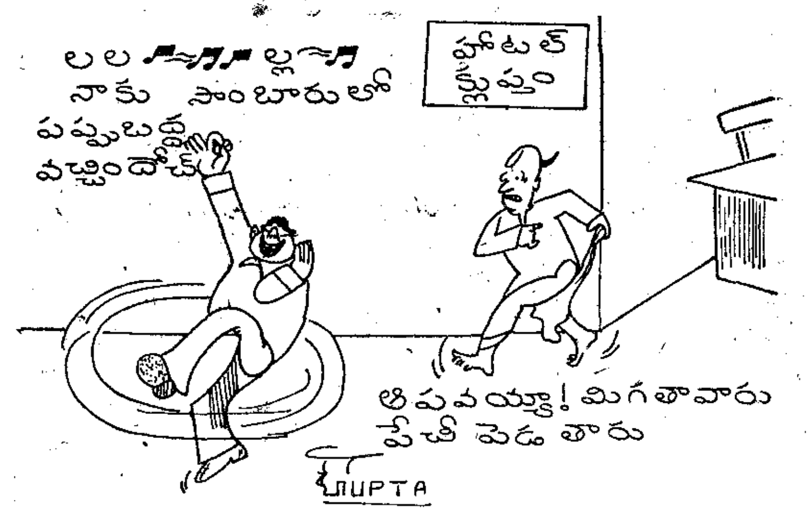
లేచే ఓపిక లేకో యేమో మీరా కూర్చుండిపోయింది. కాస్త పక్కకి జరిగి కూర్చొంది.

అరుణ టీ తీసుకొచ్చింది. శేఖరానికి ఒక కప్పు యిచ్చి, మీరాని టీ తీసుకోమంది.

"వద్దరుణా!" అంది మీరా!

"ఏమిటి మీరా! టీ తీసుకోవటానికేం! లే! లేచి మంచంమీద కూర్చో! నే నిలా ఒంగో లేకుండా వున్నాను—కింద కూర్చోలేను. నా కోసమన్నా లేచి మంచంమీద కూర్చో మీరా!"

మీరా నొచ్చుకున్నట్టు చూసి, అంత బాధలోనూ నిండుగా నిలబడిన అరుణని చూసి హాయిగా నవ్వింది. వెంటనే లేచి నిలబడింది. అరుణ మీరా చేయి పట్టి మంచం దగ్గరికి తీసుకెళ్ళింది.

శేఖరం అక్కడనుండి వెళ్ళిపోయాడు.

ఓ అర్థగంట తర్వాత అరుణ వారిస్తున్నా వినకుండా మీరా వంటగదికేసి వచ్చింది.

శాంతమ్మగారి పూజ అయినట్టుంది. అప్పుడే యివతల కొస్తోంది. ఆవిడ యేదో అనబోతోంటే అప్పుడే శేఖరం అక్కడికి వచ్చేడు. శాంతమ్మగారు అందరికీ ప్రసాదం యిచ్చింది.

వంట పూర్తి చేద్దామని మీరా గిన్నెలు తీసింది.

"మీరా అలా వుండనీ! నేను చేసుకుంటాను" అందావిడ.

"నే చేస్తానమ్మా! తగ్గిపోయింది" అంది మీరా.

"తగ్గినా సరే! అలా వుండనీ" అని ఆవిడ మీరాని చేయనీయలేదు.

మీరా యివతలకి వచ్చేసింది.

తర్వాత అరుణతో అంది: "అరుణా! అమ్మగారు వంట చేయనీయటంలేదు. ఇంక నేను వెళ్తాను. అమ్మగారితో చెప్పు."

"ఇంత బాధతో యేం వెళ్తావు మీరా! ఉండిపో! సాయంత్రం వెళ్దువు గాని!" అంది.

"ఇంకా నయం. అమ్మగారిచేత చేయించుకుని తినమంటావా? మంచిదానివే లే."

"ఏం తప్పా! రోజూ నువు చేయటం లేదూ!"

"అది నా మనసుకి బాగుండదు అరుణా! ఏమీ అనుకోకు" అంది మీరా.

శాంతమ్మగారితో చెప్తే ఆవిడా అలాగే అంది. యింత బాధలో వెళ్ళద్దు ఉండిపొమ్మని.

చెప్పకుండా వుండిపోతే తల్లి కంగారు పడుతుందని చెప్పి తప్పించుకుంది.

ఇంక మీరా ఎలాగూ ఉండదని గ్రహించిన శేఖరం రిక్షాకి కబురు చేశాడు.

మీరా మారు మాట్లాకుండా ఎక్కి కూర్చొంది. మీరా వెళ్తోంటే మధ్యాన్నం—తగ్గక పోతే రేపు కూడా రావద్దని చెప్పింది శాంతమ్మగారు.

మీరా ఎక్కిన రిక్షా వెళ్ళిపోయింది.

రాత్రినించీ మనసు కుదురులేని శేఖరం—ఏకంగా భోజనంచేసి వెళ్దామని అనుకొన్నాడు. యిప్పుడు మనసు పూర్తిగా వికలమయి భోజనం చేయకుండానే వెళ్ళిపోయాడు.

కాంతమ్మగారు "ఏకంగా భోజనం చేసి వెళ్ళు నాయనా!" అని చెప్తున్నా "ఇప్పుడే వచ్చేస్తా నమ్మా!" అని వెళ్ళిపోయాడు.

కాంతమ్మగారు లోపల కెళ్ళిపోయింది. అరుణ మాత్రం అన్నగారు వెళ్ళినవైపే చూస్తూండి పోయింది. "రాత్రి నించీ అన్నయ్య యెందుకో అలా వున్నాడు" అనుకుంది.

మీరా సందు చివర రిక్షా దిగిపోయింది. డబ్బు ఇవ్వబోతే వాడు తీసుకోలేదు.

"అయ్యగారు ఇచ్చేరండి" అన్నాడు. మీరా ఇంకేమనలేదు.

కాలు కింద అన్నాలం టేనే ప్రాణం పోయినట్టుగా వుంది మీరాకి.

అంత తొందరగా యింటి కొచ్చిన కూతుర్ని చూసి కాంతమ్మ తెల్లబోయింది. "యెన్నడూ లేదు యింత తొందరగా రావటం....యేం యింత తొందరగా వచ్చేవు?" అని అడిగింది.

"విజయ్‌కి యెలా వుంది?....అందుకే వచ్చేశాను" ఆవిణ్ని తప్పుకొని లోపల కెళ్ళి పోయింది.

"తగ్గాయి. డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకెళ్ళాను. ఇంకా అయితే సాయంత్రం తీసుకురమ్మంది. లేకపోతే అక్కరలేదంది" అంది కాంతమ్మ తలుపేసి వెనకాలే వస్తూ.

మీరా విజయ్ దగ్గర కొచ్చింది. కాంతమ్మ వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

మళ్ళా వెంటనే వచ్చి కాంతమ్మ—"పెందలాడే వచ్చేవు. వంటయింది. తినేయరాదూ!" అంది.

తినందే తల్లి ఎలాగూ వూరుకోదు. రెండు మెతుకులు తినేసి గదిలో పడిపోతే....అని పించింది. "సరే పెట్టేయి" అంది.

చీరకుచ్చిళ్ళు పాదాలమీదకి వేసుకుని కూర్చుని తిన్నాననిపించి వచ్చేసింది.

"అదేం తిండే" అంది కాంతమ్మ.

"తిన్నాకదే" అని వచ్చేసింది.

విజయ్‌కి ఒంట్లో బాగుండక పోవటమే మీరా తినకపోవటానికి కారణం అనుకుంది కాంతమ్మ. 'నిన్న రాత్రి అలాగే వుంది. ఏమిటో! వాడికి కాస్త రొంప పట్టిందంటే మళ్ళీ వాడు మామూలుగా తిరిగేవరకూ తిండి తినదు' అనుకుంది కాంతమ్మ.

మీరా మంచంమీద పడుకుంది. గట్టిగా బాధపడటానికి లేదు. మనసులో బాధ తీరేవరకూ ఏడవటానికి కూడా తనకి అదృష్టంలేదు.

మీరా కళ్ళమ్మట నీళ్ళు కారిపోతూనే వున్నాయి. పాదంమీద బట్ట రాపిడికి నరకాన్ని గుర్తు చేస్తోంది. బట్ట వత్తిగిలితే తల్లి చూస్తుంది—అక్కడ నించి ఎన్ని ఆరాలు—

మీరాకి వెర్రి దుఃఖమొచ్చింది. ఇంక తను అక్కడ చేయలేదు. తనవల్ల కాదు. అరుణ వెళ్ళిపోగానే మానేయాలి. అరుణ ఉండగా కుదరదు........

ర ర ర

రాత్రి మీరా డాక్టర్ దగ్గరకి వస్తుందేమోనని కాపలా కాసినట్టే వున్నాడు శేఖరం.

మీరా రాలేదు.

శేఖరానికి మరీ తోచకుండా పోయింది. "ఎందుచేత రాలేదో! బాబుకెలా వుందో—మీరా కాలు ఎలా వుందో!" శేఖరానికి మీరా మోకాళ్ళ మధ్య తల దూర్చుకుని కూర్చున్న దృశ్యమే మాటి మాటికీ కళ్ళముందు మెదులుతోంది.

హాస్పటల్ మూసేకా శేఖరం ఇంటికి వచ్చేడు.

(సశేషం)

ఒరియా మూలం: అనంత్‌ప్రసాద్ పండా

ఫస్టు తరువాత!!

—వి. లక్ష్మి

హరిబాబు యింట్లోకి రాగానే, ఆఖరివాడు టునూ—"నాన్నా! బిస్కెట్ తెచ్చావా?" అంటూ అడిగాడు. హరిబాబు కొడుకుని ముద్దాడుతూ—"ఫస్టు తర్వాత" అని జవాబిచ్చారు.

టునూ ఖుషీగా, అక్కదగ్గరకి పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళాడు. వాడి అక్క కునూ స్కూల్లో చదువుతోంది. అక్క దగ్గరగా తచ్చాడుతూ—"అక్కా! ఫస్టుతారీఖు యెప్పుడు?" కునూ గోడమీద వున్న కేలండర్ చూసి, "ఇవాళ యింకా ఏడో తారీఖు. ఫస్టు రావడానికి ఇంకా ఇరవై ఏడు రోజులు వుందిరా. ఏం ఎందుకు?" అడిగిన ప్రశ్నకి జవాబు యియ్యకుండా, టునూ తన చేతివేళ్ళు లెక్కపెట్టుకోసాగాడు. ఒకటి....రెండు....మూడు యెన్నిసార్లు లెక్కపెట్టినా ఇరవై ఏడు సరిగ్గా లెక్కపెట్టలేకపోయాడు. సరే ఫస్టు యెప్పటికయినా రాకపోతుందా? అప్పుడు చూద్దాం. నాన్న బిస్కెట్ పాకట్ తెస్తే తను యెవరికి యియ్యడు.

తండ్రి కాళ్లు కడుక్కోడానికి పెరడువేపు రావడం చూసి, ఇదే మంచి సమయం అని, కునూ తండ్రి దగ్గరగా వచ్చి, గునుస్తూ—"నాన్నా! జోళ్ళు చిరిగిపోయాయి. స్కూల్‌కి వెళ్ళేసరికి కాళ్ళు మట్టికొట్టుకుపోతున్నాయి. రోజూ టీచర్ కేకలెయ్యడమే. కొంటారా నాన్నా?" అంది. కూనూని దగ్గరకి తీసుకుంటూ, నెమ్మదిగా బుగ్గలు నిమిరి—"ఫస్టు తర్వాత తప్పకుండా కొంటానమ్మా. నా తల్లివికదూ. వెళ్ళి ఆడుకో" అని నెమ్మదిగా సముదాయించి పంపించేశారు హరిబాబు.

ఇంకో రెండడుగులు వేసేసరికి, పెద్ద కూతురు హేమ—"చాలా రోజుల నుంచీ అడుగుతున్నాను నాన్నా! ఈ పండక్కయినా, నాకు నల్లంచు తెల్లచీర కొనిపెట్టవూ?" బూట్ లేస్ విప్పుకుంటూ, "సరేనమ్మా! ఈ ఫస్టుకి కొంటాన్లే." అని శాంతంగా జవాబిచ్చారు హరిబాబు. ఆఫీస్ బట్టలు విప్పుకుని; వరండాలో వున్న వాలుకుర్చీలో కూర్చుందామని అటువేపు వెళ్తున్న హరిబాబుకి, పెద్ద కొడుకు నీలూ టెన్నిస్ రాకెట్ తిప్పుకుంటూ ఇంట్లో అడుగుపెట్టడం కనిపించింది. వీడు ఒక్కడే మిగిలాడు....అని అనుకుని నవ్వుకున్నారు మనసులో హరిబాబు.

కానీ ఆయన అభిప్రాయాన్ని వమ్ముచేస్తూ, నీలూ తండ్రి దగ్గరగా వచ్చి, తీరికగా కూర్చోవడం చూసి, "నాన్నా! కాన్వాస్ జోళ్ళు కొంటానన్నావు. లేకపోతే ఆడడం అవడం లేదు. కొంటావా ఈ నెల?" దానికి సమాధానంగా తల వూపి "ఫస్టు తర్వాత!" అన్నారు. నీలూ అడ్డు తగుతూ, "అదేంటి నాన్నా! ఇవాళ యింకా ఏడో తారీఖు. ఫస్టు రావడానికి యింకా చాలా రోజులు వుంది," అన్నాడు నిరాశగా.

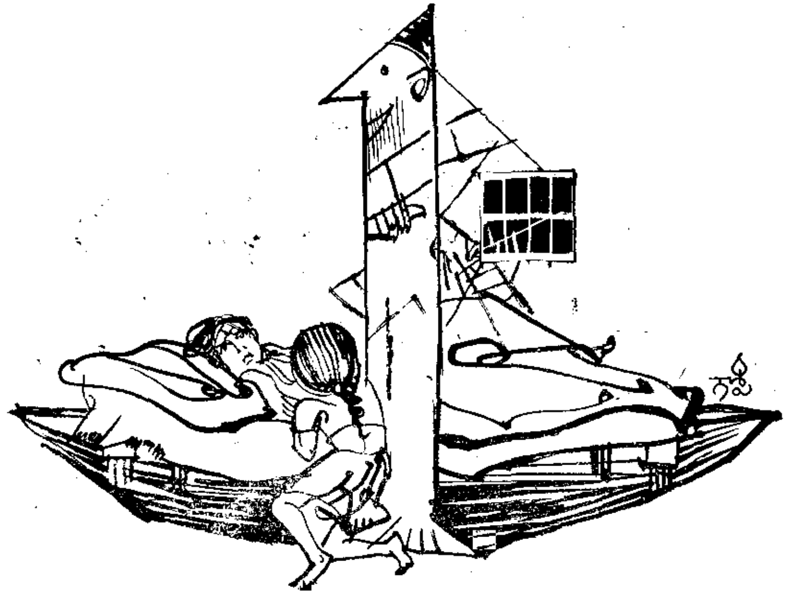
చేతిలో కాఫీ కప్పుతో హరిబాబు భార్య వంట గదినుంచి బయటికి వస్తూ—"మీ నాన్న వచ్చారంట్రా? మీ నాన్నతో చెప్పు, ఇంక నా వల్ల కాదని. రెండు నెలల నుంచి పోరు పెడుతూనే వున్నాను. మూకుడు పాడయిపోయింది. కొత్తది కొనాలని. కొనేలేదు. మళ్ళీ భోజనం దగ్గరకి వచ్చేసరికి, వుత్త అన్నంతో సరిపెడతారా మీరందరూ? మళ్ళీ అన్నీ కావాలి...."

"నీలూ! మీ అమ్మతో చెప్పు. ఈ నెలకి యెలాగో సర్దుకోమని. వచ్చే నెల కొంటాను" అంటూ కూర్చున్నచోటు నుంచే గట్టిగా కేకవేస్తూ. ఆవిడ కోపంతో రుసరుసలాడుతూ, "సరి! నిన్ననో, మొన్ననో ఫస్టు అయింది. నెల రోజుల్లో ఎన్ని ఫస్టులు వస్తాయేమిటి?" అన్నారు వెటకారంగా. సమాధానంగా కాఫీ తాగుతూ, తనకేమీ పట్టనట్టు హరిబాబు పేపరు చదువుకోసాగారు.

2

రోజంతా చాకిరీచేసి ఇంటికి వచ్చేసరికి, అందరిదీ ఒకటే కంప్లెయింట్—అది కావాలి, ఇది కావాలని. అందరికీ హరిబాబుగారిది ఒకటే జవాబు—"ఫస్టు తర్వాత!" దానికి తోడు తెల్లవారితే చాలు, బయట నుంచీ వచ్చేవి—కంప్లెయింట్సు!! ఇంటిగలాయన వారం రోజులకి ఒకసారి వచ్చి—ఆరు నెలల అద్దె బాకీ యియ్యండి. లేకపోతే ఖాళీ చెయ్యండి—అంటాడు. ప్రతిసారీ హరిబాబు పళ్ళు నములుతూ—"ఈ నెల యింట్లో చాలా ఖర్చులు వున్నాయి. వచ్చే నెల మీ డబ్బు యిస్తాను" అంటారు. పాలవాడు వచ్చి—"రెండు నెలలనుంచి పాల డబ్బులు మీరు యియ్యడం లేదు. ఈ నెల యిస్తే సరే, లేకపోతే పాలు పొయ్యడం మానేస్తాను" అని జడిపించేసి వెళ్తాడు.

ఉద్యోగంలో ప్రవేశించినప్పటి దగ్గరనుంచి హరిబాబుగారి ఆర్థిక పరిస్థితులు ఏమీ మారలేదు. జీతం అప్పటికన్నా ఎక్కువయినప్పటికీ అదే అవస్థ. పెరుగుతున్న ధరలు, పెరుగుతున్న సంతతి—కారణాలు. ఇప్పుడు హరిబాబుగారు ఆఫీసర్ అయితే మాత్రం ఏముంది—వూరి నిండా అప్పులు, అరువులు. తన ఇరవైఅయిదేళ్ళ సర్వీసులో ప్రతి నెలా

శాంతిగా గడిపేది ఒక్క రోజే—అదే ఫస్టు తారీఖు!

ఆ రోజు మాత్రం హరిబాబుగారు చాలా ఖుషీగా వుంటారు. జేబులో నోట్లకట్టతో యింటికి వస్తారు. ఇంటికి వస్తూ, బజారునుంచి టునూకో బిస్కెట్ పాకట్, కూను కోసం రంగు రంగుల రిబ్బను, హేమకోసం ఏదైనా చీర—ఇలా ఇంటిల్లిపాదికీ తలో ఓ వస్తువు తెస్తారు. కిందటినెల భార్య ఏదయినా అడిగినట్టు జ్ఞాపకం వుంటే అదే కొంటారు. కానీ మర్నాడు తెల్లారి లేచి చూస్తే—జేబు ఖాళీ. ఇంకా వారం తిరగకుండానే జేబు ఖాళీ అయి కూర్చునేది. ఆ తర్వాతనుంచి, ఎవరయినా, ఎప్పుడయినా యేదయినా అధిగితే తనకి తెలియకుండానే—"ఫస్టు తర్వాత" అని జవాబిచ్చేవారు.

ఆ రోజు ఆఫీసునుంచి, యింటికి వచ్చేసరికి చాలా ఆలస్యం అయింది—పని చాలా ఎక్కువగా వుంది. అన్యమనస్కంగా, అలసటగా, యింటికి తిరిగి వచ్చారు హరిబాబు. రాగానే చిన్న కూతురు కూను—"నాన్నా! మరేమో, అమ్మకి పెద్ద జ్వరం వచ్చింది. మందు కొనరా?" అని అడిగింది. హరిబాబు అలవాటుగా—"అమ్మతో చెప్పు. ఫస్టు తర్వాత కొంటాను" అనేశారు.

కూను పసిపిల్ల. దాని పసి మనసుకి ఇవన్నీ అర్థం అవుతాయా? పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి అమ్మదగ్గర హాజరు. కూనుని చూస్తూ, కూను అమ్మగారు "ఏమ్మా! మీ నాన్నగారు వచ్చారా? మందు తెమ్మని చెప్పు" కూను వెంటనే—"అమ్మా! మందు సంగతి అడిగాను. ఫస్టు తర్వాత తెస్తారట" అనేసింది.

కూను అమ్మగారు జ్వరంతో వణికిపోతున్నారు. దానికి తోడు భర్త మాటలు విని శివమెత్తినట్టు ఏడుస్తూ—"అన్నీ, ఫస్టు తర్వాతేనా? అప్పటిదాకా నేను బతికివుంటే కదా!" మొగుణ్ని తిట్టిపోశారు.

అప్పటికిగానీ హరిబాబుకి, తాను తెలియక చేసిన పొరబాటు తెలిసిరాలేదు. ఆ తర్వాతనుంచి, డబ్బు విషయంలో ఆయన తీరూతెన్నూ మారిపోయింది. ఎంత తెస్తున్నారో, యెంత ఖర్చవుతుందో—ఆలోచించుకోవడమే మానేశారు. ఫస్టు అవగానే జీతం అంతా భార్య చేతికి యిచ్చి, చేతులు దులుపుకునేవారు. ఎవరయినా వచ్చి, ఏమయినా అడిగితే—"వెళ్ళి మీ అమ్మని అడగండి"—అని జవాబు వచ్చేది ఆయన దగ్గరనుంచి. □

కీ. శే. బాలగంగాధర తిలక్ కథ - గత సంచికలో ప్రచురించబడిన తిలక్‌గారి కథ 'జీవితం' తొలిసారిగా 1941లో భారతిలో ప్రచురించబడింది. మేము పేర్కొన్నట్టు 1949 లో కాదు. గమనించవలసిందిగా మా పాఠకులను కోరుతున్నాము.

—ఎడిటర్

ఆరాధన

—బలివాడ కాంతారావు

తొలిసారి కేరళలో అల్వే పట్టణం వెళ్ళి నపుడు నా మిత్రుడు మోహన్ ఆతిధ్యంలో వున్నాను. మోహన్‌కి చాలా విషయాలు తెలుసుగానీ యేవో కొద్ది విషయాలు మీదే నమ్మకం.

"వచ్చే ఆదివారం యెక్కడకు వెళ్దాం" అన్నాడు.

"కాలడి—ఆదిశంకరుల జన్మస్థానానికి" అన్నాను.

"ఆరాధనమీద నాకు నమ్మకం లేదు" తరువాత "Worship. Oh! I don't do at all" ఇంగ్లీషులో అన్నాడు.

"ఈ ప్రాంతంలో కప్పలూ వున్నాయ్. పాములూ వున్నయ్. పాములు కప్పలను మ్రింగడం అందరూ చూశారు. పడగెత్తిన పాము కప్పను రక్షిస్తుండటం అత నొక్కడే చూశాడు'' అన్నాను.

"ఈ కాకమ్మ కథలను నమ్మే నీలాంటి వాళ్ళింకా యీ దేశంలో వుండబట్టే...." అంటూ ఆపేశాడు.

ఆదివారం రానే వచ్చింది. ఉదయమే స్కూటర్ యెక్కాం. వెనుక నేను కూర్చున్నాను. పాము కదలిక యెంత అందంగా వుంటుందో అలాంటి శరీర సౌందికతో కదిలే ఆడవాళ్ళు వచ్చని పొలాల్లో కదులుతున్నారు. కొండచరియలను కూడా రబ్బరు తోటలు ఆక్రమించుకున్నాయ్. కర్ర పెండలం తోటల ప్రక్కనించే పారే కాలువలు నంటుకొని వరిపంట.

మోహన్ అన్నాడు "అటువేపు చూడు— వరిపొలం దగ్గర్లో ఆ మర్రిచెట్టు కనిపిస్తోందా? ఆ క్రింద ఒక శివలింగం వుంది."

"వెళ్ళి చూద్దామా?" అన్నాను.

"తిరుగుదలలో వచ్చేటప్పుడు, నీకు చూడాలంటే చూద్దాం. అది శివలింగం కాదని యీ చుట్టుపట్ల వాళ్ళంటే ఒక శివరాత్రినాడు ఉదయమే యెక్కడినించి వచ్చాడో ఒక సాధు. కాషాయ వస్త్రాలతో విభూతిలో ముఖం చేతులూ ముంచి వచ్చాడు. అది శివలింగమే అన్నాడు. అవునూ కాదూ అన్న వాదన ఆ వారం రోజుల్లో చచ్చిపోయింది. ప్రక్కజిల్లా నుంచి మనుషులు యీ వింత చూడ్డానికి వస్తుంటే యీ చుట్టుపట్లవాళ్ళు చూడకుండా ఎలా వుండగలరు? ఆ సాధు మకంవేసి ఆ చెట్టు దగ్గర్లో భిక్షపాత్ర ఎదుట వుంచి తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. పడగెత్తిన నాగు ఆ రాయిని చుట్టివుంది. అప్పుడప్పుడు తపస్సు చాలించి సాధుగారు ఆ పాము పడగమీద తల వేసేవాడు. అది యేమీ చెయ్యదు. శివభక్తురాలు. మీరు చెయ్యి వెయ్యండి—అంటూ బలవంతాన కొందరిచేత వేంయిచేవాడు. ఇలా ఆరాధించిన జనం పెరుగుతున్న కొద్దీ సాధువు భిక్షపాత్ర నిండిపోతోంది. పళ్ళూ, కొబ్బరి కాయలూ, బజార్లోనించి వచ్చి సగం రేట్లకు

—జార్లోకి పోయేవి. ఈ కూడబెట్టిన డన్న వదంతి వ్యాపించింది."

 శివకోవెల కట్టించబోతున్నా ఇంతలో ఒక పూరు వచ్చింది. మె

స్కూటర్ ఆపాడు. ఇద్దరం కలిసి హోటల్లో కాలుపెట్టాం. అరటి ఆకుల్లో యిడ్లీ, దోసెలు సేవించి యెవరి ఆకులు వాళ్ళే యెత్తుకున్నాం. శుచికి శుభ్రానికి కేరళకు కేరళే సాటి. మనుషులు కట్టుకున్న తెల్లటి బట్టల్లానే వాళ్ళ చిరునగవులూ తేటగా వున్నాయ్. ఆ దగ్గరలో ఏటి ఒడ్డులో కర్ర దూలాలను లాగుతున్న యేనుగుల్లా, నీటిలో కడుగుతున్న లేలెండు లారీల్లా—కొందరు, మనుషులు వున్నతంగా కనిపించారు. కదులుతున్నారు.

"అయితే తరువాత యేమైంది?...."
అన్నాను.

"నీ యెదరగా ఒక రాయిని, ఒక మనిషిని ఒక నాగుపామును నిలబెట్టాను. ఏమైందో వూహించు. నేను చెప్పేస్తే సస్పెన్సు పోతుంది" అన్నాడు మోహన్.

అలా అన్నప్పుడు ఆ విషయం గురించి గుచ్చి గుచ్చి అడగటం యిష్టంలేక ఆలోచనలో పడ్డాను. కాలడి రానే వచ్చింది. యెందుకో నేను వుబ్బొంగి పోతుంటే—

"ఇక్కడేం మహత్యం లేదు...."
అన్నాడు.

"శంకరులు పుట్టి పెరిగాడా లేదా? దేశమంతా కాలినడకతో దిగ్విజయ యాత్ర చేసి మళ్ళీ యిక్కడ అతని పాదాల ముద్రలను వేశాడా లేదా?"

"పాతను తల్చుకుని మురిసిపోవటం నా కిష్టంలేదు. ఈ నాటి అల్లకల్లోలం యెవరూ పట్టించుకోటంలేదు."

"అల్లకల్లోలానికి కారణం—నమ్మకం లేకపోవటం" అన్నాను.

మోహన్ నవ్వాడు. నేను పెరియార్ స్వచ్ఛమైన నదీజలాల్లో స్నానం చేస్తూంటే ఒడ్డుమీదే నిల్చున్నాడు. శారదాంబ, శంకరాచార్యుల ఆలయాలను ఆనుకుని పెద్ద మండపం వుంది. దగ్గరలో శ్రీకృష్ణుని దేవాలయం. ఆది శంకరులు కూడా కొలిచిన దైవం అది. ఆ ఆలయం దర్శించి, శారదాంబ ఆలయం చూచి శంకరుని గుడికి వచ్చాను. ఆ వయసు మళ్ళిన నంబూద్రి అతిస్పష్టంగా శ్లోకాలు పారాయణం చేస్తున్నాడు. అతనిని చూడగానే సాంప్రదాయాన్ని రక్షిస్తున్న మహానుభావునిలా కనిపించారు. అతనిమీద గౌరవంతోనే పూజ చేయిస్తున్నాను. ఇలా నేనొక్కడినే వుండగలగడం నాకెంతో మనశ్శాంతి కలిగించింది. పూజ మధ్యలో వుండగా మండపం బయట వరుసగా కార్లు ఆగిన శబ్దం వినిపించింది. ఒకటి కాదు—రెండు కాదు—వరుసగా ఆరు కార్లు. వాళ్ళు దాడి చేస్తారేమో అనుకుంటే ఆడా, మగా, పిల్లా, పిచ్చికా, ఖరీదైన దుస్తులతో నాణ్యమైన నగలతో, నాజూగ్గా నడుచుకుంటూ మండపం లోనికి వెళ్ళారు.

"రక్షించారు బాబోయ్" అనుకుని నంబూద్రి వల్లిస్తున్న సహస్రనామాలను వింటున్నాను.

చప్పున మోహన్—

"నీ స్నేహితులొచ్చారు" అన్నాడు బయట నిల్చొనే.

"ఎవరా మిత్రు" లన్నాను.

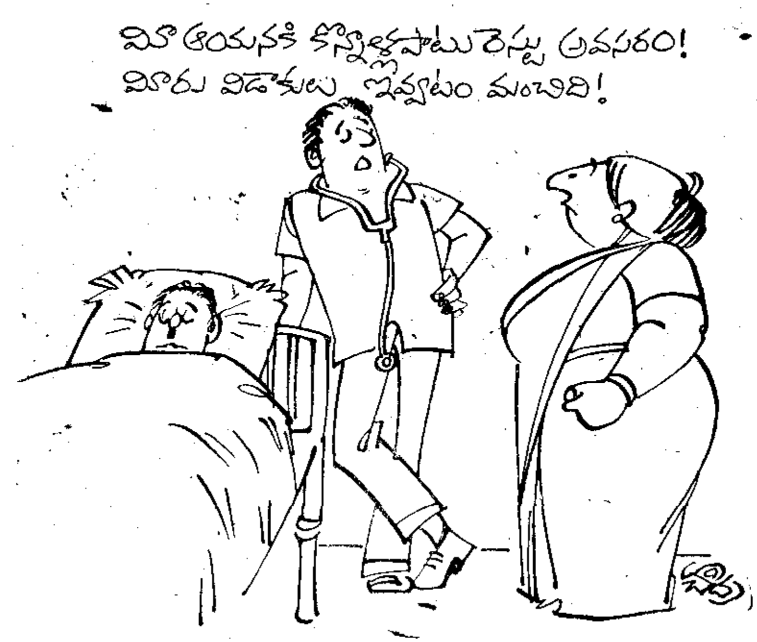
"నీలా మనిషిని కొలిచేవాళ్ళు...."
అన్నాడు.

అప్పటికే నా చెవుల్లో నంబూద్రి జపాలకన్నా వాళ్ళ భజనలు గింగురుమంటున్నాయ్. తివాసీలు పరుచుకొని, గోడకు శ్రీ సత్యసాయిబాబా పెద్ద పటాన్ని ఆన్చి భజనలు చేస్తున్నారు కార్లో దిగినవాళ్ళంతా!

"మరెక్కడా చోటు దొరకలేదా?" అన్నాను వినయంగా.

ఇంతలో నంబూద్రి గొంతుకా పోటీ చేసింది. మనసు అటు మళ్ళీ మళ్ళించాను. యెందుకో నా మనసు నిదానం తప్పినట్లు అనిపిస్తోంది. ఎంత మరచిపోదామన్నా రాయీ, మనిషీ, పామూ, తలలో తిరుగుతున్నాయ్. అక్కడ కోవెల ఎందుకు కట్టలేదు? ఆ పామేమైంది? ఆ మనిషేమయ్యాడు?

చప్పున ఒక విషయం తట్టి మోహన్ని దగ్గరగా పిల్చాను.

"నువ్వు చెప్పింది కట్టుకథ. నన్ను ఫూల్ని చెయ్యక" అన్నాను.

"నిజం—తిరుగుదలలో పద—జీవంలేని ఆ రాయిని చూపిస్తాను. జీవంవున్న పామునూ మనిషినీ చూపించమంటే యిప్పుడు మరి చూపించలేను."

"అదే నిజమైతే—యిందులో యేదో సింబాలిజం వుంది" అన్నాను.

"నీకు తట్టింది చెప్పు."

"ఆ పాము-నాగుపాము. ఈ ప్రాంతంలో వున్న ఆకలి. ఈ ఆకలి చుట్టుకున్నా చలించని అధికారి ఆ లింగం."

"మరి ఆ మనిషో?"

"ఆకలిని సృష్టించినవాడు-స్వప్రయోజనం కోసం."

"నీ మాటల్లో కొంత నిజం వుందనుకో. కాని అసలు యేం జరిగిందో మనం తిరిగి వెళ్ళిపోయే సరికైనా వూహించి చెప్పు" న్నాడు మోహన్.

మా చివరి మాటలు మాకే వినిపించనంత గట్టిగా సాయిబాబా భజన సాగుతూంటే నంబూద్రి విసిగి పూజను నిలిపివేసాడు. తీర్థం ప్రసాదం యిచ్చేసాడు, విసుక్కుంటూ. ఇంతలో చప్పున బయట కార్లాగిన శబ్దం వినిపించింది. ఇక్కడ భజనకూడా ఆగిపోయింది. పొలో పొలోమని అందరూ లేచిపోయారు. పోలీసులు టియర్‌గ్యాస్ బల్బులు విసిరారా? లేక బాబాగారు స్వయంగా విచ్చేసారా?

తెల్లని వస్త్రాలు. తేజైన మనిషి. వెంట పరివారం. నిజంగా పోలీసు పెద్దలున్నారు. కానీ చేతిలో టియర్‌గ్యాస్ బల్బులు లేవు. ఆ వచ్చిన మంత్రివర్యుని రక్షణార్థం కామోసు పిస్తోల్లు మొలల్లో రబ్బరు కవర్లలో వున్నాయి. బాబా బొమ్మకు సాష్టాంగ పడనివాళ్లు యీయన యెదరగా పడ్డారు. ఆడవాళ్ళు నమస్కార హారాలను చిరునగవు హారాలుగా స్వీకరించి, వయసు మరచిపోయి, వంకచూపులు చూసి, ఒకటో, అరో, జోకులు విసిరి, చివరకు బాబా

బొమ్మకు చిన్న విష్‌లా చేతులు జోడించగానే-ఇంతవరకూ భ జ న లు చేస్తున్నవారంతా సాష్టాంగపడి బాబా బొమ్మను మొక్కారు. ఇదంతా బాబాగారి చలవే అన్నారు. ఎప్పుడైతే నంబూద్రికూడా పరుగెత్తుకుని వచ్చి ఆ పెద్ద ముందు సాష్టాంగపడ్డాడో—

"పద-మోహన్ పోదాం" అన్నాను. నా శరీరం మండి పోతోందని తెలుసుకున్న మోహన్ చిరునగవుతో నాలో మంటలు లేపాడు. తిరిగి పోతున్నా నేను మాట్లాడలేదు.

"చాల డిసపాయింట్ అయినట్లున్నావే?" అని యింగ్లీషులో అన్నాడొకసారి. నేను జవాబు చెప్పలేదు. నా మనసు తెలుసుకున్నట్లు.

"అవును-కాలినడకతో నడిచే, పిన్నవయసులో దేశాన్నంతా ఒకటి చేసాడనీ-అతవి జన్మస్థానంలో కాలుపెత్తే-ఈ రోజుల్లో రాజకీయాలు సృష్టించిన అవకతవకలు, యెడబాట్లు, కడుపు, కులం, మతం పేరిట మనిషికి మనిషికీ మధ్య సృష్టించిన అగాధాలు ఏకత్వం సాధించడానికి అవకాశం యివ్వని అన్ని రంగాల్లోనూ అల్లుకున్న వెధవ పోలిటిక్స్ - మనుషుల్లో యీ భావ దారిద్ర్యం విరజిల్లిన గాఢాంధకారం-ఇవన్నీ పారద్రోలగలనన్న ఆశనిచ్చే ఒక వెలుగులాంటి చిన్న ఆలోచన యీ ప్రదేశంలో కాలుపెత్తే - వస్తుందనుకుని వచ్చావు - కానీ కానీ."

అంటూ ఆపేసాడు. కొంతదూరం పోయాక మళ్ళీ ఉదయం యిడ్లీ తిన్న హోటల్లో కాఫీ తాగాం. మోహన్ సిగరెట్ ముట్టించాడు.

"స్కూటర్ మీద పోతూ మాట్లాడుకునే కంటే యిక్కడే కాస్సేపు మాటాడుకుందాం" అని యిద్దరం పనసచెట్టు నీడలో ఒక కర్రబల్ల వుంటే దానిపై కూర్చున్నాం.

"ఇక నేను పాముగురించి చెప్పవచ్చా?" అన్నాడు.

నేను మౌనంగా చూసాను.

"ఆ మర్రిచెట్టు క్రింద శివాలయం యెందుకు కట్టలేదో తెలుసా?"

"ఏమో? ఏదో మోసం వుండాలి."

"ఆ శివలింగాన్ని కొలిచిన వాళ్ళంతా పల్లె నించి వచ్చిన ఉత్తి అమాయకులంటే నమ్మతావా?"

"నమ్ముతాను"

"మరి బాబాను కొలుస్తున్న యీ పట్నవాసులు అమాయకులంటావా?"

"కాదు. తెలివైనవాళ్ళు"

"ఆ అమాయకులూ, ఈ తెలివైనవాళ్ళూ-అంతా దేన్ని కొలిచారు? కొలుస్తున్నారు?"

ఇంకా నా కంటిలో ఆ నంబూద్రి చివరి ఘట్టం తిరుగుతూ నా మనసును ద్రవిస్తోంది.

"ఆ అమాయకులు, యీ తెలివైనవాళ్ళూ-వీళ్ళూ వాళ్ళూ అనక - ఈ దేశంలో ప్రతి మనిషీ, పిల్లా, పిచ్చికా, ఆకూ అలమూ, కాకీ కోవెలా, గాలీ, నీరూ - ఒకటేమిటి మోహన్? అన్నీ ఇవీ అవీ, ఇప్పుడూ అప్పుడూ - ప్రతి నిముషం-అధికారాన్ని కొలుస్తున్నాయ్, ఆరాధిస్తున్నాయ్, పూజిస్తున్నాయ్—"

ఇలా అందామని అనుకున్నానేగానీ నాలో చప్పున రేగిన ఒక తలపు నా గొంతుకను నొక్కివేసింది.

"నువ్వెందుకు గుడికి వెళ్ళటం లేదో నాకిప్పుడు అర్థమైంది" అన్నాను.

"నా కిష్టంలేదు — వెళ్ళలేదు — అంతే" అన్నాడు.

"కోరికలు తీర్చే అధికారిగా దేముణ్ని మనం సృష్టించుకున్నాం. అధికారానికి తల వంచి, అవసరమైతే ధిక్కరించే హక్కును కోల్పోవటం నీ కిష్టంలేదు కదూ?" అన్నాను చిరునగవుతో సాదరంగా.

మోహన్ కళ్ళల్లో మెరుపు కనపడింది.

కాస్సేపయ్యాక స్కూటర్ యెక్కాం.

స్కూటర్ మెల్లగా నడుపుతూ "శివలింగాన్ని చూస్తావా?"

"వద్దు."

"ఆ పాము, సాధు యేమయ్యారో చెప్పేదా?"

"వద్దు"

"కాలడిలో కాలుపెట్టేక వెలుగులాంటి ఆలోచన నిజంగా వచ్చిందే" అన్నాడు నవ్వుతూ.

తరవాత స్కూటర్ నడుస్తున్న చప్పుడు వినిపించింది.

పోస్టు చెయ్యని ప్రేమలేఖలు

—చెన్నూరి నాగరాజు

భర్తతో ఆ కొత్త ప్రపంచంలోకి అడుగు పెట్టాక మంజులకి ఎంతో ఆనందంగా వుంది. ఆ పట్టణంలో వూరికి దూరంగా వున్న కాలనీలో ఇల్లు అది. ఇంటి ముందు పందిరికి అల్లుకునివున్న బోగన్ విల్లా పెరట్లో గులాబీ, కనకాంబరం చెట్లు ఎంతో ముచ్చటగా అనిపించి నాయి. ఎలా వుంది? అని భర్త అడిగితే అతని గుండెలమీద తలవాల్చి కళ్లు మూసుకుని ఇంత బావుంది అంది అతనికి హత్తుకుపోయి. గర్వంగా కాలర్ సవరించుకున్నాడు. ఇంకా ఇంటికి చేయబోయే మార్పులు చెప్పాడు. బాంబే డైయింగ్ కర్టెన్లు ఎంత బావుంటాయో చెప్తుంటే కళ్లు విప్పార్చి వింటుంది అతడి మాటల్ని. వాళ్ళకి పెళ్ళయి నెలరోజులవుతుంది. అతనికి వెనకా ముందు ఎవరూ లేరు. వున్న వూళ్ళోనే ఉద్యోగం. ఉద్యోగం వచ్చాక పెళ్ళి కుదిరే ముందు ఈ యిల్లు తీసుకున్నాడు. తన భార్య అభిరుచులకి తగ్గట్లు అలంకరించే ప్రయత్నాలు చేస్తునే వున్నాడు. పుట్టింటినుంచి భర్తతో వస్తుంటే అమ్మా, నాన్నలని, అక్కయ్యని, అన్నయ్యని, తమ్ముణ్ని, చెల్లెల్ని, పెరట్లోని పూలచెట్లని వదిలి రావాలంటే బాధగానే అనిపించినా మొగుడి వెంట కొత్త కాపురానికి బయలేరడం మంజులకి ఎంతో థ్రిల్‌గా వుంది. ఇంట్లోకి వచ్చిన రోజు ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టాడు. షాపింగ్‌కి వెళ్ళారు. హోటల్లోనే భోంచేసి సినిమాకెళ్ళారు. సినిమాకెళ్ళి వచ్చాక డాబామీద పక్కలేసుకుని వెన్నెలరాత్రి గడపాలన్న కోరిక వున్నా ఆ ఇంటికి డాబా లేక పోవడంవల్ల ఆ దంపతుల కోరిక తీరలేదు.

రోజూ భర్త ఆఫీసుకెళ్ళేవరకూ పని. ఆ తరువాత అతని ఊహల్తో మధ్యాహ్నం వరకు గడిపేసి అతనొచ్చే వేళకి ఇష్టమైన టిఫిన్ తయారుచేసి వుంచినా టిఫిన్‌కన్నా తనని దగ్గరగా తీసుకుని ముద్దు పెట్టుగోవడమే అతని కిష్టం. ఆ వేళ అతనాఫీసు కెళ్ళాక ఇల్లు అందంగా సర్దాలనిపించి ఆ కార్యక్రమం మొదలెటింది. చాకలి తెచ్చిన ఇస్త్రీ బట్టల్ని సూట్‌కేస్‌లో సర్దింది. సూట్ కేస్ సర్దుతుంటే ఓ ఫైల్లోంచి కాగితాలు జారాయి. ఆ కాగితాలకి వున్న సెంటువాసన మత్తుగా వుంది. ఆశ్చర్యంగా కాగితాల్ని అందుకుంది. మడత నలగని కాగితాలు. వరుసగా కాగితాల వెంట ఆమె చూపులు పరిగెడుతున్నాయి.

4-2-79

డియర్....

చాలా రోజులనుంచీ నీతో మాట్లాడాలని ప్రయత్నం. పెరట్లో గులాబీ తెంపుకుని జడలో తురుముకుంటూ వుంటే నాగది కిటికీలోంచి నిన్ను చూశాను. నిన్న దండెంమీద ఆరేసి వున్న వైలెట్ చీర ఈ రోజు నీ శరీరాన్ని అతుక్కుపోయేసరికి ఆ చీరకి ఎంత అందం వచ్చిందని! వైలెట్ నైలెక్స్ చీర, తెల్ల జాకెట్టు తలంటుకుని నువు జుట్టు ఆరబెట్టుకుంటూ వుంటే అలా ఎంతసేపైనా చూడగలను. కానీ కాలేజీకి టైమవుతోంది. నిన్ను అంతగా చూస్తున్నా నువ్వు కళ్ళయినా కలపవు కదా! నీ చూపుకోసం, నీ పలకరింపుకోసం ఎంత తహతహలాడుతున్నానో....నా గుండె మీద చెవి వుంచి వింటే తెలుస్తుంది. ప్చ్! ఎప్పుడు ఈ దీనుణ్ని కరుణిస్తావో....

ప్రియా! 7-2-79

నువ్వు మాట్లాడవు, పోనీ నీతో మాట్లాడా లన్నా వీలుకాదు. ఒకవేళ ఎలాగో నువ్వు వీధిలో నుంచున్నప్పుడో, బజారుకి వెళ్ళినపుడో మాట్లాడితే ఏ రోమియోలాగానో భావించి నాపై దురభిప్రాయం ఏర్పరచుకుంటే .... నువ్వు మాట్లాడుకున్నా ఫరవాలేదు కానీ నీ తిరస్కారాన్ని భరించే శక్తి ఈ గుండెకి లేదు. పోనీ వుత్తరాలైనా వ్రాద్దామంటే అది వీలుకాదు. పోస్టులో నీకు పంపిస్తే మీ వాళ్ళెవరయినా అది

ఏది వెలుగు?

వీధిలాంతరు క్రింద
వేశ్యను చూసి...
ఒకడన్నాడు
వీధిలాంతరు చీకటి,
వేశ్య వెలుగని!
కానీ, వాడికేం తెలుసు...
వీధిలాంతరు చీకటిని కాల్చుతుంది
వేశ్య వెలుగులో కాలుతుంది!

—ఈశ్వర్

అందుకుంటే....ఏ రాయికో చుట్టి నువ్వు పెరట్లో వున్నప్పుడు కిటికీలోంచి విసిరేస్తే.... ఏమో భయం....ఈ ఆరాధన, ఈ ప్రేమ నీకు చెప్పుకోగల అవకాశం ఎప్పుడొస్తుందో....

11-2-79

నీకు....

నా అణువు అణువులో నువ్వే నిండివున్న నీకు ఏం ఇవ్వగలను నన్నుతప్ప. నా మనస్సెప్పుడో నీ వశం అయింది. నేనిలాగా బ్రతికి వున్నానూ అంటే ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నీ చల్లనిచూపు, మెత్తని నవ్వు, ఈ గుండెకి తాకుతుందన్న ఆశతోనే. నేను కాలేజీకి వెళ్ళేముందు నువ్వు కూరలమ్మేవాణ్ని పిలవటానికి వీధిలోకి వచ్చావు. ఎలా పిలవాలా అని నువు చూస్తుంటే నేనా కూరలవాణ్ని పిలిచినపుడు నావైపు చూశావొక క్షణం. అలా చూస్తూ నువ్వు ఏమనుకున్నావో నాకు తెలియదు కానీ—నాకెన్నో అర్థాలు స్ఫురించాయి ఆ చూపులో. నీతో మాట్లాడాలి, నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటావా అని అడగాలి! ఏమంటావ్? నీకోసం ఏమేమో చెయ్యాలి. నువ్వు నడిచే దారిలో మల్లెలు పరవాలి. నీ కాలు కందిపోయినా నా మనస్సుకి గాయం అవుతోంది. రెండు నెలల్లో నా చదువు పూర్తవుతోంది. ఉద్యోగం వస్తుంది. సాయంత్రం కాలేజీనుంచి వస్తుంటే బాంబే డైయింగ్ షాపు ముందు ఓ క్షణం ఆగాను. అక్కడి షో రూమ్‌లో ఓ బొమ్మకి చీర కట్టారు. గులాబీ రంగు పట్టుచీర. జరీ పూలున్నాయి. ఆ బొమ్మకి చీర ఏమీ నప్పలేద్దు. ఆ చీరలో నిన్ను వూహించుకున్నాను. నాకు ఉద్యోగం రాగానే నీకు ఆ చీర కొంటాను. ఇస్తే వద్దనవుగా....నిద్ర రావడంలేదు. రోజూ ఎన్నో గంటలు కనిపిస్తూనే వుంటావు. మాట్లాడవు. కలలో మాత్రం కనిపిస్తావు, నవ్విస్తావు, ఎందుకలా ఏడ్పిస్తావ్?

16-2-79

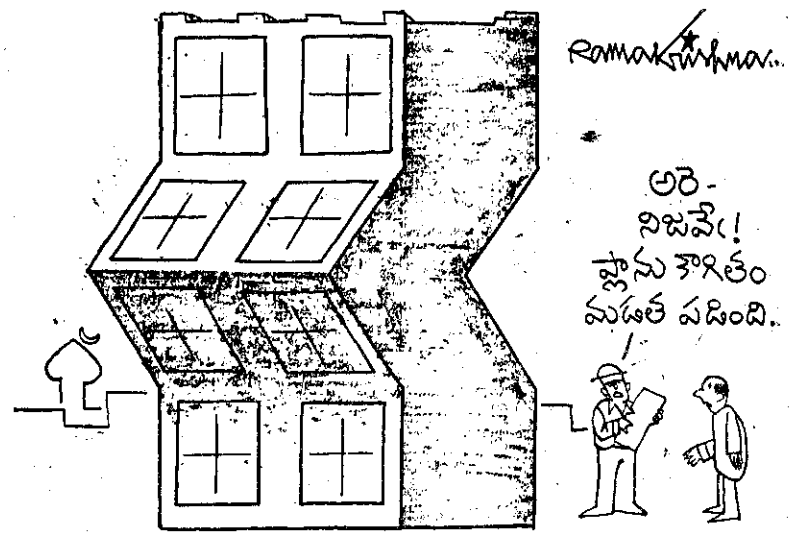
నా ప్రాణానికి....

కాలేజి నుంచి ఇంటికి వస్తుంటే నా ముందు కొద్ది దూరంలో నడుస్తున్నావు. ఎంతమందిలో వున్నా నిన్ను నేను గుర్తుపట్టగలను. నీ నడక, నీ చూపు, నీ నవ్వు అన్నీ నా హృదయమనే కెమెరాలో ఏనాడో బంధించాను. నాకు అందనిది నీ మనస్సొకటే! ఇంట్లోకి వెళ్తుంటే కర్చీఫ్ నీ చేతిలోంచి జారిపోయింది. నువ్వు చూడకుండానే వెళ్ళిపోయావు, అది అందుకుంటూ వుంటే ఎవరైనా చూస్తున్నారేమో అని గుండె గుబగుబలాడింది. కర్చీఫ్! నీ పెదాలనీ, నీ మొహాన్ని తాకిన కర్చీఫ్ నా చేతిలో వుంది. నువ్వే నా చేతిలో వున్నట్లనిపించింది. కర్చీఫ్‌ని ఎన్నోమార్లు ముద్దెట్టుకున్నాను. ఓ గంట తర్వాత నువ్వు గుమ్మంలో నుంచున్నావ్. ఎలాగైనా మాట్లాడాలని 'కర్చీఫ్ మీదా' అన్నాను. ఓ అడుగు ముందుకేసి 'థేంక్స్' అని అందుకున్నావు. కర్చీఫ్ నాకెలా దొరికిందని అడుగుతావని అనుకున్నాను. అడగలేదు. నేనలా నిన్ను చూస్తుండగానే లోపలికెళ్ళావు.

25-2-79

సఖీ,

ఈ వారంరోజులు ఎక్కడికెళ్ళావ్? ప్రతి రోజూ పెరట్లో కనిపిస్తావేమోనని కిటికీ దగ్గర పడిగాపులుపడ్డాను.చొరవచేసి పనిమనిషినడిగితే

మీ బంధువుల పెళ్ళికి వెళ్ళావని చెప్పింది. నువ్వు కనిపించని ఈ వారంరోజులు ఎన్నో యుగాలయినట్లు అనిపిస్తోంది. నువ్వు కనిపించగానే పునర్జన్మ వచ్చినట్లనిపించింది.ఏం వ్రాయను మనస్సంతా నీదే! నా ఆలోచనల నిండా నువ్వే!

2-3-79

స్వీట్ హార్ట్,

ఈ వేళ మీ యింటికి కార్లో వచ్చారెవరో. మీవాళ్ళు చాలా హడావుడిగా కనిపించారు. నువ్వు పెరట్లోకి వచ్చినపుడు చూశాను. ప్రత్యేకంగా అలంకరించుకున్నావు. పనిమనిషిని పిలిచి అడిగాను. పెళ్ళిచూపులని చెప్పింది. నా గుండెని కోసినట్లే అనిపించింది. ఇన్నాళ్ళా నీతో ఈ విషయం మాట్లాడక పోవడం నా అవివేకం కాదూ! నువ్వు లేనిది నేను బ్రతగ్గలనా? పెళ్ళి చూపుల తతంగం ఏముంటుంది. అప్పుడే చెప్తాడు నువ్వు నచ్చావని, నువ్వు నచ్చలేదన్న వాళ్ళు గుడ్డివాళ్ళే అయి వుంటారు. నువ్వునాకు లేవన్న ఊహే భరించలేకపోతున్నాను.

10-3-79

సీత,

మళ్ళీ ... పేరుతో సంబంధం కుదరలేదని

దబ్బుతో సాధు

పనిమనిషే చెప్పింది. ఎంత సంతోషమేసిందని. ఇక ఆలస్యం చేస్తే నువ్వు నాకు దూరం అవుతావు. ఈవేళ నిన్ను అడగాలనుకున్నాను. బజారుకు వెళ్ళేప్పుడు వెంట వద్దామని అనుకున్నాను. వెంట మీ తమ్ముడున్నాడు. నిన్ను ఇంతగా ఆరాధిస్తున్న నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను అంటే ఏమంటావో! ప్రేమ అంటే ఇంత తక్కువ వ్యవధిలో ఎలా కలిగింది అంటే ఏం చెప్పగలను. నిన్ను చూసిన క్షణంనుంచీ నాలో కలిగిన స్పందన చెప్పే భావుకత నాకు లేదు.నువ్వు నా క్కావాలి. నీతోడు కావాలి....

ఆఫీస్ ఫైల్ మరిచిపోయి అది తీసుకెళ్ళడానికి వచ్చిన స్వరూప్ అడుగులు విని తలెత్తింది మంజుల. మంజుల చేతిలో కాగితాలు. ఓ క్షణం చేతిలో కాగితాలనీ, భర్తనీ చూసింది. ఆ కాగితాలని అలాగే వదిలేసి ఒక్క ఉదుటున అతణ్ని చేరుకుని పెనవేసుకుంది. ఆమె భుజాల చుట్టూ చేతులు వేశాడు. "నన్నింతగా ప్రేమించారా" ఆమె పెదాలనుంచి మాటలు రావడం లేదు. ఆమె గుండె చప్పుడు అతని హృదయంతో ఈ మాట అంటూ వుండడం వినిపించింది. □

ఫాల్స్ క్రాస్ రోడ్స్

- యామినీ సరస్వతి

చంద్రుడు మండిపోతున్నాడు.

మాడి మసైపోయినట్టుగా నల్లని మబ్బు కమ్మేసింది.

సూర్యుడు బాగా చల్ల బడిపోయాడు. గొంతు దాకా తాగి, కడుపునిండా మెక్కి గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు పశ్చిమ దిశా గర్భంలో.

ఏమీచేయలేని తారలు నిరాశగా నిస్పృహతో నిట్టూరుస్తూ మినుకు మినుకుమని గుడ్డిగా వెలుగుతున్నాయ్.

అవి మంచివాడికి వెలుగు నివ్వలేవు. చెడ్డ వాడికి దారినీ మూసెయ్యలేవు. హఠాత్తుగా తిరగబడ్డ యువతరంలాగా మెరుపు మెరిస్తేనే కాని వెలుగు రాదు. చీకటి పోదు.

అంతదాకా అంధకారం కాకున్నా గుడ్డి వెలుతురే.

చంద్రుడు మరీ మండిపోయేట్టుగా మబ్బులు గుంపులు గుంపులుగా వస్తున్నాయ్.

ర ర ర

"రవీ!"

సుతారంగా పొదరద్దుకుంటూ పిలిచింది ఛాయ.

కాలుస్తున్న సిగరెట్ విసిరేసి వచ్చాడు రవి.

"చూడు!"

బొమ్మలా గుండ్రంగా తిరిగింది ఛాయ.

ఆమె కట్టూ బొట్టూ నిశితంగా పరిశీలించాడు.

"ఎలా వున్నాను?" కళ్ళెగరేసి అడిగింది.

"సూపర్బ్!" అతని కంఠంలో బాధ జీరగా ధ్వనించింది.

"వెళ్దామా?"

"వూఁ"

ఛాయ ముందు కదిలింది.

ఛాయ ఛాయలా అనుసరించాడు రవి.

మేడమెట్లు దిగొచ్చి వరండాలో ఆగింది.

రవి వెళ్ళి కారు తెచ్చాడు.

అడుగేస్తే అరిగిపోతానా అన్నట్లుగా నడిచింది ఛాయ. ఫ్రంట్ డోర్ తెరిచాడు రవి.

కూర్చుని 'ధన్'మని తలుపు వేసింది. అది అతని గుండెలపై తన్నినట్టుగా ఫీలయ్యాడు రవి. కారు ముందుకి దూకింది.

"ఏమిటా దూకుడు?" తూలిన ఛాయ ప్రశ్నించింది.

జవాబివ్వలేదు రవి. నున్నటి సిమెంట్ రోడ్ మీద జెర్రిపోతులా జారుతోంది కారు. నల్లని కళ్ళద్దాలగుండా లోకాన్ని నిశితంగా పరిశీలిస్తోంది ఛాయ.

పూలబజార్లో వెళుతోంది కారు నెమ్మదిగా. రకరకాల పూల తెమ్మెరలు మత్తెక్కిస్తున్నాయ్.

"ఆపు!"

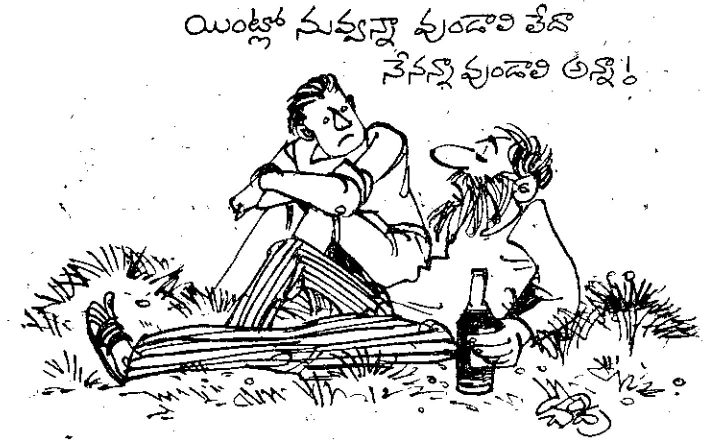
కారు ఆగింది.

అలవాటైన కుర్రాళ్లు పరిగెత్తుకుని వచ్చారు. మల్లెపూల దండలు కొంది ఛాయ.

కారు కదిలింది.

రవి గుండె మూలిగింది.

కొన్ని జడలో తురుముకుని, మిగిలిన దండల్ని ఇద్దరిమధ్య పెట్టింది. 'నీ నా మధ్య వుండే అడ్డుగోడలివే' నన్నట్టుగా చూసింది ఛాయ. ఇదేదీ గమనించనట్టుగా కారు దగ్గర చేస్తున్నాడు రవి. ...షనడిగితే

ఓ స్టార్ హోటల్ ముందాగింది కారు.

తను దిగి, అటు తిరిగొచ్చి తలుపు తెరిచాడు రవి.

ఛాయ కారు దిగింది మహారాణిలా.

బ్యాగ్ తెరిచి వందరూపాయల నోటు అందించింది రవికి బిచ్చగాడికి పది పైసలు పడేసినట్టుగా.

అతను మరీ నిర్లక్ష్యంగా అందుకున్నాడు దాన్ని.

"సరిగ్గా పదింటికి వచ్చెయ్! గేట్లో కారాపు. నే వచ్చేస్తాను!"

రవి నోట్లో సిగరెట్ కదిలింది. తలూపేడనుకుని కదిలింది ఛాయ.

గబగబా వెళ్ళి లిఫ్ట్‌లో దూరింది. రవికి టా! టా! చెపుతున్నట్టుగా చెయ్యూపింది.

అద్దాల వెనుకనున్న కళ్లల్లో బాధ వుందో, భయం వుందో, ఆనందం వుందో, విషాదం వుందో, బ్రతుకు బరువు వుందో, దాన్ని యీద లేని కసి వుందో తెలియదు—

లిఫ్ట్ పైకి కదిలింది.

"మరో రెండు నిముషాల్లో మూడో అంతస్తులో ముప్పైమూడో నంబరు గదిలోకి దర్జాగా ది..నేసుంది!" అనుకున్నాడు రవి.

ఎంగి... గదిలో ఇరవయ్యేడు రోజులూ ఛాయ మనకి ... అయ్యే వుంటుంది.

కానీ ఆ గదిలోకి, ఛాయ హృదిలోకి రోజూ 'ఒక్కో రవి' ఉదయిస్తాడు. సాయంకాలం ఏడింటికి! రాత్రి పదింటికి అస్తమిస్తాడు. ఆ వెలుగు వెలిగే మూడు గంటల కాలానికీ ఖరీదుంది. ఆ ఖరీదు కట్టగలిగిన షరాబే ఆనాటి రాత్రి సూర్యుడు.

అతను లాయర్ కావచ్చు. డాక్టర్ కావచ్చు విద్యార్థి కావచ్చు. వ్యాపారి కావచ్చు.... మినిస్టర్ కావచ్చు....కానీ ఆ గదిలో అడుగు పెట్టేందుకు ముందు ఛాయతో పరిచయం పెంచుకోవాలి.

ఛాయతో పరిచయం అంటే సామాన్యమా?

మంత్రులతో మంతనాలు, వ్యవహారాలూ, కాంట్రాక్టులు, కోర్టులో కేసులు గెలుపు కావాలంటే - రండి! పరిచయం చేసుకోండి....దాన్ని పెంచుకోండి—కాయ్‌రాజా కాయ్—కాలాన్నీ వేగాన్నీ, అధికారాన్నీ కొనెయ్....నోట్లు జలజలా ప్రవహిస్తే గలగల లాడిస్తే ఆనకట్ట ఆదే పడుతుంది.

కావలసిన ఫలితం లభిస్తుంది. కొంత అనుభవం దక్కుతుంది.

అందుకే ఆ హోటల్‌లో ముప్పై మూడో నంబరు గదికి రోజుకి అద్దె రెండొందలు మొదలుకొని, ఛాయ పరిచయ భాగ్యం ఖర్చంతా భరించాలి.

తప్పదు!

న్యాయాన్ని కొనాలన్నా, డబ్బుని రాబట్టాలన్నా, ఉద్యోగం వరించాలన్నా, మరేది కావాలన్నా విజయం డబుల్‌త్రీ చుట్టూ తిరుగుతుంది.

కానీ చిత్రమేమంటే ఛాయ ఎప్పుడూ కార్యాలయాలకూ, సచివాలయాలకూ వెళ్ళదు. అక్కడ వెలుగు వెలిగేది 'రవి' ప్రభ! అక్కడ అతని పేరు 'ఛాయాపతి'. నిక్‌నేమ్ కాదు — విజిటింగ్ కార్డు పైన్నే అలా వుంటుంది.

....సిగరెట్ విసిరేసి కారుని ముందుకి దూకించేడతను.

విశాలమైన రోడ్ల వెంట పరుగెత్తుతోంది కారు. రకరకాల వాహనాలు విసురుగా వేగంగా వెళుతున్నాయి. రోడ్డెంత విశాలంగా వుంటే వాహనాలంత విసురుగా వేగంగా వెళతాయ్ అదే చిత్రం!

కారు వెళ్ళి వెళ్ళి ఊరు చివర ఆగింది.

గేటుముందు నిలబడింది కారు.

రవి మనస్సులో ఆలోచన....ఆందోళన...

క్షణకాలం మాత్రమే ఆగేడు.

కారు 'బొంయ్!' మని అరిచింది.

లోపల గుడిసెలో వున్న కిష్టిగాడు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. గత మూడు నాలుగు రోజులుగా అలాగే వస్తున్నాడు వాడు. కానీ కారు గేటు దాటి లోపలికి రాకుండా వెళుతోంది రోజూ. వాడి చేతిలో వందరూపాయల నోటు వెలుగుతోంది ప్రతిరోజూ.

"దండాలయ్యా!"

నోట్లో సిగరెట్ పైకీ క్రిందికీ ఆడింది.

ఒక్కక్షణం విశ్శబ్దం.

రవి జేబులోంచి వందరూపాయల నోటు తీశాడు.

చేయి చాచేడు.

కిష్టిగాడూ చేయి చాచేడు.

నోటు చేయి మారింది.

నిశ్శబ్దం! ఇద్దరిమధ్యా మంచుకత్తిలాంటి నిశ్శబ్దం—గుండెలు తెగిపోయే భయంకరమైన నిశ్శబ్దం.

"గేటు తెరువ్!"

కిష్టిగాడు ఆనందంగా తలుపుతీశాడు.

కారు సర్రున దూసికెళ్ళింది లోపలకి.

వెళ్ళి వెళ్ళి లోపలెక్కడో వున్న బంగళా ముందాగింది.

అక్కడ కాచుకునున్న చంద్రయ్య కారు వద్దకి వచ్చాడు.

తలుపు తీసి 'దణ్ణాలండీ' అన్నాడు వినయంగా.

రవి నోట్లో సిగరెట్ కదల్లేదు. పెదవులు విడలేదు. దర్జాగా క్రిందికి దిగేడు. నేరుగా బంగళాలోకి వెళ్ళేడు.

అది ఆ వూళ్ళో జమీందారులాటి నాయుడి గారి తోట! తోట మధ్యలో సినిమా సెట్‌లాంటి బంగళా! నాయుడు బొంబాయిలో వుంటాడు. ఫిల్మ్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ గొడవలతో విసిగినప్పుడు తనకి నచ్చిన, జతొచ్చిన అమ్మాయితో సొంతూ రొస్తాడు. రోజో, రెండు రోజులో నష్టాన్నీ, మనస్తాపాన్ని మరిచిపోయేవరకూ వుండి వెడతాడు. మిగతా కాలమంతా అందులో కిష్టిగాడు వుంటాడు. వాడికి పిల్లలేరు పీచూ లేదు.

ఆ తోటకి ఓ సారొచ్చాడు రవి ఛాయా సమేతంగా. నాయుడి ఆతిథ్యం అందుకుని వెళ్ళేడు. అదిగో అప్పట్నించీ వస్తుంటాడు అప్పుడప్పుడు—

ఓరోజు మనస్సు రాయి తెగి అల్లల్లాడుతోన్నప్పుడు తోటకి వచ్చిన రవికి తోటలో 'నడుస్తోన్న మెరుపుతీగ' కనిపించింది. 'ఈ కంట్రీ బ్యూటీ ఎక్కడిదా?' అనుకుని కిష్టిగాడిని కేకేశాడు.

వాడు చెప్పింది విన్నాక అతని మనస్సులో మల్లెలు మొలిచాయి. చంద్రయ్య వాడికి అల్లుడి వరుస. అది వాడి భార్య. ఎంకీ, నాయుడి బావల్లగా బ్రతికేస్తున్నారు ఝూమ్మని .... టౌను చూద్దామని వచ్చేరు....

ఆ రోజునుంచి వరుసగా వస్తున్నాడు రవి. గేటుదాకా వస్తాడు. నూర్రూపాయల నోట్లు యిచ్చేస్తాడు. వెళ్ళిపోతాడు. అంతే!

డబ్బున్న మారాజులు పడవల్లి—గర చూసేడు కానీ 'ఏనుగు' నిచ్చిన ధ—నడిగితే

రవి ఒక్కడే....'ఏనుగునాంటి ధర్మనాజు' అనుకున్నాడు కిష్టిగాడు.

నిన్న వచ్చినపుడు తన మనసులోని చిచ్చుని బయటపెట్టాడు రవి.

ముందుగా కోపించుకున్నాడు. అసహ్యించుకున్నాడు. తర్వాత విస్తుబోయాడు. ఆ తర్వాత్తర్వాత త్తర్వా....త అర్థం చేసుకున్నాడు. 'బుద్దికో రకం రుచి' అనుకున్నాడు.

"దొరా! దానికి సినిమా పిచ్చుంది! యాక్షన్ చెయ్యాలనే తపనుంది. తారై ఎండి తెరమీద ఎలుగెలిగి పోవాలనుంది.

నాకు తెల్సు—

నువ్వు లెక్కెందుకిస్తున్నావో అర్తంసేసుకున్నా.

చంద్రిగాని సెప్పెట్టా! ఆడు శ! శ! అన్నాడు.

ఒరే యాక్టర్లంటే లచ్చలు లచ్చలు సంపాదిస్తార్రా! ఏముందిరా ఎదవా? ఆ నా కొడుకులు ఎంగిలికూటికి సస్తన్నార్రా! వాళ్ళని సావనీ— మనకి డబ్బొస్తాది—పేరొస్తాది అంజెప్పిన.

వాడు యినుకున్నాడు.

నువ్వు రేపురా...."

కదిలేడు రవి. గతమూ కదిలింది.

"నువ్విక్కడే వుండు .... అదొస్తాది" చంద్రయ్య కంఠంలో ఏదో చెప్పరాని భావం. ఆ మాటల్ని కక్కేసినట్టుగా అన్నాడు.

రవి మంచంమీద కూర్చున్నాడు. ఆ ఫోమ్ బెడ్ అతనికి ముళ్ళ మంచంలా వుంది.

చంద్రుడు బయటికి వెళ్ళేడు.

కొన్ని క్షణాల తర్వాత వచ్చింది చంద్రి.

ముంతకొప్పు .... బిగుతు రవిక....గళ్ళ చీర....మల్లెపూలు.

సన్నని నడుము. విశాలమైన యవ్వన సంపద. దూసుకుపోయే ముక్కు. వెలిగే కళ్ళు, మెరిసే పెదవులు, మొనతేలిన గడ్డం, పొడరు ముఖం చూడని అందాల మోము.

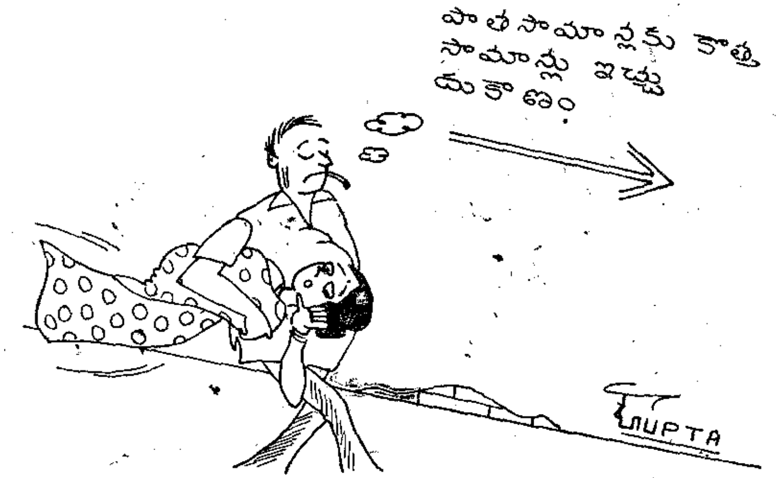
కళ్ళు తిరిగేయ్ రవికి. పగలే ప్రొద్దు కుంకినట్టుందతని పాలిటికి.

"లోపలికిరా!"

నడిచి వచ్చింది. తొలిరేయి పడగ్గదిలోకిలా.

"నీపేరు?"
"చం ద్రి!"
వీణ మీటినట్టయింది.
"సినిమాల్లో చేర్తావా?"
సిగ్గుపడింది.
"ఉద్యానవన లతలకంటే వనలతలే శోభాయమానంగా వుంటాయన్న కాళిదాసోక్తి అనిపించిందా క్షణంలో. అనభ్యస్త విద్యలో సహజమైన మెరుపుంటుంది—"
"ఇలారా!"
వచ్చింది....
చేయి పట్టుకుని 'కూర్చో!' అన్నాడు.
చేయి విడిపించుకుంది సున్నితంగా. 'ఫర్లేదులే!'
మళ్ళీ చేయందుకున్నాడు రవి. అతన్లో రక్తం ఎక్స్‌ప్రెస్ వేగంలో ప్రవహిస్తోంది. హఠాత్తుగా లాక్కున్నాడు దగ్గరికి.
ఆమె బుగ్గలు, పెదవులు, కళ్లు, ఆత్రంగా మళ్ళీ దొరకవా అన్నంత ఆవేశంగా ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. అతని రెండు చేతులూ ఆమె భుజాల్ని బంధించేయి. 'చంద్రా!' అన్నాడు ఆవేశంగా.
నివ్వెరపోయింది చంద్ర....మ్మ.
విదిలించిందతన్ని.
"ఏంటిది? ఏసమిమ్మంటే ఏసాలేస్తావేంది?"
"చంద్రా!"
"శ! నోర్ముయ్! శంద్రమ్మా అను....ఇంతకీ ఏసముందా? నన్నేల్లమంటావా?"
"నే చెప్పినట్లు విను....నిన్ను హీరోయిన్ని చేస్తా"
"ఏందీ? నువ్వొచ్చే ఎదవ్వేసానికి నీ కాడిను కుని తొంగోమంటావా? నోర్ముయ్! ఎదవ సచ్చినోడా! ఏంటనుకున్నావ్రా? నా నెవరనుకున్నావ్? నా బావింటే నిన్ను తోలొలుస్తాడు?"
రవికి అవమానంతో, ఆరాటంతో మతిపోయినట్టయింది.
గట్టిగా అరిచాడు ఆవేశంతో.
"వెధవ కబుర్లు—లంజవేషాలు—నీ బావే నా దగ్గరికి పంపేడు—రా? ఇంకేం?"

"హవ్వ! ఏందిరా కూస్తున్నావ్! నా బావ నీకు నన్ను తార్చేడా? నోర్ముయ్.... ఓరే సెంద్రిగా—యిట్రా...."
చంద్రమ్మ కేకలకి బయటే వున్న చంద్రయ్య పరుగెత్తు కొచ్చినాడు.
"ఏం జేంజే!"
"సూడు! యీడు ఏసమిస్తానని నా సెయ్యట్టుకుంటున్నాడు.... ఏందిరా దొంగెదవా? అంటే నీ బావే నా కాడికి పంపిండంటున్నాడు. బుద్ది సెప్పు...."
"చంద్రయ్యా! నువ్వెళ్ళిపో....నేను సర్దుకుంటాన్లే" కఠినంగా అన్నాడు రవి.
చంద్రయ్య ముఖం మాడిపోయింది.
"ఏంట్రా కూశావ్?"అని రవి మీదికి రాహువులా దూకేడు. దిమ్మెరపోయాడు రవి.
"నా భార్యను నీకాడ పడుకోబెట్టాల్నా? నువ్వొద్దు....నీ యేసమొద్దు....నీ లెక్కొద్దు... మర్యాదగా ఎల్లిపో! కార్లో వచ్చావని కాళ్ళ కాడుండేవాళ్ళం కనబళ్ళేదా నీకు?"
"చంద్రయ్యా!"
"నోర్ముయ్! నోరెత్తితే సంపేస్తా!"
"తన్ను....తన్ను....కాల్తో తన్ను" అరిచింది చంద్రమ్మ.
"వద్దొద్దు—వదిలెయ్!"
"నిన్ను వదలకూడదు. నీ పెండ్లాన్నిట్టాగే పంపుతావా? ఎవరికి కావాల్రా నీ లెక్క? ఎవరిక్కావాల్రా నీ ఏసాలు? ఎల్లెల్లు....నువ్వెల్లి నీ పెండ్లాన్ని ఎవని పక్కలోనన్నా పడుకోబెట్టి లెక్క సంపాదించుకో...."
"తన్నొద్దు ఒద్దొద్దొద్దు....వదిలెయ్....య్.. య్...."
"కాళ్ళమీద వడ్రా!" తిట్టింది శంద్రమ్మ.
"పట్టుకుంటా .... పట్టుకుంటా .... టా.... టా...."
"ఇంగిడిసి పెట్టు బావా! బయపడి సస్తన్నాడు. బుద్దొచ్చింటాదిలే! ఏం బుద్దొచ్చిందా?"
"వచ్చిం దొచ్చిం దొచ్చిం దొచ్చిం దొచ్చిం...."
పకపక నవ్వింది చంద్రమ్మ—వదిలేడు చంద్రుడు.

పరుగెత్తేడు రవి....బయటికి .... వెలుగులోంచి చీకట్లోకి .... చీకట్లో నల్లని రాకాసిలా వున్న కార్లోకి....కారు పరిగెత్తింది. భయం భయంగా జెర్రిపోతులా నల్లని బాటవెంట చల్లగ.
రవి ఆలోచనలు డబల్ ట్రీ వెంట పరిగెడుతున్నాయ్.
'తలుపు తెరిచాడు....ఛాయను ఒక తన్ను తన్నేడు. లోపలున్న ఆనాటి రవిని—ఐఏయస్ ఆఫీసర్‌ని—డొక్కలో తన్నేడు. వాడు కెవ్వుమని తన(లాగే) కాళ్ళట్టుకున్నాడు. ఛాయ-బట్టలిప్పుకున్న ఛాయ .... చీర చుట్టుకుని తన కాళ్ళట్టుకుంది. హీరోలా ఆనాటి రవిని బయటికిచ్చి ఛాయని తన కౌగిల్లోకి తీసుకున్నాడు. రవి....ఇక నీ జన్మకంతా నేనే రవిని....ఈ చీకటి వెలుగులొద్దన్నాడు. తృప్తిగా నిట్టూర్చింది ఛాయ—తనెంతో గర్వపడ్డాడు...."
హఠాత్తుగా బ్రేక్ వేశాడు రవి. పోర్టికోలో కారాగింది. రవి ఆలోచనల్లోనుంచి బయ్టపడి లిఫ్ట్‌లో దూరి డబుల్ ట్రీ ముందాగేడు. తలుపు బాదేడు గబగబా.
"ఎవడ్రా రాస్కెల్?" మొగగొంతు అరిచింది లోపల్నించి.
"తలుపు తీ...."
అంత పారవశ్యంలోనూ రవి గొంతు గుర్తు పట్టింది ఛాయ.
నెగ్లజీ చుట్టుకుని వచ్చి తలుపు తీసింది.
"ఎవరు నువ్వు? ఎందుకీ డిస్టర్బెన్స్...."
"ఛా....యా....?"
"షటప్"
పళ్ళు కొరికేడు రవి. దూకబోయేడు లోపలికి.
"ష్! తాగొచ్చావా? అవతల బెస్ట్ పార్టీ—చెడిపోయిందా యింటికొచ్చాక కొరడాతో నీ తోలు తీస్తా...." గుడ్లురిమింది ఛాయ.
చంద్రయ్య చంద్రమ్మ ఎక్కించిన నిషా దిగిపోయిందతనికి.
"గెటౌట్!"
"సారీ!" అని గిరుక్కున వెనుదిరిగేడు. దబ్‌మని ముఖానబాదినట్టు తలుపు మూతబడింది.
"ఎవరు?"
"ఎవరో రాంగ్ నంబర్!"
"కమాన్"
నవ్వుతూ వెళ్ళింది ఛాయ.

ర ర ర

"రాంగ్‌నంబర్ రవి!" అతి వేగంగా తోలుతోన్న కారు డేష్‌కొట్టి, తునాతునకలైపోయింది. రవి గుండె వేడి చల్లారింది.
చంద్రుడు చల్లగా చంద్రికతో సహా ఉదయించేడు, అర్ధరాత్రి కాబోతోన్న సమయంలో! ఆవేశే మండి మండి మసైపోయిన సూర్యుడు అధాత్తుగా వెలుగారిపోయాడు.... □

మినీ కథ

సైకిల్

కె. శివరామారావు

సూర్యమోహన్‌కి ఆ రోజు సెలవు. పగలంతా హాయిగా నిద్ర ... యి, సాయం కాలానికి అలా షికారెళదామని నీట్‌గా తయారై, సైకిలెక్కి హుషారుగా అంతకు ముందు రోజునే విడుదల అయిన ఓ సినిమా లోని పాట మనసులోనే పాడుకుంటూ వెళ్ళి కొంచెంసేపు సినిమా హాలువద్ద, పార్కు వద్ద కాలక్షేపం చేశాడు. వేసవికాలం కావడం వలన ఏదైనా చల్లని పానీయం త్రాగాలనిపించి "హనుమాన్ కూల్‌డ్రింక్ షాప్" ముందు సైకిలు స్టాండువేసి లోనికి వెళ్ళాడు.

సూర్యమోహన్ వెనుకనే లోనికి ప్రవేశించిన అతని మిత్రుడు రమేష్ "హల్లో సూర్యమోహన్, ఎన్నాళ్ళకెన్నాళ్ళకు" అంటూ వెనుకనుంచి భుజంమీద చెయ్యివేశాడు. చాలా కాలానికి రమేష్‌ని చూడడంతో సూర్యమోహన్‌కి చాలా సంతోషమనిపించింది. కూల్‌డ్రింక్సు త్రాగి బిల్లు చెల్లించి బయటికొచ్చి సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ అలా నడిచి పోయారిద్దరూ. కొంతసేపు అలా తిరిగాక రమేష్ మళ్ళీ కలుస్తానని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. తను సైకిలుని "హనుమాన్ కూల్‌డ్రింకు షాప్" ముందే వదిలేసి వచ్చినట్లు గుర్తొచ్చి కంగారు పుట్టింది సూర్యమోహన్‌కి. దానికి తాళంకూడా లేదని తెలిసి గుండె గుభేలుమంది. ఉరుకులు పరుగులమీద కూల్‌డ్రింక్ షాప్ చేరుకున్నాడు. అదృష్టం: తన సైకిలు యధాస్థానంలో నిక్షేపంగా వున్నది. అక్కడికక్కడే హాయిగా మరో కూల్‌డ్రింకు గటగటా త్రాగి క్యాష్‌బాక్సు దగ్గర కనిపిస్తున్న ఆంజనేయస్వామి ఫోటోకి దణ్ణంపెట్టుకున్నాడు. తన మతిమరుపుని మన్నించి, ఆంజనేయస్వామి తనపై దయ చూపడంవల్లనే సైకిలు దొరికిందనుకున్నాడు. వెంటనే సైకిలెక్కి అక్కడికి మైలు దూరంలో వున్న ఆంజనేయస్వామి గుడికి వెళ్ళి, గుడిముందు సైకిలుపెట్టి లోనికి వెళ్ళి కొబ్బరికాయ కొట్టి కొంత కానుక సమర్పించి, కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుని బయటకు వచ్చాడు. గడపదాటి నిలబడి తన సైకిలు పెట్టినవైపు చూశాడు. సూర్యమోహన్‌కి కళ్ళు తిరిగినంత పనైంది. అక్కడ తన సైకిలు లేదు. కొబ్బరిముక్కలు కొరుక్కుతింటూ ఒక కోతి కూర్చుని వుంది!

"జ్యోతి" మే, **1978** సంచిక తరువాత కొనసాగింపు!

ఇంతకు ముందు జరిగిన కథ

జగన్నాధం తండ్రి ప్లీడరు నారాయణమూర్తిగారు. వర్జ్యం, వగైరాలు చూసుకొని కానీ యే పనీ చేయడాయన—జగన్నాధాన్ని మెడిసిన్ చదివించడానికి గ్రహాలు ఒప్పుకోవనే కారణంతో నిరాకరిస్తే, తల్లి సుభద్రమ్మగారు కుటుంబ జ్యోతిష్కుడు భరతశాస్త్రికి అయిదొందలిచ్చి శాంతి చేసి జగన్నాధం మార్గం సుగమం చేసింది.

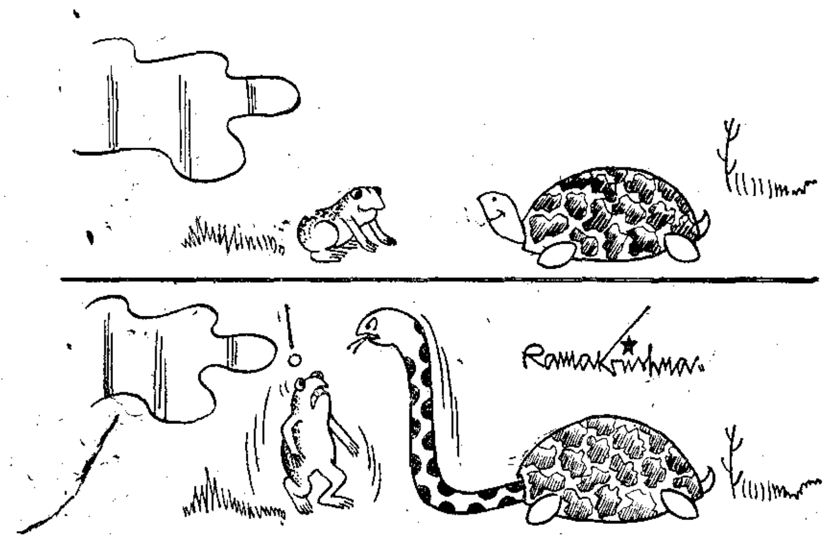
తాము అద్దెకున్న ఇంటిని భరతశాస్త్రి మాటసాయంతో—భర్తచేత కొనిపించింది సుభద్రమ్మగారు కొడుకుకోసమని. జగన్నాధం డాక్టరై బోర్డు కట్టి జానకి మెడలో తాళి కట్టిన అయి

దారు నెలలలోనే, నారాయణమూర్తిగారు, సుభద్రమ్మగారు, జగన్నాధాన్ని విడిచి శాశ్వతంగా వెళ్ళిపోయారు. తల్లితండ్రులు లేని ఆ ఇంట్లో వుండలేక జగన్నాధం వేరే వూళ్ళో గవర్నమెంటు సర్వీసులో చేరాడు. జానకి 'పోనీ యిల్లు అమ్మేసి పోదామండీ' అంటే ఒప్పుకోలేదు. కష్టాల్లో వున్న తన స్నేహితుడు ప్రకాశరావుకి, ఊరికే వుండమన్నట్టుగా ఇల్లు అప్పగించాడు.

ఆ యింట్లోకి మారాక ప్రకాశరావు బాగా బాగుపడ్డాడు. ఇలాగే పదిహేడేళ్ళు గడిచిపోయాయి. జగన్నాధం సొంత వూళ్లో తనకో యిల్లుందనే సంగతి కూడా మరిచిపోయాడు.

జగన్నాధం చిన్ననాటి స్నేహితురాలు భ్రమరాంబ వచ్చి, వాళ్ళ వూళ్ళో అద్దె యిళ్ళకి బాగా గిరాకీ వుందనే వార్త జానకి చెవిని వేసి వెళ్ళింది. జానకి ఊళ్ళోని ఇంటి విషయం గుర్తుచేసి, జగన్నాధాన్ని బలవంతంగా ఊరికి బయలుదేర దీసింది. జగన్నాధం, జానకి వూళ్లోకి వచ్చిన విషయం తెలిసి "నరుడి కంట పడకూడద"నుకొనే నాగుపాములా అత్తవారింటికి వెళ్ళిపోయాడు రాత్రికి రాత్రి ప్రకాశరావు. స్నేహితుడు డాక్టర్ రాజేశ్వరావు బలవంతంమీద తన యిల్లు చూసుకోడానికి బయలుదేరేడు జగన్నాధం. వీధిలో నిలబడి తన ఇంటిని చూసిన జగన్నాధానికి, బొటానికల్ రూఫ్ గార్డెన్ గుర్తొచ్చింది. ఇల్లంతా పెద్దసైజు మునిసిపాలిటీ చెత్తకుండీలా కనిపించింది. ప్రకాశరావు భార్య జానకిని లోపలికి రమ్మనికూడా అనలేదు. వీధిలో నిలుచుని బాల్యాన్ని గుర్తు చేసుకున్నాడు జగన్నాధం. ఆ యింటిని చూస్తే తను కొత్తగా కాపురానికి వచ్చిన రోజులు గుర్తొచ్చాయి జానకికి. "ఇల్లు బాగుచేయించాలి, సామాను సర్ది వుంచ"మని చెప్పి, రాజేశ్వర్రావు యింటికి తిరిగివెళ్లారు, జానకీ, జగన్నాధం.

మరునాడు మేస్త్రీని, పనివాళ్ళను యిల్లు చూపించడానికి తీసుకు వెళ్ళాడు జగన్నాధం. ఇల్లు రిపేరు చేయించాలి ఖాళీ చేయమంటే రెండు నెలల నోటీసు కావాలంది ప్రకాశరావు భార్య ముఖమైనా చూపించకుండానే. జగన్నాధానికి మండుకొచ్చింది, మూడు రోజుల్లో యిల్లు ఖాళీచేయకపోతే మర్యాదగా వుండదని కేకలేసి వచ్చాడు జగన్నాధం. జగన్నాధానికి అంత కోపం రావడం చూసి ఆశ్చర్యపోయింది జానకి. మేస్త్రీ అడిగిన సిమెంటు బస్తాలు, ఇటుకలూ వేయించమని పోరుపెట్టింది జానకి. అదెంతపని అవలీలగా వేయిస్తాను చూడమని వీధిలోకి వెళ్ళిన జగన్నాధం సిమెంటు వాసనకూడా తగలక ఒట్టి చేతులతో తిరిగి వచ్చాడు. సిమెంటు ఏజెంటు సుబ్బయ్య జగన్నాధం కుటుంబంమీద వల్లమాలిన అభిమానమైతే ఒలకబోశాడు కానీ చిటికెడైనా సిమెంటు విదల్చలేదు. చివరికి రాజేశ్వరరావు సలహామీద పది బస్తాల సిమెంటు బ్లాకులో సంపాదించి పని మొదలుపెటారు. పనివాళ్ళ సహజీవనం, సమైక్యత, పరోపకార బుద్ధి, జానకి మనోదృష్టిని ఆకర్షించాయి. జానకి చిన్ననాటి నేస్తం కామేశం కనిపించి తన చేతనైన సహాయం చేస్తానని మాట యిచ్చి, ఎండలో అలా నిలబడి పనిచేయిస్తున్న జానకి కోసం కుర్చీ ఒకటీ, ఫ్లాస్కులో కాఫీ పంపించేడు తన యింటినుంచి. పెరట్లో పెరిగిన ఖాండవ వనాన్ని దహించడానికీ, ఇసుకకీ, కొంత సిమెంటుకీ, తెచ్చిన అయిదువందలూ అయిపోగా, అప్పుకోసం బయలుదేరి, చిన్ననాటి స్నేహితుడు, ఈనాటి మోతుబరి అయిన పాపారావుని అడిగి లేదనుపించుకొని నొచ్చుకొన్నవాడై జగన్నాధం తన తండ్రి శిష్యుడైన లాయర్ విశ్వనాధం దగ్గరకెళితే ఆయన మార్వాడీల కప్పచెప్పమని సలహా యిచ్చేడు. ఈలోపు రాజేశ్వరరావుకి జగన్నాధం 'వేట' విషయం తెలిసి,

జగన్నాధాన్ని చివాట్లువేసి తను రెండువేల వరకు సర్దుతానని సహాయ హస్తం అందించాడు. రాజేశ్వరరావు దగ్గర డబ్బు తీసుకోమని జానకికి చెప్పి సెలవు అయిపోయిందని జగన్నాధం వూరెళ్ళిపోయాడు. జగన్నాధం యింటి స్థలం కొంత అక్రమంగా కలుపుకున్న ప్లీడరు గుమస్తా నాగయ్య తన యింటివైపు కిటికీ పెట్టడానికి వీలులేదని జానకితో పేచి పెట్టుకొన్నాడు. తీరా రాజేశ్వరరావు రంగంలోకి దిగగానే తోక ముడిచాడు నాగయ్య. మరి నాగయ్య ప్రయివేటు చిలకల్లో ఒక రామచిలకకి వైద్యం చేస్తున్నాడు, డాక్టరు, రాజేశ్వరరావు. ప్రకాశరావు లోపాయికారీగా అద్దెకిచ్చిన వాటాలో వుంటున్నవారు ఖాళీ చేయడానికి ఒప్పుకొన్నారు. ప్రకాశరావే కొరగాని కొయ్యగా మారి జానకికి తలనొప్పిగా తయారయ్యాడు. 'చేసినంతవరకు చాలు, యిప్పటికే అయిదువేలు దాటింది రిపేర్ల ఖర్చు' అని వుత్తరం రాశాడు జానకికి జగన్నాధం.

—ఆ తరువాత

21

కేసు పోతేపోయింది కాని యాక్టు తెలిపింది అన్నాట్ట వెనకటికెవడో. అలాగే యీ ఇంటిగొడవ జానక్కి చాలా అనుభవం నేర్పింది. ఇప్పుడు ఇంక ఒక్క యిల్లేం ఖర్మ, ఒక కాలనీ కట్టించిగలదు. అంత అనుభవం వచ్చింది.

నలభై సిమెంటు బస్తాలు నంజికున్న ఇల్లు యిప్పుడు పాడుపడిన పశువుల పాకలా కాకుండా, పాడుబడుతున్న ఇంటిలా కనిపిస్తోంది. ఇంక యీ బాత్రూముల బాధ అయిపోతే ఓ పదిరోజుల్లో జెండా ఎత్తేయవచ్చు. ఇంక అద్దెల వాళ్ళా? పశువుల్ని రోడ్డుమీదికి తోలేసి ఆ పాకలు అద్దెకిచ్చే యీ రోజుల్లో ఇల్లు ఊరికే వుంటుందన్న బెంగ అనవసరం. పూర్తి అయిన మర్నాడు పువ్వుల్లోపెట్టి తీసుకుంటారు.

అమ్మయ్య. యిన్నాళ్ళకి యింక నిశ్చింతగా నిద్రపోవచ్చు.

ఈ విషయాలే తీరిగ్గా రాసింది ఆ సాయంత్రం జగన్నాధానికి.

అయితే తానొకటి తలిస్తే తాపీమేస్త్రీ ఒకటి తలుస్తాడని, ఉత్తరం పోస్టుచేసి వచ్చేసరికి గుమ్మంలో మేస్త్రీ కూర్చుని వున్నాడు.

"అప్పుడే ఏయించేసినారేటండి ఇటికః ఏదో సామెజ్జెప్పినట్టు ఒంటికి గుండె నాటిదండి ఇంటికి పునాది. మరింక పునాదులు వోరంరోజులైనా ఆరకపోతే గోడలేటి నిలుస్తాయండిః ఆనక అదుగో ఆ మేస్త్రీ కట్టిన గోడలు ఎనక్కి తిరిగేసరికి బడిపోయినాయని మాకు మాటొస్తాది" ,ఆరిపోయిన చుట్టని అంటించుకోవడానికి ఆగేడు.

గుండె గుభేల్మంది జానక్కి.

మరో వారం రోజులాః

"మరి ఆ మేస్త్రీ....అదే....సన్నగా పొట్టిగా వుంటాడే, పేరు మరిచిపోయేను. అతనేఁవిఁటి అలా చెప్పేడుః" అంది.

గంగాళం నీళ్ళు ఒక్కసారి ఒంపినట్లు గలగల నవ్వేడు మేస్త్రీ. నవ్వు అయిపోయేక చుట్ట నోట్లోంచి తీసి తుపుక్కున ఉమ్మేడు. మళ్ళీ చుట్ట నోట్లో పెట్టుకున్నాడు. ఏం అనుమానం వచ్చిందో నోట్లోంచి తీసి తిరగేసి వూదేడు. పొగరాలేదు కాని నుసిమాత్రం ఎగిరి కంట్లోపడింది.

ఈ సస్పెన్సు మహాచిరాగ్గా వుంది జానక్కి.

బీడీ చుట్ట కార్యక్రమం అయితేగాని మాట్లాడడు కాబోలుః

వాడికీ చికాగ్గానే వుంది. అప్పటికా చుట్ట ఆరుసార్లు అంటించేడు. "సిః సిస్సిః యిదేటిది పొగాకాః ఇస్తరాకాః అణా సుట్టముక్కకి ఆరు అగ్గిపెట్టెలు అయిపోతన్నాయి. ఎదవ పెపంచికంలో మాయ తప్ప మరేట్నేదు" అని తనలో గొణుక్కని "అమ్మగోరు, కుసింత అగ్గినిప్పంటే యిప్పించండి" అన్నాడు.

అదృష్టంకొద్దీ అగ్గిపెట్టె హాల్లోనే దొరికింది. అది ఎప్పుడో జగన్నాధం వదిలేసినది. ఆ యింట్లో ఎవరూ సిగరెట్లు కాల్చరు. అంచేత అది అక్కడే వుంది. జానకి ఇచ్చిన అగ్గిపెట్టెతో చుట్ట వెలిగించుకున్నాడు మేస్త్రీ.

"ఎవడండీ వాడుః ఆడికి రేపటి కాడినుంచి ఎక్కడా పని దొరకనేదు కామోసు పోనీ నాలుగురోజులైనా ఆరనీయండి. రోజూ ఇద్దరు కూలాళ్ళనెట్టి తడిపిస్తే గట్టిపడతాయండి. రేపో నలుగురు కూలాళ్ళనెట్టి ఆ ఇటికంతా లోపలేయించీయండి. తమరి గారితో అనకూడదు గానండి వట్టి దొంగముండాకొడుకున్నారండి ఆ ఈదిలో."

ఆ వీధివాళ్ళు గాంధీగారి వారసులైనా, గాడ్సే మనవఁలైనా తనకేం అభ్యంతరంలేదు. కాని యీ నాలుగురోజులూ ఏఁవిఁటి చెయ్యడంః

తాపీమేస్త్రీకి టెలిపతీ ఉంటుందేమోః

"ఊరికే ఎందుకుంటారండిః సున్నాలు ఎయ్యాలి కదాః ఆ పని సేయింసేద్దారండి....ఆదేటండి అమ్మగోరు అలా డీలా పడిపోయేరుః అంతగా అయితే మరో

ఇద్దరు మేస్త్రీలనెట్టి బేగి చేసేస్తాను కాని ఒగ్గేస్తానేటిః" అని పని పూర్తి చేస్తానని భరోసా ఇచ్చి వెళిపోయాడు ఆ మేస్త్రీ.

అమ్మయ్య. అయినా, అవకపోయినా, అయిపోతుందన్న అభయం ఇచ్చేడు. అంతే చాలు.

చాలా రోజుల తరవాత నిశ్చింతగా నిద్రపోయిన జానక్కి ఆ రాత్రి కుంభవృష్టిగా వర్షం కురిసిన సంగతి తెల్లవారేవరకు తెలీలేదు.

వాకిట్లోను, కాలవల్లోను పారుతున్న నీటిలో యిరుగు పొరుగు పిల్లలంతా కాయితం పడవలువేసి ఆడుతున్నారు. మరీ చిన్నపిల్లలు నీళ్ళలో దిగి తపతప కొడుతూ గెంతుతున్నారు.

అప్పుడే నిద్రలేచిన జానక్కి ప్రపంచం అంతా చాలా పవిత్రంగాను, ప్రశాంతంగాను కనిపించింది.

రోడ్డుమీద ఆడుకుంటున్న పిల్లలు కడిగిన భూమ్మీద దేవుఁడు పెట్టిన ముగ్గుల్లా వున్నారు.

వాళ్ళనే చూస్తూ గుమ్మం దగ్గర నిల్చుని కాఫీ తాగుతున్న జానకిని "చూశారా. మనం నాలుగురోజుల్లో తడపలేనిది భగవంతుడు నాలుగ్గంటల్లో తడిపేసేడు. ఈ వర్షానికి పునాదులే కాదు భూమి అవతల చివరవరకూ తడిసిపోయింది" అంటూ పలకరించాడు రాజేశ్వర్రావు.

"ఔను" అన్నట్లు చిన్నగా నవ్వింది జానకి.

జగన్నాధమే కనక అక్కడుంటే ఆ నవ్వుకి జగమంతా భాష్యం చెప్పేవాడు.

"ఈవిడ చాలా అందంగా నవ్వగలదు" అనుకున్నాడు రాజేశ్వర్రావు మనసులోనే.

"అయినా నడివేసవిలో యీ వర్షాలేఁవిఁటిః మనుషులతోపాటే కాలాలూ మారిపోతున్నాయి...." అంటున్న జానకి అకస్మాత్తుగా ఎదురుగా నీళ్ళలో మొసలిని చూసినట్టు "అమ్మబాబోయ్" అంది గట్టిగా.

ఆవిడ కేకకి నీళ్ళలో తేల్తున్న కాయితం పడవలు గబుక్కున మునిగిపోయేయి.

నీళ్ళలో ఆడుకుంటున్న పిల్లలు పరిగెత్తి పారిపోయేరు.

చుట్టూ చూసేడతను.

ఏమైందిః

నిన్ననే ఊళ్ళోకి వచ్చిన సర్కసువాళ్ళ సింహంగాని తప్పించుకొని రాలేదుకదాః

పక్కింటి పెరట్లో నాగుపాము షికారొచ్చిందాః

"ఏవిటండిః ఏఁవిఁటిః" అతని గొంతుకలో ఆదుర్దా స్పష్టంగా కనిపించింది.

"ఇటికలండీ, ఇటికలు. నిన్ననే రెండువేలు తెచ్చి రోడ్డుమీద పోసిపోయేరు. ఈ వర్షానికి కొట్టుకుపోయేయో ఏఁవిఁటో" అంది జానకి దూరంగా రోడ్డుమీద ఇటికలు కొట్టుకొనివస్తున్నట్టు.

థేంక్ గాడ్! యీవిడేదో చాలా తెలివైనది, గడుసుది అనుకున్నాడు కాని యింత అమాయకురాలని ఎన్నడూ అనుకోలేదు.

మొత్తానికి ఆడది అనిపించుకుంది.

"బావుంది. ఇదన్నమాట మీ భయం. ఈ వర్షానికే యిటికలు కరిగిపోతే ఇంక మనం ఇళ్ళు కట్టుకోవడం ఎందుకూ? ఏం ఫరవాలేదు. అయినా మీరు భయపడుతున్నారు కాబట్టి వెంటనే లోపల వేయించెయ్యండి, మళ్ళీ మీరు కేకలు వెయ్యకుండా" అని ఓదార్చేడు.

ఆ ఓదార్పు చాలలేదు జానక్కి.

కళ్ళతో చూస్తేగాని మనసు కుదుటపడదు. అంచేత అరగంటలో తయారై బైల్దేరింది.

రోడ్డంతా చిన్నచిన్న చెరువులతోను, వాగులతోను నీటిమయంగా వుంది. "బహుశా మేము యీ వూరువదిలి వెళ్ళిన తరవాత యీ రోడ్డెప్పుటూ బాగుచేసినట్టు లేదు" అనుకుంది జానకి.

చెప్పుల్తో నడక సాగడంలేదు. బురదలో చెప్పు వుండిపోయి, కాలు ఒక్కటే బైటకు వచ్చేసింది. చెప్పు తీసుకుందామనేంతలో ఓ బస్సు రయ్యిన వచ్చి ఆ చెప్పుని బురదలో పాతేసి, బురదనీళ్ళు జానకి మీద స్ప్రేచేసి వెళ్ళిపోయింది. ఒక్క చెప్పుతో ఎలా నడవడం? లేకపోతే చెప్పుని చేత్తో పట్టుకుంటే వెర్రిది అనుకుంటారు.

ఛీ! ఛీ!! వెధవ మనుషులు. వెధవ రోడ్డు. వెధవ బస్సు. ఇంకెవర్ని తిట్టాలో తెలీని జానకి రెండో చెప్పుని కోపంగా విసిరేసి నడక ప్రారంభించింది, కూతవేటు దూరంలో ఎక్కడా రిక్షా లేకపోవడంతో.

చెప్పుల్లేని నడక.

పాల రాతిమీద కాదు, బూరుగ దూదిమీదా కాదు.

బురదలో.

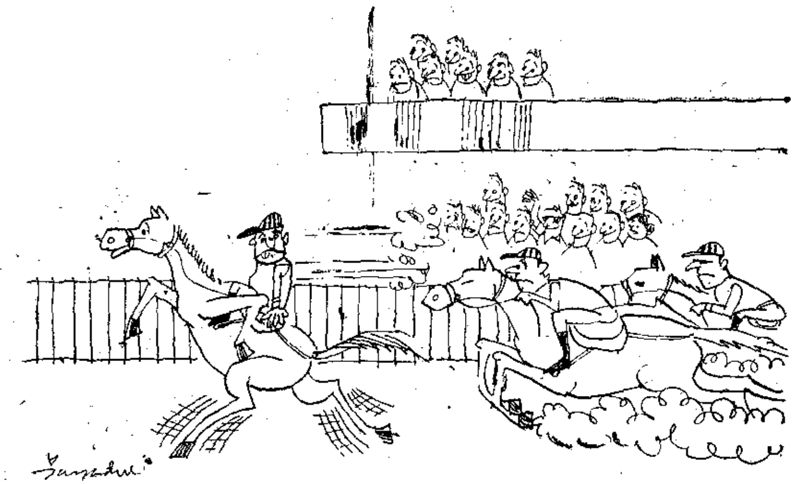
భగవాన్! ఏదో గుచ్చుకుంటున్నాయి. గాజుపెంకులు, ఇనుపముక్కలు కాదు కదా!

అతికష్టంమీద ఇల్లుచేరిన జానక్కి గుండెలో గునపం గుచ్చినట్టైంది.

ఇటికలేవి?

రోడ్డుపక్కనే పారుతున్న కాలువలో నీళ్ళు ఎర్రగా రక్తపు కాలువలా వున్నాయి.

ఆ నీటిమీద పడిన ఎండ నీడతో ఆ వరండా గోడలు గూడా ఎర్రగానే వున్నాయి.

రోడ్డుమీద ఇటికలు కరిగిన ముద్ద గడ్డకట్టిన రక్తపు ముద్దలా వుంది.

ఆ పారుతున్నదంతా తన రక్తమే.

తన రక్తంలో తనే కొట్టుకుపోతోంది.

ఇంక తన ఒంట్లో ఒక్క రక్తపుచుక్క కూడా లేదు.

రక్తం చూసి మొహం తిరిగినదాన్లా, నిల్చునే ఓపికలేక గోడనానుకుని నిల్చుంది జానకి.

మూడువందల రూపాయలు కాలువై పారుతున్నాయి.

అలా ఎంతసేపు నిల్చుందో?

ఎన్ని యుగాలు గడిచేయో!

"ఓ లమ్మోలమ్మ! ఎంత మోసం సేయిస్సినాడు దగాకోరు నంజికొడుకు. ఎర్రమట్టి ముద్దలేసి బట్టుకెళ్ళిన డబ్బు ఆడికి మాత్తరం అరుగుద్దేటి? అరగదు కాక అరగదు. బగమంతుడు లేడా? ఆడు సూడడా?" అని జనాంతికంగా ఆ ఇటికలవాడ్ని శపించి "సూడు తల్లీ, ఆడ్ని మాత్రం ఒగ్గకు. పిలుచ్చుకొని గుంజి మరీ అడుగు. మావైతే ఆడ్ని యీడుసుకొచ్చి యీ మట్టిముద్దలోనే కప్పెట్టెయ్యవా? ..." అన్న కూలీ సలహాతో మళ్ళీ ప్రపంచంలో కొచ్చింది జానకి.

పునాదులు తడపడానికొచ్చేరన్నమాట! మళ్ళీ యిదో దండుగా?

"అంత వర్షం పడింది. యింకెందుకు తడపడటం? యీవేళ, రేపు అక్కర్లేదు" తన గొంతుక తనకే వినిపించలేదు జానక్కి.

ప్రపంచంలో మోసం ఉంటుందని తెలుసుకాని తనకి ఎప్పుడూ ప్రత్యక్ష అనుభవం కలగలేదు. అప్పుడప్పుడు పంచదారలో గోధుమరవ్వ, నెయ్యిలో శనగనూనె

కల్తీ తప్ప. పోనీ మరో పది రూపాయలు ఎక్కువ తీసుకొని మంచి సరుకు యివ్వ కూడదూ?

కూడదు. అది వ్యాపార లక్షణం. పదిరూపాయలు ఎక్కువ తీసుకున్నా సరుకు మామూలే.

బహుశా కల్తీ చెయ్యడానికి వీల్లేనివి నీళ్ళు ఒక్కటేనేమో!

ఇంక అక్కడ ఉండడం యిష్టంలేక జానకి మళ్ళీ ఆ రోడ్డుమీది వాగుల్ని చెప్పుల్లేని కాళ్ళతోనే దాటుకుంటూ అతి కష్టంమీద యిల్లు చేరింది, అన్నట్టు వెంటనే చెప్పులు కొనాలి అనుకుంటూ.

22

"అనుకున్నది అనుకున్నట్టు జరగకపోవడమే జీవితం" అని వ్యాఖ్యానించేడు వేదాంతి.

"జరగదని తెలిసీ యేదో ఒకటి అనుకోవడం, ఆశించడం మానవ నైజం" అంటాడు మరో వేదాంతి.

"ఈ వేదాంతులకేం పనీ, పాటూ ఉండదు. కడుపునిండా తినడం, తిన్నది అరిగేవరకు వ్యాఖ్యానించడం. వాటికి అర్థం, పర్థం ఉండదు. మాటవరసకి....

"కష్టాలు మనుషులక్కాక మానుల కొస్తాయా?"

"ఏం? ఎందుకు రావు? చెట్లకి చెదపడుతుంది. పురుగులు తినేస్తాయి తుపాన్లకి విరిగిపోతాయి. అవి వాటి కష్టాలు కావా?

"చీకటి తరవాత వెన్నెల వస్తుంది."

వాళ్ళ మొహం. కొందరి బతుకులకి యెప్పుడూ చీకటే. కొందరి బతుకుల్లో అంతా వెన్నెలే.

మరంచేత యీ వేదాంతాలు నమ్మకు.

వేదాంతి: అనగా పనీ, పాటులేని కడుపు నిండిన పోరంబోకు అన్న నా ఉవాచ ఒక్కటే నమ్ము" అంటాడు జగన్నాధం.

"మరి అనుకోనిది జరగడాన్ని ఏమంటారు?"

"గమ్మత్తు" అంటారు. ఇది జగన్నాధం వ్యాఖ్య.

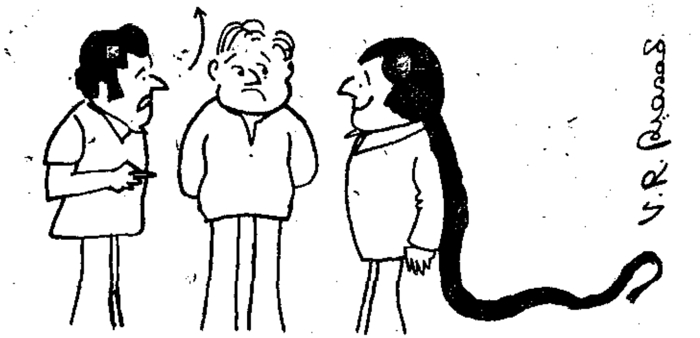
జానకి ఏ పరిస్థితుల్లోను అనుకోనిది ప్రకాశరావుని ఆ టైములో చూస్తా నను కోవడం.

అయితే జానకి దాన్ని "గమ్మత్తు" అని అనుకోలేదు. "ఖర్మ" అనుకుంది.

గుమ్మం యెక్కగానే హాల్లో కూర్చున్న ప్రకాశరావుని చూసిన జానకి ఎర్ర గుడ్డని చూసిన ఎద్దులా బెదిరింది. ఇన్నాళ్ళు తుపాకి దెబ్బకి దొరకని మనిషి ఇప్పుడు హఠాత్తుగా ఎందుకొచ్చినట్టు.

పాత బాకీ తీరుస్తా నంటాడేవిఁటి కొంపదీసి!

ఇందాకటి ఎర్ర రంగు యింకా ఆవిడ కంటినుంచి పోకపోవడంవల్ల ప్రకాశ

నీ పరీక్ష మళ్ళీ పోతే పోయింది గానీ
ఈ సంవత్సరమైనా ఆ మొక్కు తీయించరా బాబూ.

రావు, అతని బట్టలు అన్నీ ఎర్రగానే కనిపించి, అతనొక డేంజర్ సిగ్నల్లా అని పించేడు జానక్కి.

"ఎప్పుడొచ్చేరు?" అని పలకరించి కుర్చీలో కూలబడింది జానకి.

"ఇప్పుడే" కొంచెం యిబ్బందిగా కదిలేడతను.

అతనికి జానకి బతికున్న మనిషిలా కాకుండా, గోరీలోంచి పారిపోయి వచ్చిన పదేళ్ళక్రిందటి శవంలా కనిపించి అరక్షణంపాటు, "అయ్యో పాపం!"అనుకున్నాడు.

అదే అరక్షణంలో జానకి అతన్ని "ఛీ, పాపాత్ముడు" అనుకుంది, తన యీ పరిస్థితికి అతనే కారణం అని జ్ఞాపకం వచ్చి.

"ఈ ఛండాలుడితో నాకు మాట లేవిఁటి?" అని కూడా అనుకుంది. ఏం మాట్లాడలేదు.

అయిదు నిమిషాలు అసహ్యంగా గడిచేయి.

"జగన్నాధం యేడీ?" అడిగేడు ప్రకాశరావు. లేడని అతనికి తెలుసు.

"వెళిపోయి వారమైంది."

"ఈ మధ్య నేను ఊళ్ళో లేను...." సంజాయిషీ చెప్పేడతను.

తలూపింది జానకి.

మరో అయిదు నిమిషాలు గడిచేయి.

జానకి టేబిలుమీదున్న మాగజైను తీసింది.

ప్రకాశరావు ఎదురుగా గోడమీదున్న పెయింటింగ్ చూస్తున్నాడు. పెయింటింగ్ పరిశీలన అయిపోయింది.

పక్క గోడవేపు చూసేడు. యేదో మెడికల్ కంపెనీ యిచ్చిన ప్లాస్టిక్ కేలం

దరు వుంది. కాకపోతే కంపెనీవాడు యిచ్చిన నాటి తేదీతోనే ఉంది. సంవత్సరమూ ఆదే.

ఇంక చూడ్డానికి ఆ గాదిలో ఏం లేవు. మరంచేత జానకివేపు చూసేడు. ఆవిడ మాగజైను తిరగేస్తోంది.

"ఇల్లు బాగుచేయిస్తున్నందుకు సంతోషం...." అన్నాడు అతనే.

చూస్తున్న మాగజైను ఓసారి కిందికి దించి అతనివేపు చూసి, మళ్ళీ మాగజైను చూడ్డం ప్రారంభించింది జానకి.

"మాకు మాత్రం చాలా బాధగా ఉంది" అన్లేదు.

''జగన్నాధంతో ఎకౌంట్ సెటిల్ చేసుకుందామని వచ్చేను" అని జేబులోంచి కొన్ని కాయితాలు తీసి టేబులుమీద పెట్టేడు.

జానకి చేతిలో మాగజైను పేజీలు తిరుగుతున్నాయి.

"మరి నే వెళ్తాను. ఆ ఎకౌంట్ మరొకసారి చూడండి" అని వెళ్ళిపోయేడు ప్రకాశరావు.

అసలే ఇటికల గొడవతో చికాగ్గా ఉన్న జానక్కి ప్రకాశరావు రాక ఆ చికాకు యింకా ఎక్కువ చేసింది.

సిగ్గు లేకపోతే సరి!

డబ్బు సంగతి ఎత్తడు కాని యెకౌంట్ చూడాలిట యెకౌంటు.

ఇంతకీ ఏవుంది ఆ ఎకౌంట్‌లో?

మొదటిది: రిపేర్లు, పన్నులు, సున్నం.

రెండోది : సున్నం, రిపేర్లు, పన్నులు

మూడోది: పన్నులు, సున్నం, రిపేర్లు.

అన్ని యెకౌంట్లలోను యీ మూడే వున్నాయి. ఒకటి, రెండింటిలో మాత్రం నీటిపన్ను యెక్స్ట్రా వుంది.

సారాంశం: ప్రకాశరావు యివ్వవలసిన అద్దెలో వీటి మొత్తం పోగా జగన్నాధవే ప్రకాశరావుకి మూడువందల పైచిలుకు యివ్వాలి. యీమధ్య తను ఊళ్ళో లేడు. ఇంట్లో ఆడవాళ్ళకి తెలీక అద్దె పంపేశారు.

జానక్కి ఇటికల షాక్‌కి కళ్లు మాత్రమే తిరిగేయి.

ఈ ప్రకాశరావు యెకౌంట్ షాక్‌కి ఒళ్ళంతా తిరిగింది.

అలాగే సోఫాలో వాలిపోయింది నీరసంగా.

మధ్యాన్నం పన్నెండుగంటలకి యింటికొచ్చేడు రాజేశ్వర్రావు.

అతన్ని చూసిన జానకి లేవలేదు.

కనీసం పలకరింపుగా నవ్వలేదు.

చేతిలో కాయితాలు మాత్రం గాలికి యెగురుతున్నాయి. నిద్రపోతుందేమో అన్న సందేహం అనవసరం. కళ్ళు తెరిచే ఉన్నాయి.

డాక్టరైనా ఒక్కసారి భయపడ్డాడు రాజేశ్వర్రావు!

ఈ దిక్కుమాలిన యిల్లు కాదు కాని మనిషి తెగ శ్రమ పడుతోంది.

కొంపతీసి హార్ట్ ఎటాక్ లాంటిది....

దగ్గరగా వెళ్ళి "జానకిగారూ!" అని గట్టిగా అరిచినట్టే పిల్చేడు, చెయ్యి పట్టుకొని కుదుపుతూ.

అంతవరకు ప్రాణం లేనట్టున్న జానకి అతని కేకకి, అంత దగ్గరగా వున్న అతన్ని చూసి తుళ్ళిపడింది.

గబుక్కున లేచి కూర్చుంది.

"ఏఁవిఁటలా ఉన్నారు? వొంట్లో బాగులేదా?" గాభరాగానే అడిగేడు.

ఆవిడ మాట్లాడితేతప్ప గాభరా తగ్గదు. ఆ జగన్నాధం ఒట్టి రాస్కెల్. అడదానిమీద యిలాంటి వెధవపని వదిలేసి వెళ్ళిపోతాడా? యీవిడ్ని ఎంత వేగం వీలైతే అంత వేగం యిక్కణ్ణించి పంపించెయ్యకపోతే యింటి మాట దేవుఁ డెరుగు, మరింక యీవిడ తేరుకోవడం కష్టం.

"బాగానే వుంది."

"ఇంటి దగ్గర అంతా బావున్నారా?" ఆవిడ చేతిలో కాయితాలు ఉత్తరం అనుకున్నా డతను.

"బాగానే ఉన్నారు" అంటూ కాయితాలు అందించింది.

అందుకొని జేబులో పెట్టుకున్నా డతను.

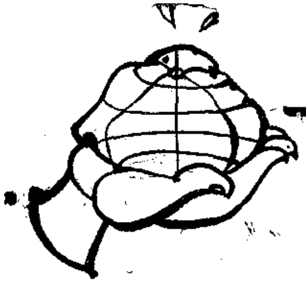
అతనికి జానకి పరిస్థితి ఏ కాయితం చదవకుండానే తెలుసు. ఆవిడకి అర్జెంటుగా కావల్సింది రెస్ట్.

"కాయితాలు తరవాత చూద్దాం. ముందు భోజనం చేద్దాం రండి. నాకు ఆకలేస్తోంది కూడాను" అంటూ ఆవిడ్ని భోజనానికి తీసికెళ్ళి, భోజనం అవగానే, యిప్పుడే అరగంటలో వస్తానని చెప్పి యెక్కడికో వెళ్ళిపోయేడు.

మనసు, శరీరం అలిసిపోయిన జానకి అతని అంచనా ప్రకారం నిద్రపోయింది.

(ఇంకా వుంది).

కొత్త శీర్షిక ప్రారంభం!

చేత వెన్నముద్ద

— వాకాటి

జీవితం ఎంత గొప్పది! ఎంత అందమైనది!

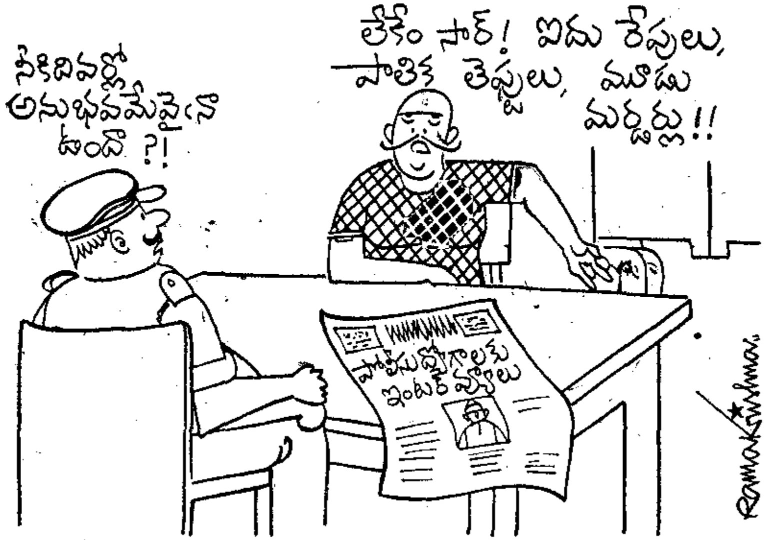
కష్టాల హర్డిల్ మీదనుంచి గెంతడంలో ఎంత నిండుదనం వుందో కవితల హరివిల్లుమీద సవారీ చేయడంలోనూ అంతే నిండుదనం వుంది. మనం 'కష్టం' అనేది 'సుఖం' అనేది ఒక ఆకు రాయి. ఆ రాపిడిలో మెరుగెక్కి బయటపడే వ్యక్తిత్వం మేలిమి బంగారం. వ్యక్తిత్వం బంగారం. అది లేనిజీవితం ఉత్తిఖనిజం!

జీవితంలోని బృందావనాలు, అశోకవనాలు, అందులో సీతలు, వెలుగులు, కలుగులు, కమ్మదనాలు, కారాలు, విప్లవాల మిరియాలు, అనురాగాల టాఫీలు, ప్రేమల పూతరేకులు, మోసాల గాయాలు,...ఎన్నని చెప్పగలం, ఎంతని వర్ణించగలం.

ఈ వైవిధ్యం అంతా ఒక వ్యక్తి జీవితంలో తారసిల్లక పోవచ్చు. కాని మానవజాతంతా ఒకటే అని నమ్మితే అందరి అనుభవాలూ ప్రతీ ఒక్కరివీ అవుతాయి; ప్రతీవ్యక్తి అనుభవమూ అందరి ఆస్తీ అవుతుంది. నిరంతరం ప్రవంతిగా ప్రవహించే మానవానుభవాల సంపుటే-కథ, కవిత, వర్ణచిత్రం, శిల్పం, బాలమురళీకృష్ణ, బాలసరస్వతి, పికాసో, విశ్వేశ్వరయ్యా, బీతోవెన్, హెన్రీమూర్, మయకోవిస్కీ, మేర్లిన్ మన్రో, మనూరి ఎమ్మెల్యే!

ఈఅనంతమైన క్షీర, నీర, క్షార సాగరాలను మధించి మహానుభావుల జీవితాలను చిలికి, చిన్న చిన్న వెన్నముద్దలను వెలికితీయాలనేది ఈ శీర్షిక ఉద్దేశం.

అంతర్జాతీయ మేధావుల ఆలోచనా మథనం!

"జీవితం అంటే విప్లవం; మార్పు. సిద్ధాంతాలు చస్తాయి; విప్లవం చిరంజీవి" అన్నవాడు పాబ్లో నెరూదా.

"ఇది చిలీదేశం. ఇక్కడ కేడిలక్ కార్లున్నాయి. రక్తం గడ్డకట్టుకుపోయే మంచుమీద పాదరక్షలు లేకుండా నడిచే పాదాలున్నాయి. నువ్వు కవివయితే అటో, ఇటో చేరాలి; చేరితీరాలి; తప్పదు. నేను, నా కవిత ఆ పాదాల వైపు చేరాము"—అని తన కవితను ఆ కన్నీటిని తుడిచే కర్చీఫ్‌గా, తన కలాన్ని అన్యాయం గుండెమీదకు విసిరిన కత్తిగా, వాడినవాడు పాబ్లో 'నెరూదా'.

• • •

పాబ్లో నెరూదా అసలు పేరు అదికాదు. మనవారి "చిన తిప్పావఝుల వీరసూర్య వెంకట సుబ్రహ్మణ్య సీతారామాంజనేయంరావు"—లాగే అతడి పేరులోనూ ఒకింత 'తెలుగుదనం' వుంది. "నెఫ్తాలి, రికార్డో రీయ్సు బసోల్టో—" అన్న పేరుతో పుట్టిన ఈ కవి తన పేరెందుకు మార్చుకొన్నాడో తెలిస్తే వింతగా వుంటుంది.

వాళ్ళ వూళ్ళో ఒక అందమైన విద్యార్థినిని ప్రేమించిన మిత్రుడు అడగడంతో అతడు తన మొదటి ప్రేమలేఖను వెలయించాడు: కొన్నాళ్ళకు ఆ అమ్మాయికి విషయం తెలిసి—"ఏమబ్బాయ్! ఆ కవిత్వం రాసింది నువ్వేనా?" అని అడిగితే సిగ్గుతో ఔనన్నాడు బసోల్టో. ఆ అమ్మాయి అతడికి తాయిలం ఇచ్చింది: బసోల్టో మనసులో ప్రేమ పీఠం వేసుక్కూచున్న ఆ పిల్లకోసం అతడు కవిత్వంనిండిన లేఖలు రాయసాగాడు. అందుకనే—"ప్రకృతి-ప్రేమ, నా తొలి ప్రేరణలు" అన్నాడు నెరూదా.

ఈ బాలకవి నాన్నగారికి కవితలంటే అస్సలు పడేది కాదు. అందుకని తండ్రికి తెలియకుండా వుండాలని బసోల్టో మారుపేరు కోసం వెతుకుతుండగా ఒక పత్రికలో —"పాబ్లో నెరూదా"—అన్న పేరు కన్పించింది. వెంటనే ఆ పేరును తనదిగా చేసుకున్నాడు పధ్నాలుగేళ్ళ కవి కిశోరం.

ఆ తర్వాత చాల దశాబ్దాల తర్వాత తన కొత్తపేరు స్థిరపడి, కవితాకాశంలో నక్షత్రంగా మెరుస్తుండగా తన పేరు చెబుతూ పాబ్లో నెరూదా—

"ఆ పత్రికనుంచి ఈపేరు నెన్నుకున్నప్పుడు నాకు అది చాల అందమైన సుదీర్ఘమైన

పాటలూ, పద్యాలూ రాసిన ఒక జెక్ కవి పేరని తెలియదు. ఎన్నో ఏళ్ళ తర్వాత నేను జెకోస్లోవేకియాలోని ప్రాహా నగరానికి వెళ్ళినప్పుడు నేను ఆ మహానుభావుడి విగ్రహం వద్ద పూవులనుంచాను—" అన్నాడు.

—బాగా చిన్నతనంలో ఒకరోజు నెరూదా మనసెందుకో ఉద్విగ్నమయింది. ఆ ఉద్వేగాన్ని అతడు కాగితంమీద పెట్టినపుడు—ఆ వర్షించిన మాటలు, ఆ వరుసలు తను రోజూ మాట్లాడేవి కాదని అతనికి తెలిసింది. అది ముగించగానే అతడిని సంజ వెలుతురులాంటి అందమైన, భారమైన, తియ్యని విచారంలాటి భావమేదో ఆవహించింది. అతడిని ప్రేమతో దేవతలా చూచుకుంటూ వచ్చిన సవతితల్లి మీద రాసిన ఆ కవిత నెరూదా మొదటి కవిత.

ఆ కవితను పట్టుకుని భయంభయంగా తల్లిదండ్రుల దగ్గరకు వెళ్లాడు నెరూదా-ఆ తర్వాత జరిగిన దానిని నెరూదా ఇలా చెప్పాడు.

"అప్పుడు మానాన్న అమ్మ భోజనాల టేబిల్ దగ్గర కూర్చొని వున్నారు. వాళ్ళేదో రహస్యంగా—పెద్దలు మాట్లాడే గాంభీర్యంతో మాట్లాడుకుంటున్నారు. నేను వణుకుతున్న చేతులతో నా మొట్టమొదటి కవితను ముందుకు జాచాను. మా నాన్న నిర్లక్ష్యంగా దానిని అందుకుని, నిర్లక్ష్యంగా దానిని చదివి, నిర్లక్ష్యంగా నా చేతికిచ్చివేస్తూ — "ఎక్కడినుండి కాపీ కొట్టేవు దీనిని?" అన్నాడ; అని వెంటనే మా అమ్మతో అతి ముఖ్యమైన విషయాల చర్చలో లీనమయిపోయాడు.

"అదీ నా మొదటి కవిత జనన వృత్తాంతం. అంతేకాదు — అశ్రద్ధతో, అనాలోచితంగా, బాధ్యతా రహితంగా సాగే సాహిత్య విమర్శను నేను తొలిసారి రుచి చూడడంకూడా అప్పుడే సుమండీ!" అంటాడు నెరూదా....

— ఎందరు రచయితల గాయపడిన మనసులకు అద్దం ఇది!!....

....ఆ తర్వాత—

ముప్పై ఏదేళ్ళ వయసులో—కొత్త శిఖరాల నధిరోహిస్తున్న సమయంలో, వారం వారం 'ఎల్‌సోల్' అనే స్పానిష్ పత్రికలో తనను, అకారణంగా అదేపనిగా విమర్శిస్తూ వచ్చిన స్పానిష్ కవి జ్వాన్ రెమోన్ జిమెనేజ్ గురించి నెరూదా ఇలా అంటాడు:

"జిమెనేజ్ నాకు స్పానిష్‌వారి అసూయ గురించి నేర్పాడు. అతడొక గొప్ప కవి. అతడి కవితలు కాంతిపుంజాలు. అతడికి ఇంకెవరిని చూచీ అసూయపడాల్సిన అవసరం లేదు., అయినా తన్ను మించిన కీర్తి ఇంకెవరికయినా వస్తుందేమోనన్న భయం అతడికి వుండేది కాబోలు. గార్షియాలోర్కా, ఆల్బెర్టి, జోర్గ్ గుయిల్లెన్, పెద్రొ సలినాస్—మొదలయిన యువకవులను చీల్చి చెండాడేవాడు. ప్రతి ఆదివారం ప్రచురించే తన విమర్శలో వాళ్ళ కవితలను హింసించేవాడు. నామీద కూడా వారం వారం విమర్శల పరంపర కురిపించేవాడు.

ఏది ఏమయినా అతడికి సమాధానం ఇవ్వకూడదని నిశ్చయించుకున్నాను. ఎప్పుడూ ఇవ్వలేదుకూడా. సాహిత్య విమర్శలకు ప్రతి విమర్శలు రాయడం నా కిష్టంలేదు. నేనా పని ఎప్పుడూ చెయలేదు—" — ఆకలిపక్కన, కన్నీటి పక్కన, అసహాయత పక్కన తన కవితా కవచంతో నిలబడిన మహాయోధుడు పాబ్లో నెరూదా!

ఆ ఆశయం, ఆ సహనం, సంయమనం వుంటే ఈ నాటి మన సాహిత్య విమర్శలోని కొన్ని 'వాసన' వేసే అధ్యాయాలు ఆసలుండేవి కావేమో....

"యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠః
తత్తదేవేతరో జనః" — మాన్యులు ఎట్లా వ్యవహరిస్తారో సామాన్యులూ అంతే కదా—

ఈ సూత్రం మన ఈనాటి సాహిత్య దిక్పాలకులకూ, రాజకీయ పాలకులకూ వర్తించదు - అనుకుందామా? □

పిల్లనే బుద్ధి చెప్పాలి

"అదేమిటి కోడలు పిల్లోయ్, ఎప్పుడూ లేంది అబ్బాయి మరీ ఇంత తెల్లారుఝామునే లేచి చిందులు తొక్కుతున్నాడూ! ఆ ఆఫీసరుగారికి గాని మళ్ళీ పెద్దమ్మవారు పూనిందా యేం?"

అని బామ్మ అమ్మని అడుగుతున్న ముక్కలు నా చెవిలో పడ్డాయి. అసలే అంతకు ముందే నాకు మెలుకువ వచ్చేసింది. బాగా చలిగా వుంటే కప్పుకు పడుకున్నాను, నిద్ర నటిస్తూ. పెద్దాళ్ళ కబుర్లూ చేష్టలూ చాటుగా కనిపెడుతూ వుండడం మా పిల్లలకి బూర్లూ పులిహోరలూ.

"హెడ్డాఫీసునుంచి ఏదో పెద్ద ఘటమే యివాళ యినస్పెక్షనుకి తగలడుతుందిట. ఈ ముదనష్టపు పని అయిపోయేదాకా మరి వీళ్ళకి శవజాగారం తప్పదుకదా! అవునుగాని యింకా పాలవాడు అఘోరించినట్టు లేదు. మళ్ళీ వాడికి ఏం సంకటం వచ్చిందో, కాస్త వీధి చివరిదాకా వెళ్ళిరాగలదూ?"

అవసరాల రామకృష్ణారావు పెద్ద కథ

ఉచితం !!

దివ్యశిల్పి

FREE !!

శిల్ప కలలో ఆ శిల్పి ప్రవీణుడు కాదు. అయినా, ఒక మంచి చలువరాతిమీద తన పనితనం ఆరంభించాడు. శిల్పకళలో సరియైన ప్రావీణ్యంలేదు కనుక అంత విలువగల చలువరాతిని అసంపూర్ణంగా విడిచిపెట్టేసాడు. ఆ రాయి వంద సంవత్సరాలపాటు ఎండకు ఎండి, వానకు తడిచి అలాగే పడి వుంది. అయితే 1501 సంవత్సరంలో మైకలాంజిలో అనే యువ శిల్పి ఆ చలువ రాయిని చూడటం సంభవించింది. ఆ రాయిని అన్ని కోణాలనుండి పరీక్షించి; లోపాలన్నీ గుర్తించినప్పుడు ఆయనకు ఆ చలువరాతిలో గొర్రెల కాపరి, మహా భక్తుడైన దావీదు రూపం చూచాయగా గోచరించింది. దానిని మనసులో వుంచుకొని శిల్పకళా ప్రవీణుడైన మైకలాంజిలో ఆ రాతిమీద తన పని ప్రారంభించాడు. మూడు సంవత్సరాల కఠిన దీక్షతో దాని లోపాలన్నీ సవరించి ఒక మనోహర సుందర విగ్రహాన్ని తయారుచేశాడు.

బుద్ధి హీనుడైన శిల్పకారుడు పనికి రాదని వదిలి వేయగా శిధిలమైపోతున్న ఆ చలువ రాతిని తన ప్రావీణ్యంతో ఒక అపూర్వ కళా ఖండంగా రూపొందించాడు. ఇంతకన్న గొప్పపని చేసే మరొక దివ్య శిల్పి ఉన్నాడు. అతడు నిర్జీవమైన రాతిమీద పనిచేయడుగాని, రక్త మాంసములతో కూడిన సజీవంగావున్న మానవ హృదయాలమీద పనిచేస్తూ సాతాను మోసము వలన పాప వ్యాధులకు లోనై, శిధిలావస్థలో వుంటూ ఎవ్వరికీ, ఎందుకూ పనికిరాని బండరాళ్ళవంటి మానవ హృదయాలను తన కృపతో, ప్రేమతో తన దివ్య స్వరూపమునకు తీర్చి దిద్దుతున్నాడు. పాపమువలన తన దైవ స్వరూపాన్ని పోగొట్టుకున్న మానవుడు తన పాప స్వభావము నుండి విడుదల కలిగి, పావనమూర్తియైన దేవుని సేవించాలంటే పాపరహితుడైన ప్రభు అతన్ని స్పృశించి, అతని స్వభావాన్ని మార్చాలి. పాపములో మరణించిన పాపులను పునీతులుగాచేసి వారికి పునర్జన్మను ప్రసాదించె ప్రభుని గూర్చి తెలుసుకున్నారా !

అని అమ్మ జవాబూ. ముసుగు సవరించుకుంటూ బామ్మ కదిలింది. కళ్లు నులుపుకుంటూ నేనిలా మంచం దిగేనో లేదో 'సూరిబాబు లేచాడా అండీ!' అంటూ ఎదురింటి చిట్టిబాబు ప్రత్యక్షం. 'మిలట్రీకిగాని దరఖాస్తు చేస్తున్నారా ఏమిటర్రా, మరీ తెల్లారకుండా కవాతు ప్రారంభించి మమ్మల్ని కాల్చుకు తింటున్నారు!' అంటుంది అమ్మ నవ్వుతూ.

చిట్టిబాబు మునిసిపల్ స్కూల్లో ఎనిమిదో క్లాసు చదువుతున్నాడు. నామీద ఎంత భక్తి వున్నా రోజంతా నాతో తిరగడానికి వాడికి కుదరదు. వాడిలాంటి వాళ్ళతో తిరగడం నా లాంటి వాళ్ళకి గొప్పతనమే. బొత్తిగా పొడుం కాయ అంతే వున్న నాకు, చిట్టిబాబులాంటి బుడంకాయ సైజు.గాళ్ళు దొరకడం అదృష్టం కాదూ! కాని ఏం లాభం! ఎంత ట్రైచేసినా నాకా స్కూల్లో సీటుపుట్టించలేకపోయారు మా నాన్న. బొత్తిగా ఏ నవంబర్లోనో బదిలీ అయి వస్తే వాళ్లమాత్రం ఎక్కడ ఖాళీ చూపించగలరూ?

"పెద్దాడికయితే ఇంజనీరింగులో సీటొచ్చి వేరే ఊళ్లో చదువుతున్నాడు, ఇబ్బంది లేక పోయింది. సమయం సందర్భంలేని మీ బదీలీలు కాదుగాని ఇప్పటికి యిది మూడోసారి, యిలా సూరిగాడి చదువు దెబ్బతినడం. ఇప్పటికే యింటి పట్టున కూచుని ఆడారి కబుర్లు వంట బట్టి పిల్లాడు నాశనం అయిపోయాడు. ఊళ్లో యున్ని స్కూళ్ళు అఘోరిస్తున్నాయి. కొంచెం దూరమైతే అయింది. ఎక్కడో అక్కడ గట్టిగా పట్టుబడితే దొరక్కపోదు. అంతా మీకు బద్దకం. మరోసారి ప్రయత్నించకూడదూ!"

అని అమ్మ ఎన్నిసార్లు మొత్తుకున్నా నాన్న పట్టించుకున్నట్టులేదు. ఆ ఊళ్లోనే బ్యాంకులో పనిచేస్తూ, శలవలకో పండుగలకో మా యింటికి భోజనానికి వచ్చే మా అమ్మకి దూరపు చుట్టం, దీనికి జవాబు చెప్పేవాడు:

"ఇదిగో చెల్లెమ్మోయ్, నీ చిన్నకొడుక్కి యీ దిక్కుమాలిన స్కూళ్ళలో సీటు దొరక లేదని నువ్వేం గాభరాపడకు. పేరుకి పద్నాలు గేళ్ళు వెళ్ళియో లేదోగాని ఏ పెద్దవాళ్ళకి లేని జ్ఞానం మనవాడికుంది. కాస్త మంచి టీచర్ని చూసి ప్రైవేటు పెట్టిస్తివా రెండేళ్ళలో మెట్రిక్ స్టేట్ ఫస్ట్ కొట్టేస్తాడు. అమ్మో అలా కని పిస్తున్నాడనా, చీమ మిరపకాయ, సీమటపా కాయ!"

ఎవరేం అంటేనేం, యింట్లోనే వుండి ప్రైవేటుగా చదువుకోడంగానే ముగిలింది నా పని. మధ్యాహ్నం మూడు తర్వాత మేష్టారు వచ్చి ఓ రెండు గంటలపాటు చెప్పి వెళ్ళిపోతారు. నిజానికి పాఠాల విషయం ఎప్పుడూ నాకు బెంగ లేదు. మేష్టారు చెబుతున్నప్పుడే అంతా అలా జ్ఞాపకం వుండిపోతుంది. ఆయన ఎంత హోం వర్కు ఇచ్చినా ఓ గంటకన్న ఎప్పుడూ ఎక్కువ పట్టదు. నాకు వచ్చిన ఇబ్బంది చదువు కానే కాదు. ఆ మాటకొస్తే స్కూల్లో చదువుకునే పిల్లలే నా దగ్గరకొచ్చి చెప్పించుకునేవారు. మరి! రోజంతా నాతో ఆడుకోడానికి ఎవరూ లేరు. ఏం తోస్తుంది! ఇప్పుడయితే పై ఊర్లో వుంటున్నాడు గాని యిక్కడ వున్నప్పుడయినా అన్నయ్య నన్నెప్పుడూ ఆటకి తీసికెళ్ళేవాడు కాదు, నాలాంటి 'గొటిక్కాయి'తో ఆడ్డం వాడికి నామోషీట. చెల్లెలితో ఆడుకోమంటుంది అమ్మ. ఒంటిమీద లాగు వుంటే విప్పేసేదాకా గుక్క పెట్టే పసిముండ, నా కర్మ కాలిపోనూ, అదా నా ప్లేమేటు!

మా బ్యాంకి మామయ్యే అనేవాడు:

"రచయిత అవుతాడో రాజకీయ నాయకుడే అవుతాడో నీ చిన్నకొడుకు, వీడు చూసే చూపులకి వీడు వేసే ప్రశ్నలకి తట్టుకోలేకుండా వున్నానమ్మోవ్, చెల్లెమ్మోయ్....అన్నిటికన్న ఆ భాషాజ్ఞానం వుందే...."

మామయ్య మాటలు ఎంతమటుకు నిజమో నేను చెప్పలేను. ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి అలా ఆలోచిస్తూవుండడం మాత్రం నాకు అలవాటయి పోయింది. ఒంటరితనం—అంటే తగిన పనీ పాటూ లేక అస్తమానూ ఒక్కణ్నీ వుండవలసి రావడం—బొత్తిగా చికాకుగా వుండేది. 'అబ్బా, యింత చిన్న వయసులో యీ కుర్రాడికి ఎన్నెన్ని తెలివితేటలమ్మా!' అని అందరూ అంటూంటే అమ్మా బామ్మా మురిసిపోయేవారు.

నిజంగా అలాంటివి వుంటే గింటే అవి ఏం చేసుకోవాలో తెలియక ప్రాణం విసుగెత్తి పోయేది. అందులోంచి పుట్టినవే అనుకుంటాను యీ ఆలోచనలు.

ఈ పెద్దవాళ్ళు పిల్లలకి తగిన పని చెప్పరు. పోనీ మనమటుకు మనం ఏదో విధంగా కాలం గడుపుతూ వుంటే చూస్తూ ఊరుకోకూడదూ చెప్పండి, అడుగడుగునా రూల్సు ఒకటీ, 'అలా మాటాడకూడదు, ఇలా చెయ్యకూడదూ' అనుకుంటూ. ఏం చెయ్యాలో చెప్పరు, ఏం చెయ్యకూడదో అదే చెబ్తారు ఎక్కువగా. చెయ్యొద్దని ఎప్పుడైతే చెబ్తారో చేసి తీరాలని పిస్తుంది.

"బావా, నీ కొడుకు "టీనేజ్'లో పడ్డాడు. అందులో స్కూలుకి వెళ్ళకుండా యింట్లో ఎంత సేపూ కూచుంటే యీ వయసులో యింతటి 'బ్రిలియంట్ ఫెలో'కి ఎలాంటి 'డేంజరస్ ఇంప్రెషన్స్' అయినా పడవచ్చు. చెల్లాయి కంగారుపడుతుందని అలా చెప్పేనుగాని, సూరి బాబుని ఏదో ఓ ప్రైవేటు స్కూల్లో పడెయ్య డమే మంచిది."

అని ఆ మావయ్యే చెప్పబోతే,

"నేనూ అలాగే అనుకుంటున్నాను గాని, చూశావా, నాకు ఊపిరి పీల్చుకోడానికైనా టైం ఏదీ" అని నాన్న కొట్టి పారేశారు.

దాన్తో నా ఆలోచనా ధోరణికి ఏ అడ్డూ లేకుండా సాగింది. అయినా మా పిల్లలకి అడ్డే మిటి? పెద్దవాళ్ళు, 'చందమామ' చదువు తూంటే మేం 'వార పత్రిక సీరియల్స్' చదువుతాం. అన్నిరకాల సినిమాలూ యించు మించు అందరం చూస్తాం. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే పెద్దలుచెప్పే నీతులే మాకు ఒళ్ళు మంట. బొత్తిగా మాటలురాని పాపాయికి కూడా ఏం చెబుతారో చూడండి. 'ఏదీ తప్పు చూపించమ్మా' అని కదా! ఆ పాప ముక్కు మీద నిలువుగా వేలుపెట్టి చూపిస్తే ఎంతో సరదా పడిపోతారు. 'ఏదీ ఒప్పు చూపించూ' అనరేం? దానికి ముక్కుమీద అడ్డంగా వేలు పెట్టే ఏర్పాటో ఏదో లేదేం?

నిజంగా వద్దన్నపని చెయ్యడంతో ఎంత హుషారు ఉందీ! 'ఇంటిపట్టునవుండి ఏం అల్లరి చేస్తున్నావురా సూరీ!' అంటుంది అమ్మ.

నాన్న కాగితాలు రాసుకునే బల్లవుంది చూశారా, దాన్ని తల్లకిందులుగా చేసి పల్లకీగా మార్చి, అందులో చెల్లాయిని కూచోబెట్టి ఓ పక్క నేనూ ఓ పక్క రాంపండూ పట్టుకుని పెట్టిన కూత పెట్టకుండా అరుస్తూ, చెప్పులైనా విప్పకుండా వీధిలోని మట్టి అంతా యింట్లో చేరుస్తూ, వంట గదిలోంచి దేవుడి గదిలోకి, ఓ పదిసారైనా ఊరేగందే ఎందుకండీ, మా రామదండు వుండి?

'ఓర్నాయయనో, సూరిబాబు తండ్రోయ్.... నువ్వు ఏదైనా చెయ్యిగాని, డాబామీద వేరే చేటలో దూరంగా ఎండబెట్టుకున్నాను చూశావూ, ఏవి, నా మాగాయి ముక్కలు. అవి మాత్రం ముట్టుకోకు. పెద్దదాన్ని. పళ్ళులేవు. ఏటికేడాదీ అవే నాకు ఆధారం. నా నోట్లో మట్టికొట్టకు నాయన్నాయన...."

అని బతిమాలుతుంద బామ్మ.

సరిగ్గా అదే మధ్యాహ్నం బామ్మ కునుకు తీస్తున్నవేళ డాబామీద కాళ్ళు కాలుతూ వుంటే ఆవిడ చెప్పిన ప్రత్యేకమైన చేటమీదే నిలబడి, పుల్లని ఓ ముక్క బుగ్గలోకి తోసి, అ రుచికి తట్టుకోలేక నోటిలోంచి ధారకట్టిన లాలాజలం చుక్క చుక్కా చేటని తడుపుతూండగా, అందు లోని ఓ టెంక అందుకుని అక్కణ్నుంచి పక్క సందులోని స్వీపర్ కుర్రాడితో రింగ్ టెన్నిస్ ఆడుకోకపోతే ఎందుకంట మా కుర్ర సజ్జు!

ఇలాంటివి ఏవో కొన్ని చిన్న చిన్న ముచ్చట్లు మేం చదీచప్పుడూ లేకుండా తీర్చు కోవాలని సరదాపడితే అనవసరంగా యీ పెద్ద వాళ్ళే 'ఇల్లు తీసి పందిరి వేస్తున్నామని' మాకు లేనిపోని పేర్లు అంటగట్టడం బాగుందా!

మరి మా యింట్లో వాళ్ళే అలాంటివాళ్ళో లేక అందరు పెద్దవాళ్ళూ అంతేనో నాకు తెలీదు గాని, ఈమధ్య నెలలకొద్దీ యింటిపట్టున వుండి పోయి బాగా చూస్తే నాకు ఒక్కటిమాత్రం స్పష్టంగా తెలిసిపోతోంది.

ఎవరూ లేరనుకుని మా పక్కింటి వంతు లమ్మ నూతిదగ్గర బట్ట తడుపుకుంటూ వుందను కోండి. నేను పొరపాటున అలా వెళ్ళబోతే 'ఓరి వెధవా, తప్పుకాదూ అలా, ఆడాళ్ళు స్నానం చేస్తూంటే చూడొచ్చా? ఆంయ్" అంటాడు మావయ్య. నిజమే. నన్ను వెనక్కి తోసేసిన పెద్దమనిషి తను అక్కణ్నుంచి కద లక పోగా యింకా అటే అడుగులు వేస్తాడేం? అదేం పోయేకాలం!

అంటే, ఏవన్నమాటా?

పెద్దవాళ్ళం అయిపోతే హాయిగా కావలసి నన్ని తప్పులు చెయ్యవచ్చునన్నమాట. తప్పులు చేసే స్థితికి ఎదగాలంటే ముందు పిల్ల లంతా వీలయినంత త్వరగా పెద్దవాళ్ళుగా ఎదిగి తీరాలన్న మాట. ఇవన్నీ నేనూ, చిట్టిబాబూ మరికొందరం చిన్నవాళ్ళం రోజుల తరబడి ఆలోచించాం.

"ఒరే, ఎల్లకాలం యిలా మరీ చిన్నపిల్లల్లా మనం వుండిపోబట్టే కదరా పెద్దవాళ్ళకి లోకు వయిపోయిందీ....అందుకని మనందరం ఏం చెయ్యాలంటే...."

"ఇక వేరే చెయ్యడానికేముందీ, పెద్ద వాళ్ళుగా త్వరగా అయిపోయే అన్ని ప్రయ త్నాలూ మొదలెట్టడమే!"

ఆ మాట గట్టిగా అనుకోడమే తడవు, మా జట్టు జట్టంతా శీతాకాలం అవనీండి, చీకటిపొద్దు కానివ్వండి ఆ తెల్లవారుఝాము నుంచే ఎక్సర్ సైజు ఆరంభించాం.

ఇలా నేను చెప్పుకుపోతూంటే "యీ కుర్రాడికేం పనీపాటూ లేదుకాబోలు, అందుకే తీరి కూచుని యిలా పెద్దవాళ్ళమీద దండెత్తు తున్నాడు" అని మీరు అనుకోవచ్చు. దానికి నేనేం చెయ్యలేను. సరిగ్గా మాటలురాని మా చెల్లాయిని ఒక్కదాన్ని తప్పిస్తే మా యింట్లో పెద్దవాళ్ళందరి సంగతీ ఒక్కలాగే వుంది. మరి మీ అందరి యిళ్ళల్లో ఎలా వుందో చెప్పడం నా వల్లకాదు. మా ఫ్రెండ్సందరూ మాత్రం నేను చెప్పిందే రైటంటున్నారు.

ఇంతగా నాకు ఒళ్ళు మండిపోయిందంటే దానికి ముఖ్యకారణం మరొకటుంది. మా ఎదు రింటి కాంపౌండరుగారి అబ్బాయి వేణు అయిదో తరగతి చదువుతున్నాడు. వాడి తెలుగు వాచకంలో "పంచ సూత్రావళి" అనే చిన్న పాఠంవుంది. ఆ కుర్రాణ్ణి వాళ్ళస్కూల్లో అవి

కంఠతాపెట్టి అప్పజెప్పమన్నారుట. ముందుగా నా దగ్గరికి వచ్చి అప్పచెప్పేవాడు. ముందే చెప్పేనుగదా ఓసారి చదివేస్తే వెంటనే ఏదైనా నాకలా గుర్తుండిపోతుందనీ .... వేణు వెళ్ళిపోయినా ఆ సూత్రాలు ఆలా వరసగా నాకు జ్ఞాపకం వుండిపోయాయి. అవన్నీ ఎంతవరకు మా ఇంట్లో పాటిస్తున్నారో మొట్టమొదట చూడదల్చుకున్నాను. అందులో అన్నిటికన్న మొట్టమొదటి నీతి యిదీ:

"అతి తప్పరాదు."

అంటే అబద్ధం చెప్పకూడదని అర్థంట.

దేవుడి సృష్టిలో ఉపయోగం లేనిది ఏదీ లేదంటారుకదా, ఉపయోగించడానికి కాకపోతే మరి యీ అబద్ధం అనేది ఎందుకంట? వాడకపోతే ఏ పదమైనా, వస్తువయినా తుప్పుపట్టిపోదూ! అందుకే అనుకుంటాను మా యింట్లో పెద్దలందరూ దీన్ని ఎంతో భక్తిశ్రద్ధలతో పాటిస్తారు!

"మీ వారికి ఎంత జీతం?" అని అడగనియ్యండి ఎవరైనా, మా అమ్మ సరిగ్గా రెట్టింపు చెబుతుంది.

"మీ వయసెంత వదినగారూ!" అని అడిగారనుకోండి ఏమాత్రం తడుముకోకుండా సరిగ్గా సగం చెబుతుంది.

"మీ యింట్లో ఎందరండీ జనం?" అని అడిగితే వచ్చే జవాబు ఎప్పుడూ ఆ సందర్భాన్నిబట్టి మారుతూ వుంటుంది. రేషన్ కార్డు ఇస్తామని అడిగారనుకోండి. అప్పుడు మా కుటుంబ సభ్యులతోపాటు మా దాసీదీ దాని యిద్దరు పిల్లలూ, పాలవాడూ వాడి తల్లితండ్రులూ మాతో కలిసిపోతారు. అదే సైఫాయిడు యింజక్షన్ యిస్తామని వచ్చారనుకోండి. ఎప్పుడో పోయిన మా తాతగారి పేరుతప్ప, మా కుటుంబం మొత్తంమీద ఒక్కటంటే ఒక్కపేరు రికార్డుకి ఎక్కదు!

అయినా గాంధీ ఫొటో, రాముడివిగ్రహమూ మా అందరి ఇళ్ళల్లోనూ వుంటాయి. హరిశ్చంద్రుడి నాటకం అంటే పిల్లలతోపాటు పెద్దవాళ్ళకికూడా ఎంతో గురి. తన లేగదూడకి పాలిచ్చి, అన్న మాటప్రకారం పులి దగ్గరకి వచ్చిన ఆవుకథ మాకు ఉగ్గుపాలతో సహా నూరిపోస్తారు.

ఆ కథే ఓ పెద్ద అబద్ధం. ఏ పులి అయినా దగ్గరకొచ్చిన ఆవుని చంపకుండా విడిచిపెడుతుందా!

తక్కినవాళ్ళ మాటకేంగాని యీ విషయంలో మాత్రం మా అన్నయ్యకి పట్టుదల ఎక్కువ.

"అలా ఏపుగా ఎదిగిపోయాడు గాని మా పెద్ద మనవడికి పదిహేడు వెళ్ళలేదు."

అని మా బామ్మ ఎదురింటి దొడ్డమ్మగారితో చెబుతూంటే విని ఊరుకోలేకపోయాడు.

"మా బామ్మకి తెలీకే చెబుతూందో లేదా తన కంటికి మేం యింకా పిల్లలుగానే కనిపిస్తామో! మొన్న నాగులచవితికే నాకు పందొమ్మిది వెళ్ళిపోయాయండీ దొడ్డమ్మగారూ!"

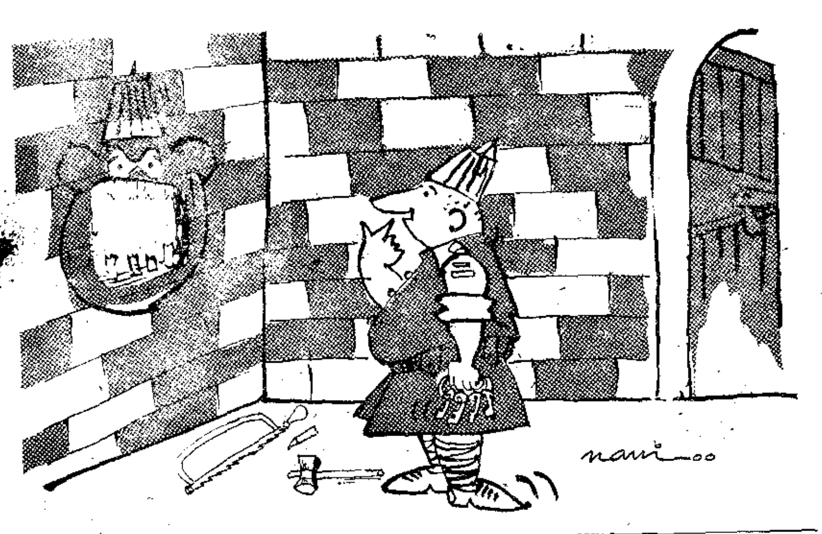
అని ఆ మధ్య శలవలకి వచ్చినప్పుడు అన్నయ్య అంటూంటే ఎంతో ఆశ్చర్యమూ, ఆనందమూ కలిగేయి. అభిమానమూ గౌరవమూ పెరిగిపోయాయి, ఆ తర్వాతకూడా మళ్ళీ మళ్ళీ జాగ్రత్తగా పరిశీలించాను, ఒక్క నిజంకోసం దేనికైనా సిద్ధపడే మనిషి మా అన్నయ్యే అని అందరితోటీ గర్వంగా చాటేవాణ్ని.

ఆ రోజుల్లోనే చిన్న తమాషా జరిగింది.

మా వీధి చివర డాక్టరుగారొకరు వుండేవారు. వాళ్ళకి ఒకే ఒక అమ్మాయి. మా వీధిలోంచే రోజూ కాలేజీకి వెడుతూ వుండేది. ఓసారి ఆ అమ్మాయి మా అన్నయ్య కంట పడింది.

అంతకు ముందు శలవలకి వచ్చినప్పుడల్లా మా అన్నయ్య మధ్యాహ్నం భోంచేసి పడుకుంటే మర్రి నాలుగింటికే లేవడం. ఇప్పుడు నిద్రా గిద్రా జాంతానయ్, భోంచేస్తున్నప్పుడు కూడా ఎంతసేపూ వీధిమీదే దృష్టి.

అసలు ఆ వీధి గది మా బామ్మది. నడుం వాల్చినంతసేపు వాల్చి అదే కుక్కి మంచాన్ని ఆ వీధి గది కిటికీ ఎత్తుకువచ్చేలా కింద ఇటికెలు పెట్టుకుంటుంది. ఆందుమీద ఆ ఊచలు పట్టుకు కూచునేది. ఎప్పుడైనా అల్లరిపెడితే మా చెల్లాయికి తప్ప, మరొకరికి అక్కడ చోటు

లభించేది కాదు. మడిగట్టుకుని తను వేరే పెట్టుకున్న ఏ ఊరేసిన ఉసిరికాయనో ఆ బుగ్గనుంచి యీ చివరకి మార్చుకుంటూ, ఆ కిటికీలోంచే వీధిభాగం ఎంత కనపడితే అంత, గుడ్లు అట్నించి యిటు మారుస్తూ, చూస్తూ వుండేది. ఊరికే చూస్తూ వుండేదా? ఉహూఁ. ఏ రోజు మంచిదో ఏ రోజు కాదో అక్కణ్నుంచే చెప్పేది. ఏ కురుపుకి ఏ ఆకు నూరి వేస్తే తగ్గుతుందో అక్కణ్నుంచే సలహా యిచ్చేది. ఏ యిద్దరు దెబ్బలాడుకున్నా ఆ కిటికీలోంచే తీర్పు యిచ్చి విడిపించేది. నిజానికి అక్కణ్నుంచి దేశాన్ని పరిపాలించమన్నా ఆవిడ సిద్ధమే. అయితే అంత నిమషాలమీద ఆవిడకి అక్కణ్నుంచి బట్వాడా జరుగుతుందని మేం ఎవరం అనుకోలేదు!

ఆ వీధి గది మా అన్నయ్య ఆక్రమించేశాడు.

శలవలు అయిన తర్వాత తనకి పరీక్ష వుందనీ, ఆ గదిలోతప్ప చదువుకోడానికి మరో చోట బాగుండదనీ మా బామ్మతో మూడు రోజులపాటు పెద్ద దెబ్బలాట పెట్టుకుని అఖరికి సాధించాడు.

అంతేకాదు.

బామ్మ అటూ ఇటూ తిరుగుతూంటేనూ చెల్లాయి ఏడుస్తూంటేనూ తన చదువు పాడయిపోతోందని ఇలా భోజనాలు అయిపోతాయో లేదో అటు వీధిలోకి వచ్చేసి ఇంకెవరూ ఇటు రాకుండా వీధివైపు తలుపు గడియపెట్టేసేవాడు.

మా ఎదురింటి చిట్టిబాబుకికూడా క్రిస్మస్ శలవలే మరి. ఇంట్లో ఆడాళ్ళతోపాటు యీ విడిఖైదు అనుభవించడానికి నాకేం ఖర్మం! భోజనం అవగానే పుస్తకాలు తీసుకుని ఎదురింటి చిట్టిబాబుగారి మేడ ఎక్కేసేవాణ్ని. ఇంటర్ మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్న డాక్టరుగారమ్మాయికి మాత్రం ఏవో ప్రయివేటు క్లాసులో ప్రాక్టికల్సో వుండేవిట. ఒక్క ఆదివారం తప్ప ఇంచు మించు ప్రతిరోజూ ఆ వీధిలోంచి వెళ్ళేది. ఆ మేడమీద కిటికీలోంచి కిందకి చూస్తే నాకూ చిట్టిబాబుకీ రోజుకో కొత్తరకం సినిమా కనిపించేది.

అన్నయ్యా, నువ్వేదో పెద్దఆదర్శప్రాయుడవనుకున్నాను! ఇంట్లో అబద్ధం ఆడని పెద్ద మనిషివి నువ్వొక్కడవయినా వున్నావని సంబరపడ్డాను. పాపం ఆ ఆడకూతుళ్ళని వెర్రివాళ్ళని చేసి యిదా నువ్వు చేసే పని! పాపం

పీకు పరీక్ష వుందా? దానికోసం మధ్యాహ్నం ఓ రెండుగంటలయినా చదివి తీరాలా! ఏమాత్రం డిస్టర్బెన్సూ పనికిరాదూ? ఇంతకీ మా అన్నయ్య ఎన్నివిధాలుగా ట్రైచేసినా ఆ అమ్మాయిని ఒక్కమాటయినా మాట్లాడించలేక పోయాడు. ఆ తర్వాత మా యింట్లో ఏదో మాటలో మాటొచ్చి 'పాపం, ఎంత చక్కగా వుంటేనేం, భగవంతుడు ఏదో ఓ కొరత పెడుతూ వుంటాడు, ఆ డాక్టరుగారమ్మాయి మూగట కదూ!' అనుకున్నారు.

ఆ మాట మా అన్నయ్య చెవిలో పడనే పడింది. 'ఇక్కడ నా చదువేం సరిగ్గా సాగడం లేదు' అంటూ ఇక నాలుగు రోజులకి కాలేజీలు తెరుస్తారనగానే రైలెక్కేశాడు! ఇంకేం సాగుతుందీ?

ఆ మర్నాటినుంచీ మళ్ళీ మా బామ్మ తన రాజ్యం తను ఏలడం ఆరంభించింది. ఇక ఆ వీధిలో హడావిడికి ఏం లోటు? దేశాన్ని పాలించే స్థితికి ఎక్కడ ఎదిగిపోతుందో అని, చెప్పకేం, నాకు బెంగ పట్టుకుంది!

ర ర • ర

"అసభ్య పదములు ఉచ్ఛరించరాదు"—అంటే ఏమిటీ, అని ఓనాడు వేణుగాడు నన్ను అడిగాడు. ఎంత ఆలోచించినా నాకూ తెలీలేదు. కాని నాకూ తెలీలేదంటే నన్ను ఎంతో పెద్దగా చూసుకుంటున్న కుర్రకుంక వాడు బాధపడతాడు కదా! అందుకని ఓ ఉపాయం ఆలోచించాను. 'చూడు వేణూ, ఇప్పుడు అర్జంటుగా నేను మార్కెటుకి వెళ్ళాలి. ఇంట్లో పంచదార అయిపోయింది. సాయంకాలం రా, తప్పకుండా చెబుతాను' అని వాణ్ణి పంపించేశాను. ఈలోగా అదృష్టవశాత్తూ మావయ్య మా యింటికి వచ్చాడు.

"ఏంరా బృహస్పతీ, మొహం అలా పెట్టేవ్, మళ్ళీ ఏం అనుమానం వచ్చిందేం?" అని అడిగాడు.

"అసభ్య పదములు అంటే ఎలాంటివి మావయ్యా?"

"ఇదిగో ఇలారా చెబుతాను"

అంటూ గబగబా రెండక్షరాల పదాలుకొన్ని చెవిలో ఊదేడు. 'ఛ, ఛ తప్పుకాదూ, అలాంటి మాటలు అనొచ్చా?' అని పైకి అన్నా, 'మరోసారి ఆ ముక్కలు చెవిలో పడితే ఎంత బాగుణ్ను! నామటుకు నేనే నా నోటితో ఆ తేనె చినుకులు వల్లిస్తే ఎంత హాయిగా వుండును!' అని మాత్రం మనసు పీకకపోలేదు. నాకే కవిత్వం వస్తే\

భాషా ప్రవీణా! వన్నుమోరు
స్వేచ్ఛాజీవీ! జోహారు

అని గేయాలు అల్లుదునేమో! ఇంతకంటే ఇప్పటి తెలుగు సినిమా పాటలు బాగున్నాయా అని!

"ఎందుకురా అలా వెర్రెత్తినట్టు చూస్తావ్? అసభ్య పదములు అంటే యిప్పుడు నేను ఉదాహరణలు యిచ్చానుకదా, ఏక సంతాగ్రాహివి నీకు బోధపడిపోయే వుంటుంది. సులువుగా చెప్పాలంటే బూతుమాటలు అన్నమాట పూర్వకాలపు వెర్రివాళ్ళు వర్ణక్రమం పిల్లలకి నేర్పేటప్పుడు "అమ్మ, ఆవు" అంటూ మొదలెట్టేవారు. ఇప్పటి పిదపకాలపు పిల్లలకి ఒకళ్ళు నేర్పక్కర్లేదు. బురద గుంటల్లోంచి దోమల సంగీతం దానికదే పుట్టుకొచ్చినట్టు ఒకరు చెప్పకుండా వాళ్ళమటుకు వాళ్ళే మొదలెడుతున్నారు, "అమ్మా, ఆలీ" అంటూ.

అని పెద్దగా నవ్వుకుంటూ వెళిపోయాడు!

ఎందుకైనా మంచిదని మా యింట్లో చిన్న తెలుగు డిక్షనరీ వుంటే తీసి చూశాను. అసభ్య పదములు అంటే కేవలం లంజా, లమ్డీ, ఇలాంటివే కాదుట, వినడానికి అసహ్యం కలిగించే కఠినమైన అన్నిరకాల అనకూడని మాటలూ అందులోకే వస్తాయిట. తాగుబోతు పేలాపన ఒకటేకాదుట, మనం మాటాడుకునే మాటల తీరు చాలావరకు అసభ్యకరమైనదే నుట. నాకేం సరిగ్గా బోధపడలేదు. ఆ తర్వాత ఒకే ఒక్కరోజు జాగ్రత్తగా చూశాను. మా వాళ్ళ ధోరణి అలాగే వున్నట్టుంది సుమండీ!

"తలుపు తియ్యవే" అని నాన్నగారు ఎప్పుడూ పిలవడు.

"ఎక్కడ చచ్చావే దరిద్రపు ముండ!" అంటారు.

"ఎందుకలా అరుస్తారు?" అని అమ్మ అడగదు.

"దెయ్యంపట్టినట్టు ఎందుకా గింజుకోడం?" అంటుంది.

"చిన్న విషయానికి ఎందుకలా పోట్లాడుకుంటారు?'' అని సర్దిచెప్పాలని బామ్మ అభిప్రాయం అయివుంటుంది. కాని పైకి చెప్పే తీరుమాత్రం అలా వుండదు.

"తద్దినం మంత్రం చదివినట్టు అలాగేనుట్రా అబ్బాయీ పెళ్లాన్ని పిలవడం? పోనీ వాడు మొగాడూ, ఏదైనా అన్నాడే అనుకో, పూనకం వచ్చినదాన్లా అలాగేనుటే మీద పడడం! సంసారాలంటే ఇలాగేనా, ఎంత సరసంగా అఘోరించాలీ!

ఇదిగో ఇంత మృదువుగా మాటాడుకుంటారు మావాళ్ళు.

"ఆ హెడ్మాస్టరు చచ్చినాడు మా పిల్లాణ్ణి ప్యాసు చేశాడుగాదు"

"ఆ నర్సుముండ వస్తానని దగాచేసింది"

"ఆ కంట్రాక్టరు దరిద్రుడు ఓ పట్టాన దొరికి చస్తేనా?"

"ఆ తాసిల్దారు ముండాకొడుకు పెర్మిటు ఇచ్చాడు కాదు"

ఇలా ఎవరిగురించి యింట్లో చెప్పుకున్నా చివర్న ఓ ఆభరణం తగిలించి మరీ చెప్పుకుంటారు.

బూతుమాటల లాంటివే ఇంత మధుర మధురంగా వుంటే, బూతుదృశ్యాలు అవెంత కన్నుల పండుగగా వుంటాయో! అవి పెద్దవాళ్ళకి మాత్రమే చూడ్డానికి అవకాశం యిస్తారుట. అలా ఇచ్చిన సినిమా పెర్మిషన్‌కి 'ఏ సర్టిఫికేటు' అంటారుట. అంటే అడ్డమైన బట్టిప్పుకున్న బొమ్మలూ చూడ్డానికి పెద్దవాళ్ళకి మాత్రమే లైసెన్సు వుందన్నమాట.

అంతకన్న ఘోరం వుందా ప్రపంచంలో!

మాకు ఏ అవకాశాలూ లేకుండా చేసి, కొన్ని నీతులుచెప్పి, నోరునొక్కి ఇంట్లో కూచోబెట్టి, 'బాలల సంవత్సరం' అంటూ మమ్మల్ని మోసం చేస్తారా!

మాకేనా అంత తెలివితేటలు లేనిది!

ర ర ర

"చూడు సూరీ, తల్లి అంటే ఎవరనుకున్నావ్, సాక్షాత్తూ దైవస్వరూపం. పదినెలలూ నిన్ను మోసి, కని, ఎన్నో కష్టాలకోర్చి నిన్ను యింతటివాణ్ని చేస్తుంది. అవిణ్ని అలా కష్టపెట్టవచ్చునా?"

అని ఓనాడు నాన్నగారు నన్ను కూచోపెట్టుకుని బోధించారు. ఆ ముందురోజు ఎవరో స్నేహితురాళ్ళుట, మధ్యాహ్నంవేళ అమ్మని చూడ్డానికి వచ్చారు.

వాళ్ళా వచ్చేసరికి మా చెల్లాయి నానా అల్లరీ పెట్టేసింది. అప్పుడే లేచిందేమో ఎన్ని విధాల ఊరుకోబెట్టినా లొంగలేదు. 'చూడు సూరీ, దీన్ని కొంచెం అలా వీధిలో తిప్పి ఆడించమ్మా!' అని అమ్మ చెప్పిన మాట నిజమే. కాని ఆ రోజే ఏవో కొత్త ఫిల్ము ముక్కలు కొట్టుకొచ్చాననీ అద్దం సినిమా వేసుకుందాం రమ్మనీ పక్కవీధి ఫట్‌ఫట్‌ఖాన్ కబురంపించాడు. వీధి పిల్లలందరూ ఎప్పుడో అక్కడికి చేరేరుట. 'గురూ, జరూర్' అంటూ అప్పుడే మూడోసారి 'మాకు మాత్రమే బోధపడే ఈల సందేశం' పంపించాడు చిట్టిబాబు. ఇంకెలా తట్టుకోను! అయినా వచ్చిన ఆడాళ్ళిద్దరూ రాడార్సులా వున్నారు. ఇటు మా అమ్మకాక బామ్మ ఒకతిగదా! ఎంతసేపూ 'మీ యింట్లో యివాళ ఏం వండుకున్నారు వదినా!' అని సాగదీసుకుని మురిసిపోకపోతే నలుగురు పెద్దాళ్ళు వున్నారు, ఒక్క పసిముండని దార్లోకి తెచ్చుకోలేరూ?

ఇలాంటి చోట వాదించి లాభంలేదని ఇదివరకటి నా అనుభవమే పాఠం చెప్పింది. అంతే. చల్లగా పలాయన మంత్రం పఠించాను, పెరటి దారిన.

సహజంగా అమ్మ నాన్నగారికి కంప్లైయింటు ఇచ్చి వుంటుంది. దాని ఫలితమన్న మాట ఈ పాఠం.

"....అందుచేత నేను చెప్పేదేమిటంటే మీ అమ్మ పని చెప్పినప్పుడు సాయం చెయ్యి

గాని అలా పారిపోకు. తల్లిని ఏడిపించవచ్చునా, ఏం చెబుతున్నారు మీ స్కూల్లో?...."

నేను చెప్పలేను. ఎందుకంటే నేను స్కూలికి వెళ్ళడం లేదుగదా! వేణుగాడి స్కూల్లో మాత్రం ఈ పాఠం బోధిస్తూ వుండి వుండవచ్చును.

అవును.

హఠాత్తుగా నాకు గుర్తొచ్చింది. వేణుగాడి తెలుగు వాచకంలోని పంచ సూత్రావళిలో మూడోది ఇదే "కన్నతల్లి మనసు కష్టపెట్ట రాదు."

"ఛ. ఎంత పొరపాటు చేశాను. పొద్దుట్నుంచీ రాత్రిదాకా అలా యింట్లో అందరికీ చాకిరీ చేస్తూనే వుంటుంది అమ్మ. ఎప్పుడో మరీ తప్పినప్పుడు తప్ప, నాకు పనే చెప్పదు. పాపం చెల్లాయి ఎంత ఏసిగిస్తే నామీద నాన్నతో చెప్పిందో! ఇంటిలో నాకేం పనా పాటా? ఈ రోజు మొదలు అమ్మ అడక్కుండానే సాయం చెయ్యాలి."

అని నిమిషాలమీద నిశ్చయానికి వచ్చేశాను.

దానికి తోడు ఆ రాత్రి అమ్మా నాన్నతో 'మాతృ దేవత' సినిమా చూశాను నేను. అందులో ఆ కన్నతల్లి పడిన కష్టాలు చూస్తే నా కన్నీళ్లు ఆగలేదు. కొంత సేపటికి ఎలాగో ఆపుకుని అటూ ఇటూ చూశాను. సినిమాహాలు సినిమా హాలంతా ఏకమొత్తంగా ఏడుస్తోంది. అందరికంటె దుఃఖం పట్టలేకపోయింది మా నాన్న. అమ్మ దెబ్బలాడింది. "ఊరుకోండీ మరీ అలా బెంబేలు పడిపోతే ఎలా? పైకలా రాయిలా కనిపిస్తారుగాని మీ నాన్న మనసు ఉత్తి వెన్న సూరీ!" మరోసారి ముగ్గురం కలిసి బావురుమన్నాం.

ఆ రాత్రి చెల్లాయీ అమ్మా నాన్నా వేరే గదిలో పడుకున్నాక, నేను బామ్మ పక్కలో కూచుని 'కొంచెం గోకవూ' అన్నాను. 'నువ్వూ సినిమాకి వస్తే బావుణ్ను బామ్మా! చెల్లాయి ఎక్కడ లేచి ఏడుస్తుందో అని ఇంటిలో వుండిపోవాలా? ఆ ఏడుపేదో దాన్తో కలిపి అందరం అక్కడే ఏడుద్దుంకదా! నిజంగా చాలా గొప్పగా ఏడిపించారు. అంత బాగా తీశారనుకో.'

అని సినిమాకథ టూకీగా చెప్పేను.

"నాన్నగారు అంత కోపంగా కనిపిస్తారా పైకి, ఆ సినిమాలో తల్లి బాధలు చూడలేక అంత మనిషీ కుంగిపోయారనుకో."

బామ్మ ఆశ్చర్యంగా చూసింది నమ్మలేనట్టు.

"నిజం బామ్మా, సరస్వత్తోడు. అందరూ మానేసినా ఇంకా చాలాసేపు నాన్న వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూనే వున్నారు!"

"ఊళ్ళోవాళ్ళ తల్లులందరి బాధా పాపం మీ నాన్నదే, ఇంటిలో వున్న కన్నతల్లి ఎలా చచ్చినా బాధలేదుగాని!"

నే అనుకున్నవి అబద్ధాలుచేస్తూ బామ్మ యింకా చాలా చెప్పింది.

"నువ్వింకా చిన్నవాడివీ, చెప్పినవన్నీ సరిగ్గా అర్థమవుతాయోలేదో! పోనీ జ్ఞానం వచ్చిన ఆ పెద్ద మనవడి ముందు మొరపెట్టుకుందామంటే వాడికి పై ఊళ్ళో చదువాయె. ఇంటిపట్టున వున్న రోజుల్లో అయినా వాడికి నాకూ పడి చావదాయె. ఇక కోడలంటే అది పైదీ. దానికేం పిపా కడుపా? ఇంకా ఆ మాటకొస్తే అదే నయమేమో! నడుం వంగిన దాన్ననినా మీద దయదల్చి పాపం యింటి చాకిరీ అంతా ఇంచుమించు అదే చేసుకొస్తోంది. ఏమైనా పై ఇంటిది మన ఇంటిదెందుకవుతుందీ? చూసి చూసి నా సిగ్గు చిమిడిపోనూ, నా బాధ దాన్తో ఏం చెప్పుకోనూ" అందుకని నీతో చెప్పుకోక తప్పలేదురా సూరీ యివాళ! అదైనా తెలిసో తెలీకో నువ్వే కదిపేవు కాబట్టి."

అంటూ నా వీపు గోకుతూ బామ్మ ఇంకా యిలా చెప్పుకొచ్చింది: 'కన్నకొడుక్కి లేక పోయింది, యిక గుంటవెధవ్వి నీతో చెప్పుకుని ఏం లాభం! అంతా నా భ్రమ. ఏ మంచీ చెడ్డా కావలసివచ్చినా వీధి వీధంతా నన్ను అడుగుతారు. ఇంట్లో మాత్రం నాది కుక్క బతుకు....'

అవతలి గదిలో జోడు గుర్రాల స్వారీ వినిపించింది. అంటే మా అమ్మా, నాన్నా పోటీ

పడి గుర్రుపెడుతున్నారన్నమాట. అది వినడమేమిటి, బామ్మ లేచి కూచుంది. రంగంలోకి దిగిపోయింది, 'ఇటు తిరుగు ఇంకా సరిగ్గా గోకుతాను' అంటూ బామ్మ సినిమాకి రాకపోడానికి కారణం చెల్లాయి కానే కాదుట. ఆ ముందు రోజంతా నానా న్యూసెన్సూ చేసినా పిల్లలతో పడుకుని పువ్వులతో కళ్ళు విప్పుతుందిట. బామ్మకి యిప్పుడు కళ్ళు సరిగ్గా కనపడ్డం లేదుట. ఎన్నిసార్లు చెప్పినా నాన్నగారు కళ్ళజోడు కొనరట. దానికి ముందు కళ్ళు పరీక్ష చేయించుకోవాలిట. అదంతా 'బోలెడంత తతంగమూ కప్పెట్టినంత ఖర్చూ'ట.

'ఈ బాధంతా యీ రోజుల్లో యెవరుపడతారు నాయనా? నన్నిలాగే వుంచేస్తే, మీ నాన్నకి సినిమా టిక్కెట్టు ఖర్చు కలిసొస్తుంది గదా! ఏదో యింకా తన్ని తగలెయ్యకుండా యింత ముద్ద పెడుతున్నాడు, అదెంత కాదు, ఏవంటావ్?'

"నిజమేగాని గోకడం నీవు యెక్కువ చేశావ్. మంట పెడుతోంది. ఇంకా సరిగ్గా గోకక్కర్లేదు తగ్గించు బామ్మా!"

నా మాటలు ఆవిడ వినిపించుకున్నట్టు లేదు. ఇటు నోటితో పాటు అటు చేతికి పని యెక్కువ చేస్తూనే వుంది. నేను 'అమ్మోయ్' అంటూ లేచి కూచుని ఆవిడ రెండు చేతులూ పట్టుకున్నాను.

కాస్సేపటికి చెప్పవలసినవేవో పులిస్టాపూ కామా లేకుండా పూర్తిచేసి, బామ్మ అలసిపోయి నిద్రపోయింది. నాకు మాత్రం నిద్ర పట్టలేదు. ఆ ఊపున దెయ్యం బిరికినట్టు వీపంతా గోకేసిందేమో ఒకటే మంట. అది గాక ఆవిడ చెప్పిన భోగట్టాకి తట్టుకోలేకపోయింది నా మనస్సు. అన్ని రకాల కురదా ఒక్కమారే వదిలిపోయింది.

నాన్నకి ఏనిమిదేళ్ళుండగా తాతగారు పోయారట. పాపం బామ్మే అష్ట కష్టాలు పడి నాన్నని చదివించి యెవరో తెలిసినవాళ్ళ కాళ్ళు పట్టుకుని ఉద్యోగం వేయించిందట. ఇప్పుడు మేం వుంటున్న యిల్లు బామ్మకి వాళ్ళ వాళ్ళు యిచ్చిందట.

"ఏదో మాట వరసకి నువ్వు అడిగావని అన్నానుగాని సూరీ, కాటికి కాళ్ళు చాచుకున్న ముండని సినిమా చూడాలని నాకేం ఏడుపులేదు సుమా! వారం వారం కోవెలకి వెడతాను. అరటిపళ్ళూ ఉదొత్తులూ అన్నీ కలిపి మహా అయితే రూపాయి అవుతుంది. 'నెలకి అడక్కుండా నా మొహాన్న అయిదు రూపాయలు పడెయ్యరా' అని బతిమాలాను. ఇచ్చిన నెల యిస్తాడు, యివ్వని నెల యివ్వడు. ఏం చెప్పమన్నావు మీ నాన్నగారి మాతృభక్తి!"

అనే బామ్మ మాటలు నా చెవిలో గింగురుమంటున్నాయి.

'కన్నతల్లి మనసు కష్టపెట్టరాదు' అంటే సినిమా చూసి చీదిపొయ్యడం వరకేనా?

* * *

ఒక్క నాన్నగార్నే కాదు, అన్నయ్యని చూస్తేకూడా నాకు ఓ విషయం బాగా తెలిసొచ్చింది. ఇంట్లో ఆడాళ్ళు ఎంత చాకిరీ చేసినా మొగాళ్ళ మాటే చెల్లాలి. ఆ సంగతి గ్రహించిన దగ్గర్నుంచీ నాకు మా అమ్మా బామ్మా అంటే గౌరవం ఎక్కువైపోయింది. వాళ్ళు చెబితే మాత్రం ఏ పనైనా వెంటనే చేసెయ్యాలి అనుకున్నాను. అయితే మొగాళ్ళయితేనేం, ఆడావాళ్ళయితేనేం ఈ పెద్ద వాళ్ళు అంత సులువుగా మాట దక్కనిస్తారా!

"సూరిబాబూ! పంచసూత్రావళిలో నాకు నాలుగో నీతి వచ్చేసింది సుమా!" అన్నాడు వేణుగాడు ఓనాడు.

"ఏదీ అప్పజెప్పూ!" అన్నాను.

"మరి పుస్తకం పట్టుకుచూడూ కరెక్టో కాదో!"

"అక్కర్లేదు అప్పజెప్పవయ్యా అంజనేయా!" అన్నాను. చెప్పేడు. "లేని వారిని నీచముగా చూడరాదు."

రైటే. దాన్ని ఆచరణలో పెట్టడంలో మా పిల్లల వరకూ కరెక్టే. ఈ మధ్య మూడేళ్ళుయి వరసగా కుదర్లేదుగాని అంతకు ముందు నేనూ హాయిగా అందర్తో పాటు బడికెళ్ళేవాడినే. అదంతా నాకు గుర్తు వుండనే వుంది. వీడు డబ్బున్నవాడనీ, వీడు డబ్బు లేనివాడనీ

యేమాత్రం తేడా లేకుండా ఒకే బెంచీమీద కూర్చుని చదువుకునేవాళ్ళం. స్కూలుకి వెళ్ళినా వచ్చినా జటపటాలు వేసుకునేవాళ్ళం. ఇప్పుడూ మేం ఆడుకునేటప్పుడు యిలాంటి భేదాలు యేవీ పాటించం. పెద్దగా ఎంగిలి పట్టింపులు కూడా మా పిల్లల్లో వుండవు.

"పెద్దవాళ్ళలో మాత్రం అలాంటి తేడా లెక్కడున్నాయి?" అని కోతలు కొయ్యకండి. మీ తేడాలన్నీ అలా యేర్పడ్డవే.

"ఒరే రిక్షా కడతావా?" అని అడుగుతారు.

"ఎక్కడకి వెడతారండీ!" అంటాడు వాడు.

చూశారా? మీరు యెక్కేవారు. అందుకనే 'ఒరే' అన్నారు. వాడు తొక్కేవాడు. అందుకనే 'అండీ' అంటున్నాడు. ఇదంతా యేదో మామూలు విషయమైపోయి ఎవరైనా గుర్తు చేసేదాకా మనకి తెలీదం లేదు.

ఈ నీతి గురించి ఆలోచిస్తూ ఒక్కరోజు చూశానో లేదో మా యింట్లోనే ఎన్ని చిత్రాలు బయటపడ్డాయని?

వంటచేసే మా అమ్మ అన్ని సదుపాయాలూ వున్న శుభ్రమైన వంట గదిలో చెప్పు లేసుకుని నిలబడి, గ్యాస్‌స్టవ్ మీద కుక్కర్ మీద వండుతుంది. అంట్లుతోమే అప్పలమ్మ పాకీదొడ్డి పక్కన యిటికమీద చతికిలబడి మేం తిని విడిచిపెట్టిన యెంగిలి గిన్నెలన్నీ తోమి, కడిగి, తుడిచి యిస్తుంది. అమ్మ కష్టానికి పాకెట్ మనీగా నూర్రూపాయలూ, అప్పలమ్మ చాకిరీకి పదిరూపాయలూ నాన్నగారు యిస్తారు.' బాగుంది. ఎక్కడైనా అమ్మా, అప్పలమ్మా ఒకటౌతారా?' అని అడుగుతారు యెవరైనా. కావాలని కాదు. నిజంగా అమ్మ చేసేది అంత గొప్ప పనీ, అప్పలమ్మది అంత పనికిమాలినదీ అయితే, ఒక్కరోజు అది నాగా పెడితే అంత గోలచెయ్యడం దేనికి? నాన్నగారు నెలకి మూడు నాలుగయినా ఫ్రెంచి లీవులు పెట్టేస్తూ వుంటారట. దిక్కులేని దాసీముండ తన కొడుకు యెక్కడికో పారిపోయాడని ఒక్కరోజు సెలవు పెడితే అంత అల్లరా!

"అవునే అప్పలమ్మా! పోనీ పోనీ కదా అని ఊరుకుంటే నాకు జవాబు చెప్పేటంతగా నువ్వు తయారయ్యావా?"

అంటూ అమ్మ తగులుకుంది కదా, మరి చెప్పలేను.

"పోనీ యే రోగమో వస్తే అదో మాట. గుంటవెధవ యెక్కడికో పారిపోయాడనీ, వెదికి తీసుకొచ్చానని నువ్వు చెబితే నమ్మాలి మేము. అనుమానంవచ్చి ఆ మాట అన్నామో "మీకు మాత్రం యిబ్బందులు రావా అమ్మగారూ!" అంటూ ఎంత మాట పడితే అంత మాట అనెయ్యడానికి సిద్ధం. అవునే, మాదే తప్పు. పాచిపనిచేసే జాతి మీది. ఎంగిలి మెతుకులు యేరుకునే బతుకులు మీవి. మిమ్మల్ని అలాగే వుండనివ్యక కాఫీలూ టిఫిన్‌లూ యిచ్చి మాతో సమానంగా చూసుకోడం తప్పు కాదూ! పాత చీరలూ అవీ పడేసి అందలం యెక్కించడం నేరం కాదూ?" అంటూ ఛెళ్ళా ఛెళ్ళా లెంపలు వాయించుకుంది. పాపం గుడ్ల నీరు కుక్కుకుని, ఎంతో పెద్ద తప్పు చేసినదాన్లా అప్పలమ్మ అక్కడే నిలబడిపోడం యెప్పుడూ గుర్తుంటుంది నాకు. డబ్బులేని వాళ్ళని యింతగా అవమానిస్తూ 'లేనివారిని నీచముగా చూడరాదు' అని సూత్రాలు వల్లించడానికి మన పెద్దవాళ్ళకే చెల్లింది.

* * *

మనిషి యెలా వుంటుందని నన్ను అడక్కండిగాని మా బామ్మ గొంతుక మాత్రం చాలా బాగుంటుంది.

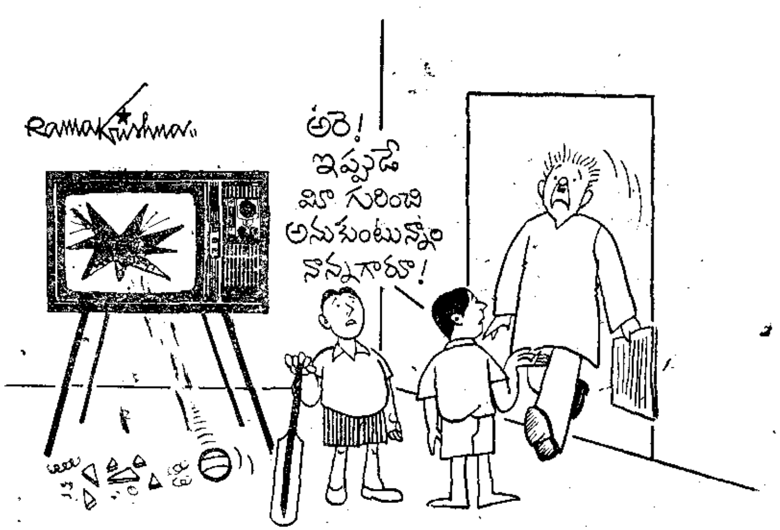
ఎమ్. ఫిల్. చేసింది ఆవిడ.

అంటే మూడో క్లాసు ఫేలయింది.

అలాంటిది అన్ని పద్యాలు అంత స్పష్టంగా యెలా వచ్చాయో!

భాగవతంలో కిష్టుడి కొంటె చేష్టలు వర్ణించే పద్యాలు మరీ బాగా చదువుతుంది.

"ఓ యమ్మ నీ కుమారుడు
మా యిండ్లను పాలు పెరుగు మననీ
డమ్మా!"

అనే పద్యం చదువుతూ వుంటే భక్తి పారవశ్యంతో ఆమె కళ్ళు మూతలుపడిపోతాయి. అలాంటి ఒకానొక సమయం కనిపెట్టి "ఎందుకురా ఆ దొంగ బుద్ధులూ, అడిగితే నేను యివ్వనూ!"

"ఇవ్వవనా! అదో సరదా! అందులో ఎంత మజా లేకపోతే ఆ కిష్టుడే యిలాంటి పన్లు చేస్తాడూ? ఇంతకీ యిరుగు పొరుగు యిళ్ళల్లో దొంగతనాలకి నేను బయల్దేరలేదు కదా! మరి కాస్త పెరుగు వెయ్యమంటే యింట్లోనే వెయ్యరే, యిక మా కుర్రాళ్ళం యేం కావాలని?"

"ఆఖరికి ఆ కిష్టపరమాత్మని యెత్తిపెట్టే దాకా వెళ్ళిందిట్రా నీ బుద్ధి, అవ్వ! యింట్లో వుంటే పాడైపోతాడని మీ నాన్నకి యెంత చెప్పినా వింటేనా?"

అంటూ బుగ్గలు నొక్కుకుంది.

"తప్పు నాయనా, ఆలోచించకుండా, మాటాడకూడదు. కిష్టపరమాత్మ యేంచేసినా మనకి తెలీని యేదో అర్థం వుంటుంది. అవన్నీ అవతారపురుషుడి లీలలు."

"అవున్లే, జైల్లో పుట్టినవాడికి దొంగబుద్ధులు కాక మరేం అబ్బుతాయి?"

బామ్మ కొట్టబోతే నేను తప్పించుకుని నవ్వుతూ దూరంగా నిలబడ్డాను.

"నోటి కెంతొస్తే అంతా అనెయ్యడమే! లెంపలేసుకో. కళ్ళు టప్పున పేలిపోగలవు. మళ్ళీ చదువుకూడా చెబుతున్నావు ఎందుకూ? మీ పంచసూత్రావళిలో ఆఖరి నీతి ఏమిటీ? "దొంగతనము చేయరాదు" అని కాదూ? మనదికాని వస్తువుని కోరడం, దొంగిలించడం మహాపాపాలలో ఒకటి. ఇదెప్పుడూ మరచిపోకు."

ఎలా మరచిపోతాను?

అంత గొప్ప నీతిని ఉపదేశించిన పుణ్యాత్మురాలు అదే రోజు చేసిన పని - స్పష్టంగా నా కళ్ళయెదుట పడితే - టొత్తిగా చిన్నికిష్టుడి చిలిపిపని అని యెలా కొట్టిపారెయ్యను?

ఆ రోజు సీతాఫలాలు అమ్మకానికి వచ్చాయి. చంకన ఓ మూడేళ్ళ కొడుకుని ఎత్తుకుని యెవర్తో అమ్మి బుట్టడు పళ్ళు అమ్మకానికి తెచ్చింది. బాగా పెద్ద పళ్ళు.

"నాకు చెయ్యి తీరికలేదు అత్తయ్యా, మీరే మంచివి యెంచి ఓ డజను తీసుకోండి" అంటూ అమ్మ డబ్బు యిచ్చి చెల్లెలికి అన్నం

తినిపించడానికి లోపలికి తీసికెళ్ళింది.

నేనూ పళ్ళు యెంచుతానంటే 'అక్కర్లేదు నీ పనేదో నువ్వు చూసుకో' అని బామ్మ కసిరి కొట్టింది. నేను దూరంగా కుర్చీమీద కూచున్నాను. ఎదురింటి నుంచి తెచ్చిన వీక్లీలో సినిమా బొమ్మలు చూస్తున్నాను. అయినా నా దృష్టంతా యిటే వుంది, యెప్పుడు ఓ పండు అంకించుకుందామా అని.

ఓ అరగంటసేపు పళ్ళమ్మిని కిందా మీదా పెట్టింది బామ్మ. డజనూ తీసుకుంటానంటే రెండ్రూపాయిలకి యిస్తానని ఎలాగైతేనేం పళ్ళమ్మి ఒప్పుకుంది. ఇంకేం, కోడలు యిచ్చిన రెండ్రూపాయిలూ సరిగ్గా సరిపోయింది. ఇదిగో డబ్బు. బుట్ట ముందుకి జరిపి నువ్వు కొంచెం వెనక్కి జరుగు. మంచివీ నాక్కావలసినవీ నేనే యేరుకుంటాను. నువ్వలా మీద మీదకి రాకు దూరం" అంటూ పన్నెండు పళ్ళూ యెంచి ఓ పక్కగా పెట్టింది బామ్మ.

'అమ్మ నా కొడుకోయ్' అని అరిచింది పళ్ళమ్మి కొడుకు కనపడక. ఇంట్లోకి బుట్ట తెచ్చి దించినప్పుడే వాణ్ణీ దించింది. నడకొచ్చిన వెధవ. ఎక్కడికి పోయాడో! నేనూ పళ్ళమ్మితోపాటు వీధిలోకి వెళ్ళేను. ఎవరో గోళీలు ఆడుతూంటే చూస్తున్నాడు వాడు. పిర్రమీద ఒక్కటిచ్చి వాణ్ణి యెత్తుకుని లోపలికి తీసుకొచ్చింది. అప్పుడే అప్పలమ్మ వస్తూంటే దానిచేత బుట్ట నెత్తిమీద కెక్కించుకుని అమ్మకం కేకవేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

అది కొడుకుని తెచ్చుకునే లోగా యింట్లో కనికట్టు జరిగిపోయింది.

బామ్మ ఎంచిపెట్టిన డజను పళ్ళూ వేరే పళ్ళెంలో కనిపిస్తూనే వున్నాయి. వేరే ఓ మూల బీరువా చాటున యెత్తుగా యేదో కనిపించినట్టయింది. చటుక్కున వెళ్ళి బామ్మ గావంచా తీశాను.

అదనంగా రెండు సీతాఫలాలు! దొంగని పట్టుకున్నట్టు కోపంగా బామ్మ కళ్ళలోకి చూశాను. ఆవిడ నదరలేదు బెదరలేదు. పైగా అంటుంది

'ఎంత దౌర్జన్యమూ దురన్యాయమూ కాకపోతే రూపాయికి ఆరు పళ్ళేమిటీ? ఇలాంటి పాపిష్టి ముండలకి యిలాగే బుద్ధిచెప్పాలి. ఇంతకీ దీన్ని దొంగతనం కాదని ఎక్కడుందంట? పొద్దున్నే ఏ తోటలో దూరి దొబ్బుకొచ్చిందో!'

✻ ✻ ✻

ఇంట్లో వుండి యిలాంటివి చూస్తున్నకొద్దీ వాటికి అలవాటుపడిపోయి మొదట్లో యీ తప్పులు మామూలు విషయాలుగా తోచసాగేయి. 'క్రమంగా యిలాంటివి మనమూ ప్రాక్టీసు చేస్తే యెంత బావుణ్ణు' అనే స్థితికి చేరుకున్నాం మా కుర్రాళ్ళ మందరం.

పెద్దలూ!

చాక్లెట్లులాంటి యీ అయిదు సూత్రాలూ మాకు యిచ్చారు.

1. అడి తప్పరాదు.
2. అసభ్య పదములు ఉచ్చరించరాదు.
3. కన్నతల్లి మనసు కష్టపెట్టరాదు.
4. లేనివారిని నీచముగా చూడరాదు.
5. దొంగతనము చేయరాదు.

ఇవి మాకు ఇచ్చినందుకు సంతోషంగా ష్టాంగు బిళ్ళలలాంటివి మరి రెండు మీకు బహుమతి యిస్తున్నాం, తీసుకోండి.

1. మీరు పాటించలేని నీతులను పిల్లలకు చెప్పరాదు.

2. మీ అడుగుజాడలలో నడిచిన పిల్లలను దండించరాదు.

ఏదో మా నెత్తిమీద రుద్దుతున్నారని కోపంతో యిలా అన్నాం కాని, మీరొక్క మొటికాయ వేశారంటే మూడురోజులు మాడు అదిరిపోతుంది మాకు. తప్పులు చేస్తూ శిక్షపడని లైసెన్సు సంపాదించాలంటే మేం త్వరగా పెద్దవాళ్ళం కావడమే మార్గం. అందుకే 'సామూహిక వ్యాయామక్రీడలు' ప్రారంభించాం. ఒకరికి నీతులు చెబుతూ హాయిగా బతికే స్థాయికి మమ్మల్ని త్వరగా చేరుకోమని పెద్దలందరూ మమ్మల్ని దీవించండి. □

డాక్టర్ పరుచూరి రాజారామ్ కవితలు

సశేషం

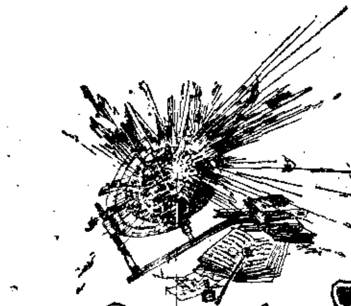
నే పాడాల్సిన పాట
ఏనాడో లూయీ ఆర్మ్‌స్ట్రాంగ్
పాడేశాడు.
నే రాయాల్సిన గాథలు
డాస్టోవిస్కీ రాసేశాడు.
నే గీయాల్సిన చిత్రాలు
ఎపుడో విన్సెంట్ వ్యాగో
గీసేశాడు.
నే పలికించాల్సిన స్వరాలన్నీ
ఏ సితారుపైనో రవిశంకర్
పలికించాడు.
నే ప్రదర్శించాల్సిన
నీడల భంగిమల్ని
ఉదయశంకర్
చూపించేశాడు.

అయినా, ఇంకా వుంది,
నిత్యనూతనంగా
ఎర్రగా వెలిగే తూర్పు
ఇంకా చరిత్ర కెక్కలేదు!

అంతరం

ఇక్కడ పవిత్రులైన
హంతకులూ
పతివ్రతలైన
వేశ్యలూ
ఇది నా
దేవాలయం.
అక్కడ మేకతోలు
కప్పుకున్న పులులూ
పూజలూ భజనలూ
అతి సౌమ్యులూ
దోచుకున్న దాన్లో
మళ్ళీ నిలువు దోపిడీలు
పట్టుపంచెలూ
పసుపు కుంకాలూ
అది మీ దేవాలయం.

సరికొత్త సైంటిఫిక్, రొమాంటిక్ సీరియస్ సీరియల్

యుగాంతం!

యండమూరి వీరేంద్రనాథ్

ఆగస్టు పదహారు లండన్

చీకట్లో థేమ్స్ నది జుట్టు విరబోసుకున్న స్త్రీలా వుంది. ఎప్పుడూ కళకళలాడుతూవుండే గ్రాస్వెనార్ రోడ్ నిర్మానుష్యంగా వుంది.

అది పగలో రాత్రో తెలియటం లేదు. రెండ్రోజుల్నుంచీ అంతా చీకటే. చీకట్లో లండన్ నగరం నిద్రపోతోంది. దూరంగా చర్చిలో గంటలు అవిరామంగా వినబడు న్నాయి. కింగ్స్ రోడ్‌మీద నుంచి హైడ్ పార్కు చుట్టూ తిరిగి హౌస్ ఆఫ్ పార్లమెంట్ చేరుకున్నాడు మెక్. కారు పార్క్‌చేసి లోప లికి ప్రవేశించాడు.

"గుడ్ ఈవినింగ్ రాబర్ట్ ఫిన్స్."

"ఇది సాయంత్రమా."

"సారీ. గుడ్‌మార్నింగ్,"

మెక్ కుర్చీ లాక్కొని కూర్చున్నాడు.

రోగర్స్ ముందు మాప్ వుంది.

కరోలిన్ ఐలెండ్స్.

చుట్టూ ఎర్ర పెన్సిల్‌తో మార్కు చెయ్య బడి వున్నాయి.

కరోలిన్ ద్వీపాల్లోకల్లా చిన్న ద్వీపం; "లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియా."

"లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియా?" అడిగేడు మెక్.

"అవును" అన్నాడు వెనక్కి వాలుతూ రోగర్స్.

"ఏ లోహాలూ, ఏ మిశ్రమాలూ లేని ప్రదేశం. రెండు చదరపు మైళ్ళ విస్తీర్ణమున్న ద్వీపం. మనుష్య జాతిని రక్షించడం కోసం మనం చేసే ప్రయత్నం సఫలమయ్యేది ఆ ఒక్క ద్వీపం ద్వారానే. ఛాన్సెస్ ఫిఫ్టీ ఫిఫ్టీ. అయినా ఆ మాత్రం ఛాన్సెస్ కూడా ఈ పరి స్థితుల్లో దొరకటం కష్టం."

యుగాంతంలో మానవుడి తుది పోరాటం

ఆలస్యంగా నడక ప్రారంభించిన ఆధునిక ఆంధ్ర కాల్పనిక సాహిత్యం అత్యాధునికమైన సైన్స్‌ఫిక్షన్ రచనా ధోరణిని తనలో యింకా యిముడ్చుకో లేదు. అక్కడక్కడా చెదురు మదురుగా చిన్న పిల్లల కోసం రాసిన కథల్ని మినహాయిస్తే మనకు సైన్స్‌ఫిక్షన్ లేదనే అనుకోవాలి. ఈ దశలో శ్రీ యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ తన సహజ ప్రయోగాభిలాషతో రచించిన 'యుగాంతం మా పరిశీలనకు రావడం, మేము దానిని అంగీకరించి కొంత సాహసించి "జ్యోతి"లో ధారావాహికంగా ప్రచురించడం జరిగాయి. ఈ సంచికతో "యుగాంతం" ప్రచురణ సమాప్తమైంది. అయితే అదే సమయంలో తెలుగుతో విజ్ఞానకాల్పనిక సాహిత్య శాఖ అకు తొడుగుతోంది. "యుగాంతం" జ్వాలలు సీరియల్‌గా ప్రచురించబడినంతకాలమూ మా పాఠకులు ఈ ప్రయోగాత్మక నవల పట్ల చూపిన ఆసక్తి, సాగించిన ప్రత్యుత్తరాలూ సైన్స్‌ఫిక్షన్ పట్ల పాఠకులకు గల అభిలాషని తెలియజేస్తున్నాయి. ఇటువంటి కొత్తతరహా రచన చేసినందుకు యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ గారిని అభినందిస్తూ, ఈ నవ్య నవలని ఆదరించిన మా అసంఖ్యాక పాఠకులకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకొంటున్నాము.

—ఎడిటర్, "జ్యోతి"

"ఈ ద్వీపంలో ఏ పదార్థమూ లేదని కనుక్కొన్నది ఎవరు?"

"క్రెడిట్ గోస్ టు ఎ బ్రిటిష్ జియాలజిస్ట్" అన్నాడు రోగర్స్. "మిండనోవా డీప్‌లో విస్ఫోటనం జరిగి పసిఫిక్ పొంగినప్పుడు దగ్గరే వున్న యీ ద్వీపం చెక్కు చెదర్లేదు. దాంతో అతడికి అనుమానం వచ్చి పరిశోధన సాగించేడు. ఫలితంగా యీ విషయం బయట పడింది."

"అప్పటి సంగతివేరు. అప్పుడు ఆ నక్షత్రం దూరం నుంచి చంద్రుణ్ని ఆకర్షించింది. కానీ ఎల్లుండి అది దగ్గరగా వస్తోంది. అప్పుడు చుట్టూ వున్న సముద్రం పొంగవచ్చు. అది పొంగితే రెండు చదరపు మైళ్ళ విస్తీర్ణం ఏపాటిది?"

"పొంగవచ్చు. అయినా అంతవరకూ ఎందుకు? భూమి అంతర్భాగంలో వుండే ఏ లోహ మిశ్రపు చర్యవల్లనయినా, మిగతా ప్రపంచంతోపాటు ఆ ద్వీపమూ పేలిపోవచ్చు. కానీ మిగతా ప్రపంచంతో పోల్చుకుంటే ఆ ద్వీపం మీద మనిషి బ్రతకటానికి అవకాశ మెక్కువ."

"ఆ ద్వీపం మీద ఆడం ఈవ్‌లని వదిలి పెడదామా?" ఫిన్చ్ నవ్వేడు. ఎవరూ నవ్వక పోవటం చూసి ఆపు చేసేడు.

"లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియా ఎవరి అధీనంలో వుంది?"

"చైనా."

చాలాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు.

ఆస్ట్రేలియాకి ఉత్తరంగా, అమెరికాకి పశ్చిమంగా, జపాన్ క్రిందుగా వుండే ఒక అనామకమైన దీవి ఆ క్షణం ప్రపంచ చరిత్రలో నిలిచిపోయే స్థానాన్ని పొందింది.

"నిజానికి చైనా కూడా దానిమీద అంత ఆసక్తి చూపించడం లేదు. రాళ్ళు రప్పలూ తప్ప ఏమీలేని ద్వీపం అది. మిండానియో నుంచి బెస్తగాళ్ళు ఆ ద్వీపం వరకూ సాధారణంగా వెళ్తూ వుంటారు."

మళ్ళీ కొంచెం సేపు నిశ్శబ్దం.

"రెండు చదరపు మైళ్ళ విస్తీర్ణంలో ఎంత మందికి రక్షణ కల్పించగలం?"

"రెండు వందల మందికి."

"ఒక రక్షణే కాదు...." రోగర్స్ అన్నాడు "ప్రళయం తర్వాత మిగతా ప్రపంచం ఎలా వుంటుందో తెలియదు. వాళ్ళ జీవితాంతం సరిపోయే ఆహారపదార్థాలుంచాలి. ఒక షిప్. ఒక హెలికాప్టర్. ఇంకా...."

"మన ప్రపంచం గురించిన విశేషాలూ, ఫొటోలూ, పుస్తకాలు...."

"అవి అప్పుడే భూమిలో పాతిపెట్టడం జరుగుతూందిగా."

"లావాలో అవి పాడవకుండా, ఆ ద్వీపంలో కూడా కొన్ని వుంచాలి."

"ఇంతకీ ఆ ద్వీపంలో ఎవర్ని వుంచాలి?" బాణంలా సూటిగా వచ్చింది ప్రశ్న. హూయీజ్ మోస్టు ప్రిఫర్డ్? వరుసగా పేర్లు వ్రాసుకొంటూ పోతే మొదటి రెండొందల మంది ఎవరు? ఆ తర్వాత మిగతా ప్రపంచం నివాసయోగ్యం కాకపోతే.... ఆహార పదార్థాలు సరిపోకపోతే... మొదట ఎవర్ని సముద్రంలోకి తోసెయ్యాలి?

గుండెల్ని లోతుగా తొలిచే సమస్యలు.

సమాధానం మౌనం.

నిశ్శబ్దాన్ని భగ్నం చేస్తూ మెసెంజర్ చిన్న కాగితం అందించేడు. అది చదివిన రోగర్స్ మొహం ఎర్రబడింది.

అందరూ అతడివైపే చూస్తున్నారు. అమెరికా ప్రెసిడెంట్ నెమ్మదిగా తలెత్తేడు. ఒకే ఒక మాట "చైనా అధీనంలో వున్న లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియాని రష్యన్ నౌకాదళం చుట్టుముట్టింది" అన్నాడు.

* * *

"ఒక కళేబరాన్ని పాతిపెట్టాలి. ఎవరైనా రండి" ఆమె అరుస్తోంది.

"నా భర్త శరీరం నక్కపాలు కాకూడదండీ" ఆమె వేడుకొంటూంది.

"ఇంత పెద్ద ప్రపంచంలో ఇద్దరు మనుష్యులే లేరా? తోటి మనిషి దిక్కులేని చావు చస్తూంటే-ఆ శరీరాన్ని పాతిపెట్టటానికి ఇద్దరు దయామయులే లేరా?"

ఇళ్ళ తలుపులు వేసివున్నాయి. కిటికీ తలుపులు మూసివున్నాయి. రెండ్రోజుల్లో అందరూ చావబోతూంటే చచ్చినవాడి కోసం ఏడవటం కొందరికి విచిత్రం. కొందరికి సహజం. ఎవరొస్తారు బైటకి?

చావుపట్ల భయం మనసు నిండా వేదాంతాన్ని నింపుతోంది.

మనిషి నిర్లిప్తతని చూసి భూమి మరింత బీటలువారింది. చీకటి మరింత నల్లగా రంగు పులుముకొంది. నక్షత్రాలు విషాదంగా చూస్తున్నాయి.

రోడ్డు మధ్యలో నిలబడి ఆమె అడుగుతోంది.

చాలా చిన్న కోర్కె.

"నా భర్త చనిపోయేడండీ. కొంచెం ఖననం చెయ్యటానికి చెయ్యి అందించండీ. ఒక్క పార మట్టి వెయ్యండి. అలా వదిలెయ్యకండీ. చీకిపోయి శిధిలమవకుండా నాలుగడుగుల గొయ్యి తియ్యండీ. అంతేనండీ. అంతకన్నా నేను మరేమీ కోరను. తోటి మనిషి చచ్చిపోతే అలా హృదయాలు శిలలు చేసుకొని నిర్లిప్తంగా వుండిపోకండీ."

"ఎవరూ రారమ్మా—"

ఆమె వెనక్కి తిరిగి చూసింది.

వృద్ధుడు.

తను అన్నం పెట్టిన అంధుడు.

"మనిషి ఎప్పుడో చచ్చిపోయేడమ్మా! ఇవి జీవచ్ఛవాలు. ఓ నిర్భాగ్యపు శవాన్ని పాతెయ్యటానికి ఈ జీవచ్ఛవాలు రావు."

ఆమె ముందు. వెనుకే అతడు.

ఆమెలో ఇప్పుడు వేదనలేదు. రోదించటం లేదు. భయం లేదు. నిర్లిప్తత. అంతే. చుట్టూ వున్న వాతావరణం ఆమెలో సున్నితత్వాన్ని చంపేసింది.

చిన్న పారతో అతను మట్టి తవ్వసాగేడు.

ఆమె రెండు చేతుల్తోనూ మట్టి ఎత్తిపోయ సాగింది. భర్త శవాన్ని పాతిపెట్టటం కోసం భార్య తవ్వటం....

మూడు గంటలు ఆ చీకటిలో, ఆ స్మశానంలో వాళ్ళిద్దరూ నిర్విరామంగా పని చేసిన తర్వాత ఆరడుగుల గొయ్యి ఏర్పడింది.

రెండు చేతులతోనూ మృత కళేబరాన్ని ఎత్తిపట్టుకొన్నాడు వృద్ధుడు.

అప్పటిక అమె ఏడుపు ఆపుకోలేక పోయింది. కెరటాలు కెరటాలుగా లోపల్నుంచి ఏడుపు తన్నుకొచ్చింది. అతనిమీద పడి ఏడుస్తూ, "నన్నూ చచ్చిపోనీ తాతా, నన్నూ కప్పెట్టు" అంది గోడు గోడున విలపిస్తూ.

ఆ అంధుడు తడుముకొంటూ శరీరాన్ని గోతిలో వుంచేడు. భర్త శరీరాన్ని వదలటానికి ఆమె వప్పుకోవటం లేదు. బలవంతం మీద ఆమెని విడదీసేడు.

వీడిన జుట్టుతో, చెదిరిన బొట్టుతో ఆమె మూర్తీభవించిన దైన్యంలా వుంది.

మట్టిపెళ్ళలు పెళ్ళలుగా శవం మొహం మీద పడ్తూంది. అయిదు నిముషాల్లో శవాన్ని కప్పటం పూర్తయింది.

"పదమ్మా యిక" అన్నాడా వృద్ధుడు. "ఏముందిక్కడ? మట్టిలో పుట్టిన మనిషి అందులోనే కలిసిపోయేడు. ఈ రోజు కాక పోతే రేపు నువ్వూ నేనూ కూడా కలిసి పోవల్సిందే. మనసు దిటవు పరుచుకో. ఈ ఒక్క రోజు ఏడుపు దిగమింగుకో. ఎంత ఆత్మస్థయిర్యంతో నువ్వీ కార్యం నిర్వహించావో తల్చుకుంటే నాకే వళ్ళు గగుర్పొడుస్తూంది. మీవాళ్ళ కెవరికీ ఈ సంగతి చెప్పకమ్మా. ఎందుకు చెప్పటం? రేపు చచ్చిపోయే వాళ్ళకు ఈ రోజు చనిపోయినవాడి సంగతి చెప్పి వేదన కలిగించటం ఎందుకు? నీలోనే ఈ అగ్ని పర్వతాన్ని దాచుకో!"

అతడు అలాగే నిలబడి వున్నాడు.

ఆమె కదిలింది.

చీకట్లో హరికేన్ లాంతరు వెల్తురు నెమ్మదిగా అదృశ్యమైపోయింది.

* * *

"ఇంకా పన్నెండు గంటలు" అనుకొన్నాడు రమణ-రాత్రి పదకొండు గంటలకి. అది రాత్రో పగలో అనవసరం. కేవలం గడియారం వల్లే అది తెలుస్తూంది.

ఒక భయంకరమైన ప్రళయాన్ని ఎదుర్కోవటానికి ప్రపంచం సిద్ధమవుతూంది.

క్రితం నాలుగు రోజులూ వున్న అలజడి లేదు.

మరణం దగ్గరవుతున్న కొద్దీ మనిషిలో స్తబ్దత ఆవరించింది.

ఒక పెద్దతుఫానుకు ముందున్న ప్రశాంతత ఆవరించి వుంది.

రమణ ఆలోచిస్తున్నాడు.

చావబోయే ముందు క్షణం మనిషి ఏం కోరుకుంటాడు? స్త్రీ ఏం కోరుకుంటుంది?

గృహిణి భర్తవళ్ళో, చుట్టూ పిల్లలు వుండగా చివరి క్షణాలు గడపాలని కోరుకొంటుంది.

మానసిక వ్యభిచారిణి అయితే—పక్కింటి వాడితో-హాయిగా ఏ ఏకాంత ప్రదేశాల్లోనో విహరిస్తూ-ద్రాక్షతోటలూ ప్లిమత్ కారూ— సెంట్రల్లీ ఎయిర్ కండిషన్డు ఇల్లూ. చివరి రోజు అందంగా, ఆనందంగా.

వ్యభిచారిణి తన జీవితంలో ఎప్పుడో తారసపడిన విటుణ్ణి—తనతో మనస్పు విప్పి మాట్లాడిన ఒకేఒక వ్యక్తిని తన భర్తగా ఊహించుకొంటూ మరణిస్తుంది.

మరి పురుషులు?

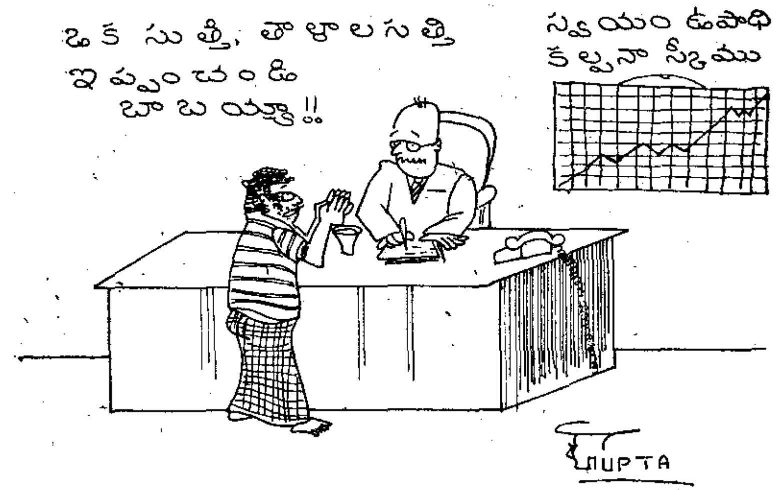
అతనికి ఆలోచన అందలేదు.

రకరకాల వ్యక్తులు.

రకరకాల మానసిక బలహీనులు.

కెలిడియో స్కోప్.

అతడు ఆలోచనలో ఉండగానే బైట తలుపు కొట్టిన చప్పుడు లీలగా వినిపించింది. వెళ్ళి

తీసేడు.

ఎదురుగా మాలతి.

అతడు అడుగు వెనక్కి వేసి ఆశ్చర్యం నిండిన కంఠంతో, "మాలతీ" అన్నాడు అస్పష్టంగా.

ఆమె మాట్లాడలేదు. తలెత్తి అతనివైపు చూసి కళ్ళు దించుకొంది.

అతడు తడబడ్తూ, "ఇంత రాత్రివూట ఒంటరిగా...." అన్నాడు.

ఆమె నెమ్మదిగా చేతిని పైకెత్తింది.

మసక చీకట్లో మెరుస్తూ ఆమె చేతిలోంచి క్రిందకు జారింది.

పసుపుతాడు!

అతడు దిగ్భ్రమతో నిలబడిపోయేడు. సర్వశక్తులూ కూడగట్టుకొని, "ఏమిటిది.... ఏమిటిది మాలతీ" అన్నాడు.

ఆమె ఎక్కువ మాట్లాడదు. ఎంత లోతైన ఆలోచననైనా మౌనంగా—కళ్ళతో చెప్తుంది. అప్పుడు మాత్రం ఒకే మాట మాట్లాడింది.

"వచ్చేశాను రమణా—అన్నీ వదులుకొని."

అతడి మనసు ఆర్ద్రమయింది. కళ్ళల్లో నీరు చిప్పిల్లింది. ఆమె చేతిని అందుకొని "....మాలతీ" అన్నాడు. ఆ రాగరంజితమైన రసానుబంధపుటాస్వాదనలో వాళ్ళిద్దరూ అలా ఎంతసేపున్నారో తెలిదు.

రమణే ముందు తెప్పరిల్లేడు.

తల విదిలించి "పద" అన్నాడు.

"ఎక్కడికి—?"

"మీ ఇంటికి."

ఆమె చివుక్కున తలెత్తింది.

అతను అన్నాడు "ఈ సమాజపు కట్టుబాట్లనీ—మీ నాన్నగారు విధించిన ఆంక్షల్నీ దాటటం ఈ జీవితపు ఆఖరిరోజు మనకి అంత కష్టంకాదు. అసలు దాటటమే మన ఆశయం అయితే ఇంతకాలం దానికోసం మనం ఆగటం ఎందుకు? వద్దు మాలతీ. మన ఈ ఇరవై నాలు గంటల వైవాహిక జీవితం మీ వాళ్ళకి వ్యధని కలిగిస్తుందని తెలిసినప్పుడు—ఈ వివాహం మాత్రం ఎందుకు? వివాహంకన్నా ప్రేమ గొప్పది మాలతీ. మన అదృష్టంకొద్దీ అది మనకి లభ్యమైంది. దాన్నే అనుభవిద్దాం. నా తలపుల్లో నువ్వూ, నీ తలపుల్లొ నేనూ హాయిగా ప్రాణాలు వదిలేద్దాం. దానికి ఒకరికొకరం దగ్గరగా వుండటమెందుకు? నేను నీ కన్నా, నిన్ను ప్రేమిస్తున్నానన్న భావనని ఎక్కువగా ప్రేమిస్తున్నాను మాలతీ! నీ కన్నా నీ తలపుల్ని

ఎక్కువ ప్రేమిస్తున్నాను. అది చాలు నాకు."

ఆమె వెనుదిరిగింది.

ఆమె మౌనంతో అతడు కంగారుపడి, "మాలతీ" అన్నాడు. "నేను....నేను నీ మనసు నొప్పించానా—"

ఆమె లేదన్నట్లు తల అడ్డంగా వూపింది.

"పద, మీ ఇంటిదగ్గర దింపుతాను."

ఆమె మౌనంగా అతన్ని అనుసరించింది.

అతడి మనసులో ఏదో అస్పష్టమైన వ్యథ, ఆమె నిజాయితీ ముందు తను ఓడిపోతున్నానేమో అన్న బాధ. "వ్యవస్థని ఎదిరించటం—మనవాళ్ళని కాదనటం—ఇలాటి పెద్దపెద్ద మాటలొద్దు. మనం ఏ కారణంవల్ల ఇంత కాలం వివాహం చేసుకోలేదో—ఆ కారణం వల్లే ఈ ఒక్కరోజూ ఆగుదాం."

దూరంగా పదకొండు కొట్టింది.

పదకొండు గంటలా ఐదు సెకన్లు.

అదే సమయం.

ఉన్నట్టుండి పెద్దకుదుపు. ఫెళఫెళారావాల్తో భూమి కంపించింది. మూడు సెకన్లపాటు ఊగిపోయింది. పెద్దశబ్దంతో బీటల్లు వారింది.

వాళ్ళిద్దరూ ప్రేక్షకులే అయ్యారు.

చూస్తూ వుండగానే రెండుమూడు యిళ్ళు కూలిపోయేయి. దూరంగా ఎవరో ఏడుస్తున్న ధ్వని.

రమణ చప్పున ఆగి "అరె" అన్నాడు.

మాలతి అటు చూసింది.

వృద్ధుడు తడుముకొంటూ నడుస్తున్నాడు. ముందో గొయ్యివుంది. భూమి విడిపోవటంతో ఇరవై అడుగుల కందకంలా ఏర్పడింది. అటు వైపు వెళ్తున్నాడా అంధుడు.

"ఆగు" అని అరిచేడు రమణ. అప్పటికే ఆలస్యం అయింది. వృద్ధుడు కందకంలోకి జారిపోయేడు. రమణ పరుగు పరుగున అక్కడకి చేరుకొన్నాడు. క్రిందికి తొంగిచూసేడు. నాలుగడుగుల క్రింద రాయిని పట్టుకొని వేలాడుకున్నాడు వృద్ధుడు. ఏ క్షణం అన్నా జారిపోయేటట్టు వున్నాడు.

రమణ లోపలికి దిగటానికి ఆయత్తమయ్యేడు. అతడిచేతిని ఆమె పట్టుకొని ఆపింది. ఒకక్షణం యిద్దరికళ్ళూ కలుసుకొన్నాయి.

ఒక వృద్ధుడి జీవితకాలాన్ని ఒకరోజు పొడిగించటం కోసం తన జీవితాన్ని ఒక రోజు తగ్గించుకొనే రిస్కు తీసుకోవాలా? క్షణంలో వెయ్యవవంతు ఆలోచించి అతడో నిర్ణయానికి వచ్చేడు.

ఆమె చేతిని విడిపించుకొని అతడు నెమ్మదిగా కందకంలోకి దిగుతూ, "వస్తున్నా తాతా. ఒక్కక్షణం ఓర్చుకో" అన్నాడు, కాలికింద మట్టిజారి, అడుగుచీకట్లో ఎక్కడికో వెళ్ళి పడ్తోంది.

ఒక్క అడుగు క్రిందకి దిగేడు.

వృద్ధుడి చేతులు బలహీనంగా వణకటం కనిపిస్తోంది. పైనుంచి మాలతి ఆత్రంగా చూస్తోంది. ఇంకో అడుగు నెమ్మదిగా దిగేడు. ఒక చేత్తో రాతిని బలంగా పట్టుకొని ఇంకో చేయి ముందుకుసాచి, వృద్ధుడి చేతిని అందుకొని బలంగా పైకి తోసేడు. ఒక్క ఊపుతో వృద్ధుడు పైకి వచ్చేడు కానీ, రమణ పట్టుకున్న రాయిమాత్రం పట్టు వదిలేసింది.

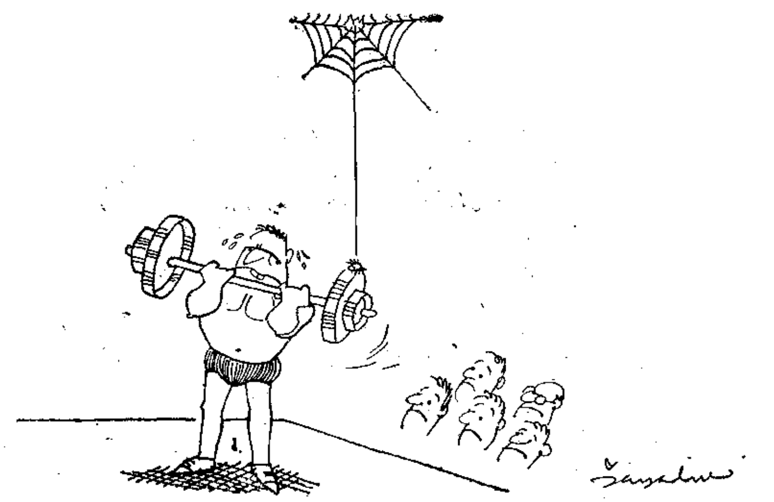
కెవ్వున అరచిన మాలతికేక చుట్టూ ప్రతిధ్వనిస్తుండగా అతడు క్రిందకి జారి రాళ్ళమధ్య పడిపోయేడు. క్షణంపాటూ ఏమీ తోచలేదు. కాలు విరిగిందో-చెయ్యి విరిగిందో తెలియలేదు. తడిమి చూస్తే పక్కన ఇంకో శరీరం. "ఎంత పని చేశావు మాలతీ—" అన్నాడు. ఆమె నుంచి సమాధానం రాలేదు. అతడు కంగారుగా ఆమెని కుదుపుతూ, "మాలతీ—మాలతీ" అన్నాడు. ఆమె హీనస్వరంతో "ఊఁ" అంది. ఆమె తల నుంచి స్రవిస్తూన్న రక్తాన్ని చేతితో అదిమిపెట్టేడు.

తల పైకెత్తి చూసేడు. ఇరవై అడుగుల ఎత్తులో చిన్నరంధ్రం. బైట చీకట్లో సరిగ్గా కనబడటంలేదు. మట్టి కొద్దికొద్దిగా జారి పడ్తోంది. కొంచెం సేపట్లో రాళ్ళు కూడా పడ్తాయి. మనిషిని సజీవసమాధి చేసే రాళ్ళు.

"రమణా" అందామె సన్నగా.

"ఊఁ"

"నేను....నేను నీ చేతిని ఒకసారి....ఒకే

సారి చెంపకు అన్చుకోనా—"

అతడు, కదిలిపోయి "మాలతీ" అన్నాడు.

"....నీ నైతిక విలువలూ, మానసిక బంధాలూ దానికి అడ్డొస్తాయా?"

అతడు చప్పున ఆమె తలని చేతుల్లోకి తీసుకొని హృదయానికి హత్తుకొంటూ "అంతమాట అనకు మాలతీ" అన్నాడు నిండా నీరు నిండిన కళ్ళతో. ఆమె అతని చేతిని పట్టుకొని అలాగే వుండిపోయింది. నాలుగు సంవత్సరాల స్నేహపు మొదటి స్పర్శ. ఏదో అద్భుతమైన లోకాల్లో విహరిస్తున్నట్టూ ఆమె కళ్ళు మూసుకొంది. ఆ కల చెదిరిపోతుందేమో అన్నట్టు అతడు ఆమెను గట్టిగా పట్టుకొని వున్నాడు.

భూమికి ఇరవై అడుగుల లోతులో వాళ్ళిద్దరూ ఆలా ఎంతకాలం వున్నారో తెలియదు. ఏ రాయి వాళ్ళని పరలోకానికి తీసుకెళ్ళిందో తెలీదు. ఏ ప్రకంపనం వాళ్ళని సజీవసమాధి చేసిందో తెలీదు. ఒకరికోసం ఒకరు ప్రాణాలు అర్పించిన ప్రేమికుల చరిత్ర వ్రాయటానికి చరిత్రకారు లెవరైనా భూమ్మీద ఇంకా మిగిలి వుంటే వాళ్ళ కథ కూడా చరిత్రకెక్కి ఉండేదేమో!

ది లాస్ట్ డే

ఆగస్టు పదిహేడు:

Blow ye the Trumpet in sion alarm in my holyMountain...the day of lord cometh; a day of darkness and of gloominess, a day of clouds...there has not been ever the like, neither shall be any more after it.

(Jeel 2:1-2)

సముద్రంలో తరంగాలు ఉవ్వెత్తున లేస్తాయి గాలి ఝుంఝూమారుత మవుతుంది. కారుచీకట్లు నల్లగా నాలుగు వైపుల్నుంచీ కమ్ముకుంటాయి. సూర్యుడు నల్లబడతాడు. నక్షత్రాలు కాంతిహీన మవుతాయి. విరుచుకుపడ్తున్న కెరటాల చప్పుడు తప్ప ఇంకేమీ వినబడదు. రోదిస్తూన్న నక్కల ఏడుపు తప్ప యింకేమీ వినబడదు. రాజులు, రాజ్యాలు—గొప్పవాళ్ళు

బీదవాళ్ళు అందరూ నాశనమవుతారు.

ఏడు సీళ్ళు విడగొట్టబడ్తాయి.

ఏడు ట్రంపెట్లు మ్రోగుతాయి.

ఏడు కప్పులతో "రాత్" భూమ్మీద జార విడువబడ్తుంది.

అప్పుడు దయ్యం విజృంభిస్తుంది.

ప్రజలు దేవుడిమీద యుద్ధం ప్రకటిస్తారు.

ది వార్ ఆఫ్ ఆర్మగాడెన్.

దయ్యాన్ని నమ్మని మనుషులని రక్షించటానికి క్రీస్తు మౌంట్ ఆఫ్ ఆలివ్స్ మీంచి దిగివస్తాడు.

దయ్యాన్ని నమ్మిన మనుషులని ఊచకోత కొయ్యటానికి కల్కి శ్వేతాశ్వం ఎక్కి రుద్ర భైరవుడిలా వస్తాడు.

దయ్యాన్ని చంపటానికి అల్లా చివరిసారి శంఖం వూదగానే ఆకాశం తెరువబడ్తుంది. ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా లేచివస్తారు.

యోమాయున్ ఫిక్ర్ ఫిసూరీ, నిస్సందేహంగా నిర్ణయదినం ఒక నిర్ణీత సమయం.

ఓమెన్. అలాగే జరుగుతుంది.

పరిత్రాణాయ సాధూనాం. మంచివాడు రక్షింపబడ్తాడు.

రక్షించబడటం అంటే దేవుణ్ణి చేరుకోవటమా?

అవును మరి. మంచివాడు తొందరగా చచ్చిపోతున్నాడు.

ఎక్కడుంది ఈ దయ్యం?

మనిషి మనసు అట్టడుగు పొరల్లో.

మనిషిలో దయ్యాన్ని చంపటానికి ప్రళయం రావాలి.

వ్యవస్థని మార్చటానికి ప్రళయం రావాలి.

* * *

రాత్రి ఎనిమిదయింది.

ఇంకా మూడు గంటలా మన్నెండు సెకన్లు.

పల్లెలో—

భజన్లు జరుగుతున్నాయి.

స్వామివారు పూనకంతో వూగిపోతున్నారు.

ఆయనమీద నమ్మకం వున్న ప్రజలు నిశ్చింతగా వున్నారు.

అందులో రంగారావూ వున్నాడు.

ఇటు రంగారావుకి అటు భూషణానికి మధ్య మాటలు చేరవేసే పెదకామందూ వున్నాడు.

"ఏమంటాడయ్యా భూషణం?" అడిగేడు రంగారావు.

"బెదిరిపోయేడు. ఇంకేమంటాడు?" నవ్వేడు కామందు.

"చెట్టుక్కట్టి కాలుస్తానన్నాడుగా రాజయ్యని. కాల్చడంటావా?" తెలియనట్టే అడిగేడు.

"ఇంకేం కాలుస్తాడు మీ అండ వున్నాక"

ఈ సంభాషణ జరుగుతూన్నప్పుడు రాజయ్య అక్కడికి చేరుకుంటున్నాడు. తన పేరు వినిపించి ఆగేడు.

"అయితే రాజయ్యకి మన అండ వున్నదంటావ్?" ముసి ముసిగా నవ్వేడు రంగారావు.

కామందుకి చదరంగం రాదు. మాట అర్థం కాలేదు. అతగాడికి అర్థం కాలేదన్నది రంగారావుకి అర్థమయింది.

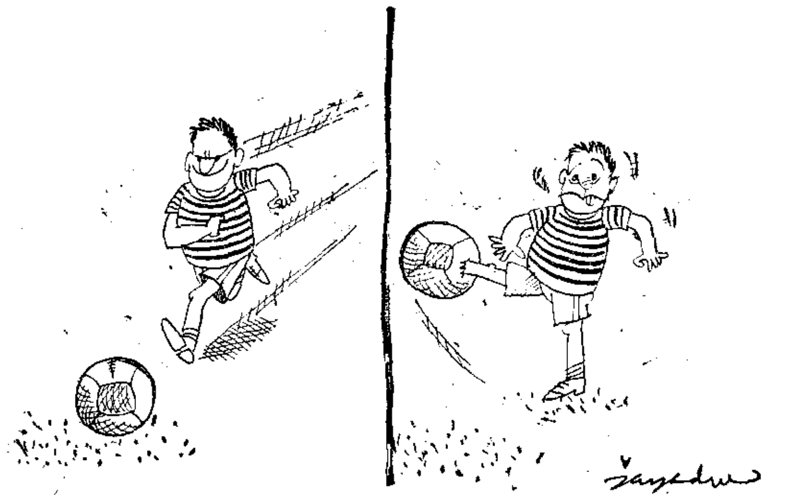
"రాజకీయాల్లో ఒకడి అండ ఇంకోడికి పరమనెంట్‌గా ఎప్పుడూ వుండదయ్యా కామందూ. వినుకో. పయికి రావాల్సినోడివి. ఆ భూషణం తగలెట్టకపోతే మనమే తగలెద్దాం."

వింటూన్న రాజయ్య వణికిపోయేడు.

"మనమా?" అన్నాడు కామందు అర్థం కాక.

"ఆడ్ని నడివీధిలో సెట్టుక్కట్టేసి కాలుత్తానని ఆ భూషణంగాడు అందరికీ సెప్పుకున్నాడు కదయ్యా. ఇయ్యాల ఏదో పెళయం వస్తాందని ఆడు ఆగిపోతే మనం ఆగుతామా? ఆదే సమయానికి ఓ సెట్టు నీడన రాజయ్యగాడి శవం కాలిపోయి పెజలకి కనిపించిందనుకో, ప్రవాహం. ప్రవాహంలా ఆ భూషణం మీద ఇరుచుకు పడరూ! భూమ్మీద ఈ అరిష్టానికి కారణం ఇదో-ఇట్టా ఈ రాజయ్యగాడ్ని ఆ భూషణం కాల్సెయ్యడమే అని ఓ "రామరో" దిల్నామనుకో—ఇంక తరువాత మగిలింది నువ్వే ఆలోచించు—"

ప్రళయాన్ని కూడా తన స్వార్థానికి ఉపయోగించుకొనే తోటి మనిషిని చూసి, రాజయ్య బెదిరిపోయేడు. కంచే కదిలి తనను

మేయటానికి వస్తూంటే విస్తుపోయిన చేనులా అల్లల్లాడిపోయేడు. రెండు పులులు దెబ్బలాడుకొంటుంటే, దానికి కారణమైన కుందేలులా భీతి చెందేడు.

చావటం ఖాయం. ఏ పులి నోటిలో పడి అన్నదే ప్రశ్న.

వెళ్ళిపోవాలి. అక్కణ్నుంచి దూరంగా పారిపోవాలి. ఈ మనుషులకి అందనంత దూరానికి........

కదిలేడు.

కాలికింద ఎండుటాకు విరిగింది.

"ఎవరదీ?" అరిచేడు రంగారావు.

రాజయ్య వణికిపోయేడు. కామందు బయటకి వచ్చి చూస్తే, పరుగెడ్తూన్న రాజయ్య కనబడ్డాడు.

విషయం తెలిసిన రంగారావు కంగారు పడ్డాడు. "అణ్ణి పట్టుకో" అరిచేడు. విషయం బైటకు రాకూడదు.

రాజయ్య పరుగెడుతున్నాడు. వెనుకే రంగారావు వేటకాడిలా.

....

తొమ్మిదయింది.

....

ముసలాయన అసహనంగా కదిలేడు "ఏమయ్యారు వీళ్ళద్దరూ?" అన్నాడు. అలా అడగటం అది అరవయ్యోసారి. జానకి మాట్లాడలేదు. మోకాళ్ళమీద తల పెట్టుకొని, ఓ మూల కూర్చొని వుంది. ఆమె మాట్లాడి ఎంతో కాలమయింది. మౌనంగా, నిర్లిప్తంగా రాబోతున్న ప్రళయాన్ని తొందరగా ఆహ్వానిస్తున్నట్టూ సమాధిలో కూర్చొని వుంది. బాబు తల్లి వంక భయం భయంగా చూస్తూ వున్నాడు.

భయం.

అంతా భయమే.

హాట్‌లైన్‌మీద సంప్రదింపులు జరుగుతున్నాయి. చైనాని ఎలిమినేట్ చేసి యుద్ధానికి సిద్ధపడాలా? లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియాలో దానికీ భాగం యివ్వాలా? ఒకవైపు సంప్రదింపులు జరుపుతూనే—అంతరంగంగా యింకో సమావేశం—ఆఖరి నిముషంలో 'ఇంకో' దేశాన్ని కూడా అక్కణ్నుంచి తోసేస్తే? యుద్ధం తప్పదు. ఎలాగూ చచ్చిపోతున్నప్పుడు యుద్ధం తప్పనిసరి అయితే మాత్రం నష్టం ఏముందీ. ప్రపంచమే ఒక హిరోషిమా నాగసాకి అవబోతూంది. బలాబలాలు తేల్చేసు

కుంటేనే సరి. శాంతి అనేది చాలా అస్పష్టమైన మాట. మనిషిలో లేదది. ప్రపంచం వరకూ ఎందుకు? చైనాతో కలిసి రష్యామీద యుద్ధం ప్రకటించాలా! రష్యాతో కలిసి చైనా మీద యుద్ధం ప్రకటించాలా? మనిషి చావబోయే రెండుగంటల ముందు ఇదీ సమస్య. ఇంకో పెర్వర్షను. అసలు లాండ్ ఆఫ్ యుటోపియానే బ్లాస్ట్ చేసేస్తే? ఏమీ మిగల్దుగా.

ఆ యా దేశాల మారణాయుధాలు అన్నీ సిద్ధం చెయ్యబడ్డాయి. ఇరవై అవున్సులతో ప్రపంచాన్ని నాశనంచేసే బొటోలినస్ టాక్సిన్ సైనేడ్ కన్నా మూడువందల మిలియన్ రెట్ల పమాదకరమైన విషం. ముప్పై సెకన్లలో మనిషిని పక్షవాతానికి గురిచేసే నెర్వ్‌గాస్ ట్యూబ్స్—మినిట్ మెన్ II. న్యూక్లియర్ మిసిల్స్, ఫిఫ్టీ మిలియన్ టన్—టి యన్టీ బాంబ్స్—

ప్రళయం రావటానికి ప్రకృతే అక్కర్లేదు.
మనిషికీ మనిషికీ మధ్య వైషమ్యం చాలు.

....

పదయింది.

....

ఆకాశం రక్తంతో తడిసినట్టు ఎర్రబడింది. జలచరాలు రాబోయే ప్రమాదాన్ని గుర్తించినట్టు గుంపులుగా పరుగెడుతున్నాయి. పక్షులు చెట్లమీద చేరి రెక్కలు టపటపా కొట్టుకొంటూ అరుస్తున్నాయి.

హోరున శబ్దం.

సముద్రాలన్నీ యేకమవుతున్నాయి. ముల్లోకాలనూ ముంచటానికి తరంగాలు పర్వతాల్లా లేస్తున్నాయి.

పృధ్వి, ఆకాశం, జలం, శిలలు, అగ్ని, కాలం, క్రియ అన్నీ నాశనమవటానికి ఆయత్తమవుతున్నాయి.

....

పదిన్నర.

....

ప్రాక్సిమా సాంక్చువరీ భూమిని తన ఆకర్షణ పరిధిలోకి లాక్కోవటానికి వస్తూ వుంది. ప్రపంచాన్ని నాశనం చెయ్యటానికి మిసిల్స్ సిద్ధంగా వున్నాయి, స్విచ్ నొక్కగానే పరుగెత్తటానికి.

రాజయ్య పరుగెడుతున్నాడు. వెనుకే రంగారావు.

మేఘాలన్నీ ఒకచోట చేరి యేడుస్తున్నట్టు కుండపోతగా వర్షం!

....

పది గంటలా యాభై నిమిషాలు.

....

ప్రపంచం ఆఖరవటానికి ఇంకా పది నిముషాలు. మనిషి చచ్చిపోవటానికి యింకా పది నిముషాలు.

చచ్చిపోకుండా వుండటం కోసం రాజయ్య పరుగెడుతున్నాడు.

సాంఘికంగా మనిషి ప్రతిక్షణమూ చావకుండా రక్షించగలిగేది ఏది?

గడియారం టిక్ టిక్‌మన్న శబ్దం తప్ప ఇంకేమీ విన్పించటం లేదు. ఒక్కొక్క క్షణమే మనిషిని మృత్యువు దగ్గరగా తీసుకెళుతుంది!

మనిషి చచ్చిపోతున్న క్షణంలో మనిషిలో రాక్షసుడు బ్రతుకున్నాడు. వేయి చేతులు సాచి విజృంభిస్తున్నాడు.

"ఆగు" అంది జానకి.

ముసలాయన అడుగు ముందుకు వేసేడు.

"ఆగు మూర్ఖుడా! ఆగు."

ఆఖరి క్షణంలో ఆఖరి అనుభవం పొందాలనుకుంటున్న రాక్షసుడు.

ఆమె చేతికి దొరికిన హరికెన్ లాంతరు విసిరేసింది.

కెవ్వున కేక.

మంట. ఎర్రటి మంటలు.

ఆర్తనాదాలు!

పాపాన్ని భరించలేక భూమి బీటలు వారుతోంది.

పదకొండు గంటలయింది.

ఒకటి—రెండు—మూడు సెకన్లు.

పరుగెడుతున్న రాజయ్య కాలుజారి పడిపోయేడు. వెనుక నుంచి మృత్యువు వస్తోందని తెలుసు. చేతులెత్తి "దేవుడా" అని అరిచేడు.

ఐదు—ఆరు—ఏడు సెకన్లు.

ఒక్కసారిగా తుఫాను వచ్చే ముందు వుండే ప్రశాంతత ఏర్పడింది.

ఇంకో రెండు సెకన్లలో భూమి పేలిపోతుంది.

అంతా నిశ్శబ్దం. మానసికంగా చచ్చిపోయిన ప్రకాశరావు, సాంఘికంగా చచ్చిపోయిన రాజయ్య, నైతికంగా చచ్చిపోయిన ముసలాయన—అందర్నీ తనలో కల్పుకున్న నిశ్శబ్దం.

ఆ నిశ్శబ్దంలో రెండు చేతులూ ఎత్తి, జానకి భగవంతుడితో ఇలా అంది.

"ప్రభూ! ఈ ప్రపంచాన్ని సర్వనాశనం చేస్తున్నావు. చెయ్యి. తొందరగా అందరినీ నీలో కలుపుకో. భగవంతుడా! ఈసారి మళ్ళీ సృష్టి అంటూ చేస్తే ఆ కొత్త ప్రపంచంలో మనిషి నిజమైన మనిషిలా బ్రతకాలి. మానసికంగా సాంఘికంగా—నైతికంగా చావకూడదు. అలాంటి ప్రపంచాన్నేగాని నువ్వు మళ్ళీ సృష్టిస్తే—అందులో రాయిగానో, ఓ పిచ్చి మొక్కగానో మళ్ళీ పుట్టడాన్ని నేను కోరుకుంటాను. అలా పుట్టడం కోసం చావును ఆహ్వానిస్తాను. ప్రళయాన్ని ఆహ్వానిస్తాను...."

ఆమె ప్రార్థన ముగిసింది. ఆ తర్వాత భయంకరమైన శబ్దంతో భూమి పెటేలున విడిపోయింది. ముక్కలు విశ్వంలో ఐక్యం అయిపోయేయి.

సమాప్తం

చివరిమాట

నాకు తెలిసినంతవరకూ 'యుగాంతం' మీద తెలుగులో ఇంతవరకూ నవలలు రాలేదు. ఈ నవలని సుఖాంతం చేద్దామని అనుకొన్నాను. నిజంగా అలా చేస్తే చాలా థ్రిల్లింగ్‌గా వుండేది కానీ, చెప్పదల్చుకున్న విషయం వెనుకబడుతుంది. దీన్ని రియలిస్టిక్‌గా ముగించటానికి కావల్సిన ధైర్యానిచ్చింది జ్యోతే—'పడమటి సంధ్యారాగం' అన్న నవల ప్రచురించటం ద్వారా! ఇంకో రకమైన ముగింపు మల్లాదికి మరింత పాపులారిటీ తెచ్చి వుండేది. అయినా వేదాంతపరమైన ముగింపు రచయితకిచ్చినంత సంతృప్తి పాఠకుడికివ్వదేమో.

ఈ నవల ఫెయిర్ చేస్తూ వుండగా 'స్కైలాబ్' గొడవ వచ్చి పడింది.

'ప్రపంచం ఆఖరవ్వబోయే చివరి రోజుల్లో మీరేం చేస్తారు?' అని చాలా మందిని ఇంటర్వ్యూ చేయడం జరిగింది. రకరకాల జవాబులు....అవన్నీ వ్రాస్తే ఇదో ఉద్గ్రంథం అవుతుంది.

ఈ నవల వ్రాయటానికి కావల్సిన విషయాలు, సేకరించటానికి దాదాపు నాల్గు నెలలు పట్టింది. అడిగిన సమాచారాన్ని వెంట వెంటనే అందించిన జె. యన్. మూర్తి, డా॥ విజయ, ఎమ్. ఎమ్. ఎల్. కుమార్, యెన్పీ రావ్ (శ్రీహరి కోట), వి. దాస్, (ది డెన్) ప్రైమ్మినిస్టర్స్ ఆఫీస్....ఇంకా....పేరు....చెప్పటానికి ఇష్టపడని ఇంకో వ్యక్తికీ—

కృతజ్ఞతలు.

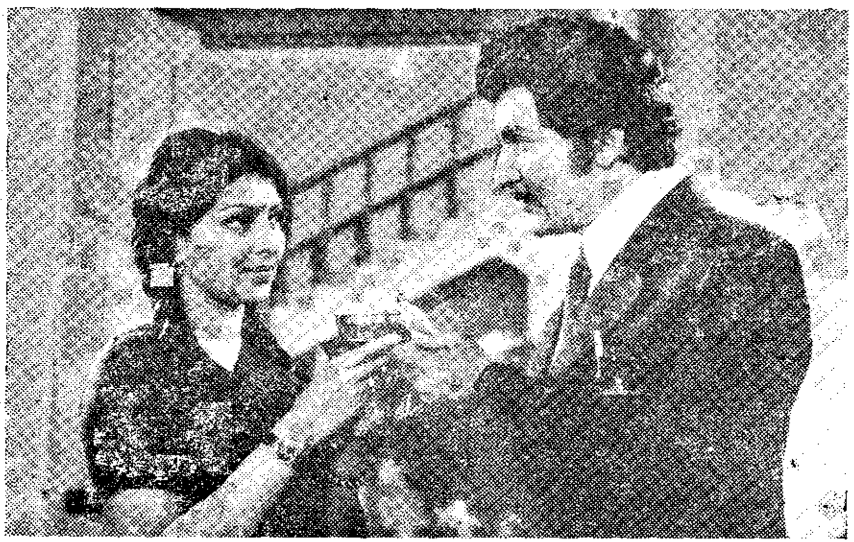
రచయిత.

సినిమా

శుభోదయం

మద్రాసు సినిమారంగంలో పబ్లిసిటీ నరసింహారావుగారిని తెలియనివారుండరు. అన్నపూర్ణా పబ్లిసిటీస్ నరసింహారావుగా పరిశ్రమవర్గాలలో ఆయన ప్రసిద్ధుడు. నరసింహారావుగారు చిత్ర నిర్మాణానికుపక్రమించడమంటే, దిగ్విజయం వైపు పురోగమించడమన్న మాటే, "పేరులోన యేమి పెన్నిధి కలదు" అంటారు కానీ, కొందరి పేర్లలోనే విజయం తొంగిచూస్తూ వుంటుంది. కె. విశ్వనాథ్ అనే పేరు ఈ కోవకి చెందిందే. ఆయన దర్శకత్వంలో చిత్రాలు నిర్మించి నష్టపోయినవారు దాదాపు లేరు. సి. హెచ్. నరసింహారావుగారు కె. విశ్వనాథ్‌గారితో తీస్తున్న వర్ణచిత్రం 'శుభోదయం' పాటలన్నీ జూన్ తొలివారంలో రికార్డ్ చేయబడినాయి. జూన్ 23 నుంచి హైదరాబాదులో షూటింగు ప్రారంభమైంది. హైదరాబాదు అబిడ్స్ సెంటర్‌లో వున్న హరేరామ హరేకృష్ణ మందిరంలో శ్రీరామా ఆర్ట్స్ పతాకంతో నిర్మించబడుతున్న ఈ చిత్రం మొదటి షాట్ తీశారు. అక్కినేని వెంకట్ కెమెరాస్విచ్ ఆన్ చేయగా, జగదీష్ చంద్ర ప్రసాద్ క్లాప్ యిచ్చారు. తొలి షాట్‌లో చంద్రమోహన్, సులక్షణ (నిన్న మొన్నటి బాలతార బేబీడాలీ, సులక్షణ పేరుతో కథానాయికగా నటిస్తోందీ చిత్రంలో) పాల్గొన్నారు. చారుహాసన్, మనోరమ, సాక్షి రంగారావు తదితరులు నటిస్తున్నారు. సంగీతం: కె.వి. మహదేవన్, కెమెరా కస్తూరి.

'కోడళ్ళొస్తున్నారు జాగ్రత్త'లో శారద, శోభన్‌బాబు

'ఆపద్బాంధవులు'లో శ్రీధర్, శారద

మరొక మహిళా దర్శకురాలు

'పట్నంపిల్ల' చిత్రాన్ని నిర్మించిన కె.తాతాజీ నిర్మించనున్న రెండవ చిత్రానికి డాక్టర్ భ్రమరాణి దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. తెలుగు చిత్రసీమలోకి మరొక మహిళా దర్శకురాలు ప్రవేశిస్తున్నదన్నమాట. డా॥భ్రమరాణిగారికి సినిమా లోకం కొత్తే అయినా డాక్యుమెంటరీ చిత్రాల దర్శకురాలిగా కొంత అనుభవముంది. రంగులలో నిర్మించబడుతున్న ఈ చిత్రానికి "మన వూరి భారతం" అని పేరు పెట్టారు. కథకుడు: మధురాధర్. అంతా కొత్తవారే నటిస్తారని తాతాజీ చెప్పారు.

ప్రొడ్యూసర్ కౌన్సిల్ అధ్యక్షుడుగా ఎం. ఎస్. రెడ్డి

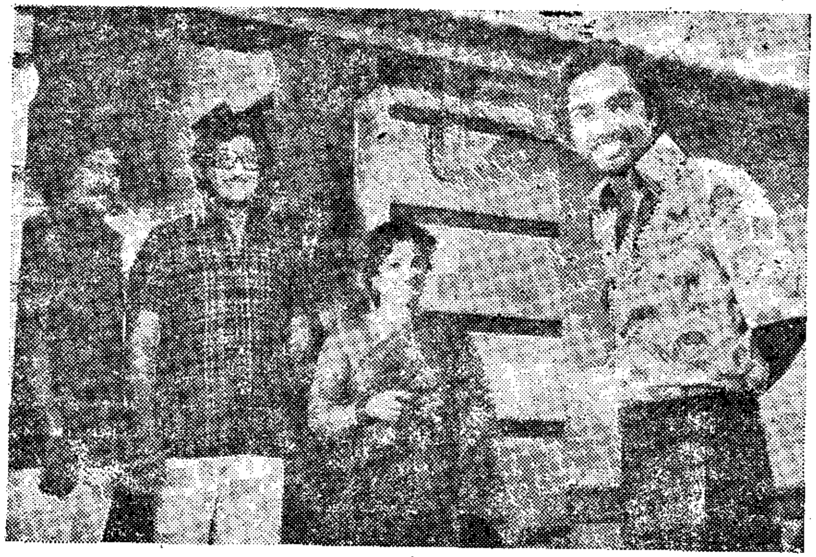
తెలుగు ప్రొడ్యూసర్స్ కౌన్సిల్ అయిదవ సమావేశంలో కొత్తకార్యవర్గం ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైంది. ఈ సర్వసభ్య సమావేశం జూన్ 15 న మద్రాసులోని ఫిలించాంబర్ కార్యాలయంలో జరిగింది. ఎం. ఎస్. రెడ్డి అధ్యక్షులుగానూ, ఎం. బాలయ్య, ఏ. పుండరీకాక్షయ్య ఉపాధ్యక్షులుగానూ ఎన్నికయ్యారు. బి. హనుమంతరావు, కె. ఛటర్జీ, కె. రాఘవ గౌరవ కార్యదర్శులు.

—దేవీదాసు

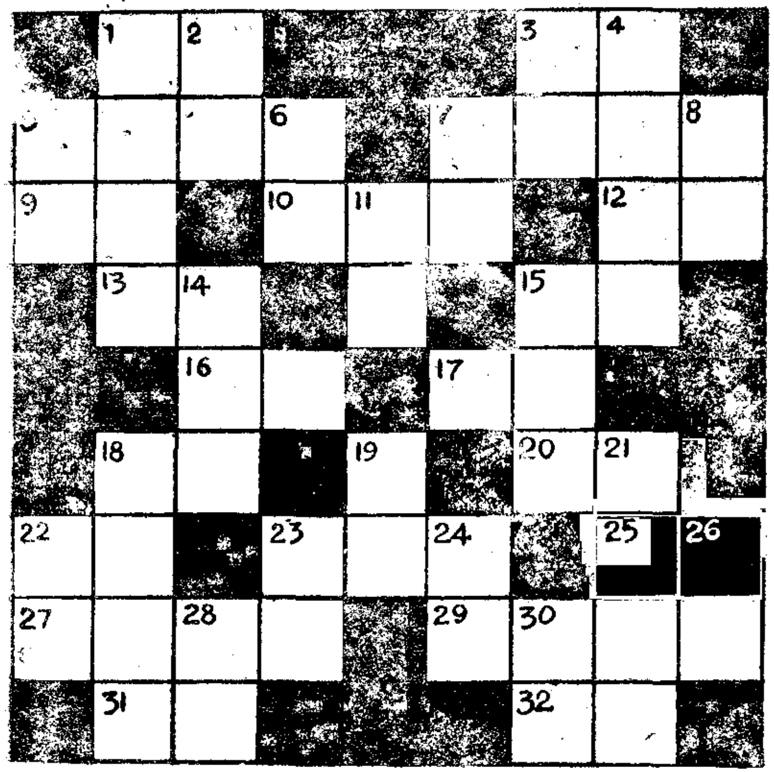
'చేసిన బాసలు'లో శోభన్‌బాబు, జయప్రద

'యువతరం కదిలింది'లో యువతరం ప్రసాద్, రామకృష్ణ, నారాయణరావు, కృష్ణవేణి, సాయిచంద్

బహుమతి రు. 100!

శ్రీశ్రీ నిర్వహించు పదబంధ ప్రహేళిక

ఆ ధా రా లు ఆగస్టు '80

అడ్డం:

1. మామిళ్ళరేవు
3. సనాతనాధునాతనా సంగీతంలో దరువు
5. భాస్కరుని ముద్దుపేరు
6. వాడు బ్రతుకనేర్చిన వాడు
8. గొంతుకలో పచ్చి వెలక్కాయ
9. కొందరి మాటలు
11. జాతరగాలుల ప్రారంభస్థలం
13. చేసీ చాయం గలది
15. అత్యున్నతికి హేతువు
16. జైల్‌సింగ్ కేంద్ర కాబినెట్‌లో తల లేని పీ.పీ.
17. ఖనిజం
19. నీరం నీరజం
22. పంచమం చక్కెర పువ్వు
23. మూషికాలయం
25. చూసేది కన్నుకాదు
26. తలపడు

28. గొడ్డులో లేదు, గొడ్లలో వుంది
30. మంతరంలో సిరి
31. గడియారంలో వెంట్రుక

నిలువు

1. ఒక మహమ్మదు
2. భాష సజీవం
3. లాట లేకున్నా ఉన్నా కలహం,
4. 24 గంటల దేశం
5. గజాష్టకంలో కవి
7. ఒకనాటి పత్రిక, ఈనాటి సినిమా
8. ప్రాణం వున్నంతవరకే
10. పడకటిళ్ళలో నిలువుటద్దాలలో వుంటాయి
12. వినిపించనిది మరీ మధురం
14. వరాహ నది
15. ఒకనాటి 7
17. రంగస్థల నటుని ఇంటిపేరు
18. వాడు కలిగించేది, వినోదం
20. గాలి, వేలుపు
21. ఇంగ్లీషు తిండికి క్రికెట్‌లో బ్రేకు
23. తిలకించండి
24. సాదీస్తాన్
27. సాగితేనే సిద్ధి
29. పిట్ట వాగుతుంది

జూలై ప్రహేళిక సమాధానాలు:

అడ్డం: 1. విత 3. జూకా 4. నమోనమో 7. బలుసాకు 9. ల్లచ 10. వినాడి 12. వాడి 13. నంబి 15. పళ్ళు 16. గుడి 17. వంద 18. గంతు 20. హాసం 22. లోగా 23. రణాలు 25. కలి 27. వనవాసం 29. లివలివ 31. దిక్కు 32. గతం.

నిలువు: 1. విమోచనం 2. తన 3. జూలు 4. కాసావాళ్ళు 5. నల్ల 6. మోవి 7. బడి 8. కుడి 11. నారాయణా 14. బిగుతు 15. పదహా 18. గంగానది 21. పంకలితం 22. లోవ 23. రసం 24. ఇలి 26. లివ 28. వాక్కు 30. వగ.

నిబంధనలు గమనించండి :

పదబంధ ప్రహేళిక కొట్టివేతలు, దిద్దుబాట్లూ లేకుండా పూర్తిచేసి జూలై 25 వ తేదీలోపు మాకు చేరేట్టు పంపండి. తెల్లకాగితం మీద గళ్ళు గీసి పూర్తిచేసి పంపిన ఎంట్రీలు చెల్లవు. ఎంట్రీలు పంపేవారు వారి పూర్తి చిరునామా ఎంట్రీపైనే రాసి పంపాలి. ఆల్ కరెక్ట్ ఎంట్రీకి రు. 100/- బహుమతి. ఒకటికి మించి ఆల్ కరెక్ట్ ఎంట్రీలు వొచ్చినప్పుడు బహుమతి సొమ్ము విజేతలకు సమానంగా పంచబడుతుంది. ఆల్‌కరెక్ట్ ఎంట్రీ ఒకటీ రాకపోతే బహుమతి సొమ్ము పై నెల బహుమతి సొమ్ముకు కలిపి అందజేయబడుతుంది. ఒక ఎంట్రీమీద ఇరువురి పేర్లు వుండకూడదు.

జూలై ప్రహేళిక విజేతలు:

1. మహతి, అంజనపల్లి 2. కె. వెంకట్రావు, విశాఖపట్నం 3. వి. విజయ భాస్కరరెడ్డి కొనాల 4. ఐ. నీలకంఠరావు, ఖమ్మం 5. ఎస్. సత్యనారాయణ, 6. జి. పుల్లప్ప, చాగలమర్రి 7. పి. జె, సుధారాణి, వరంగల్ 8. కుర్రా వెంకటేశ్వర్లు, పినపాడు 9. అలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు, నందివెలుగు 10. డి. ఎస్. సుధాకర్ బాబు, బెంగుళూరు.

బహుమతి మొత్తం రు. 100 ఈ పదిమందికీ సమానంగా పంచబడుతుంది.

Edited&Published by V. Leelavathy Raghavaiah, at 17B Rajaram Colony, Kodambakkam, Madras-600024&Printed by D. Hanumantha Rao at Kranti Press, 12, Francis Joseph Street, Madras 600 001

JYOTHI AUGUST RS. 3/- REGD No. M 8

